

SILABUS IN IDISHER
GESHIKHT

Wolf Snyder

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

סילאבוס אין אידישער געשיכטע

וואָלף שניידער
פון
מיט דער מיטהילף פון
פערזאָנלעכע קאָמיטעט

ארויסגעגעבן פון
צענטראַל קאָמיטעט
פון די אידישע פּאָלק שולן

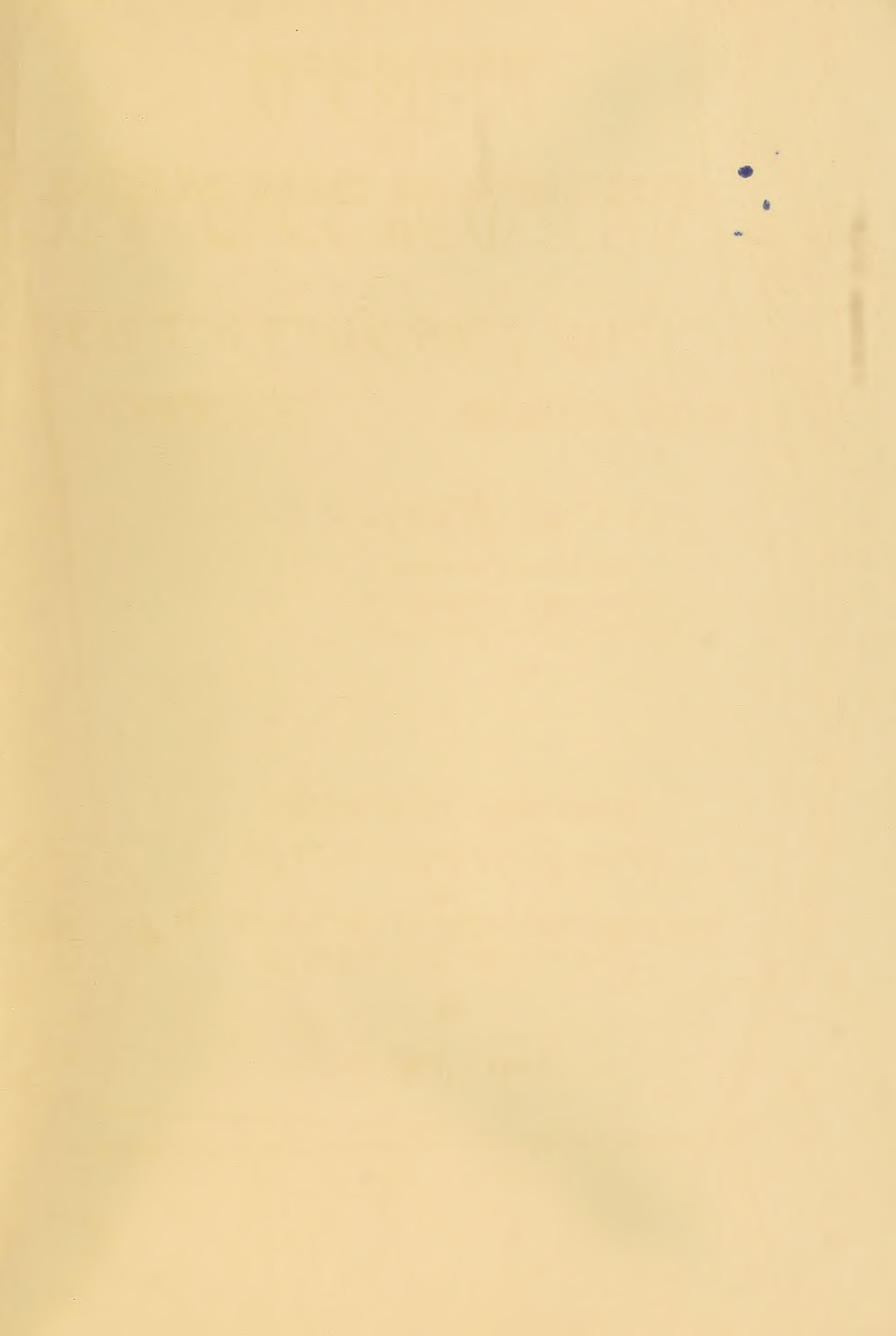
Digitized by the Internet Archive
in 2012

<http://archive.org/details/nybc212656a>

סילאבוס

אין

אידישער געשיכטע

פאר די אידישע פאָלק שולן

דאס צווייטע לעדניאָר

ערשטער ציקל

פון וואָס איז צאָר

מיט דער מיטדילף פון
פעדאָגאָגישן קאָמיטעט פון
צענטראַלן שולן קאָמיטעט

צענטראַלער קאָמיטעט
פון די אידישע פאָלק שולן

אידיש-נאַציאָנאַלן אַרבעטער פאַרבאַנד
און פּוועלי ציון-צעירי ציון.

נײַ יאָרק - 1941

1900

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

CHICAGO, ILL.

1900

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

1900

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

CHICAGO, ILL.

1900

1900

ס י ל א ב ז ס א י נ א י ד י ש ע ר ג ע ש י כ ט ע

פאר די אידישע פאָלק שולן

ערשטער ציקל
דאס צווייטע לערניאר

פון האַלף שניידער
מיט דער מיטהילף פון פּעדאגאגישן קאמיטעט
פון צענטראלן שולן קאמיטעט

פארבאטן צו איבערדрукן טיילן אָדער
אינגאנצן אן א דערלויבעניש.

Copyright, 1941

By The Central Committee of the Jewish Folk Schools
And Wolf Snyder
New York

ארויסגעגעבן פון דעם צענטראלן שולן קאמיטעט
פון איד. נאצ. ארבעט. פארבאנד און פועלי ציון-צ"צ

ניו-יאָרק, 1941.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

1897

1897

1897

1897

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
1897

1897

1897

א י נ ה א ל ט

ביבליאגראפיע

ארינפיר

זײטן 6-4	
זײטן 9-7	
זײטן 11-10	1. עזרא
זײטן 13-12	2. נחמיה
זײטן 15-14	3. מתיחיהו
זײטן 17-16	4. יהודה המכבי
זײטן 19-18	5. שמעון בן שטח
זײטן 21-20	6. הלל הנשיא
זײטן 24-22	7. יוסף פוס פלאוויאוס
זײטן 26-25	8. יוחנן בן זכאי
זײטן 28-27	9. רבי עקיבא
זײטן 30-29	10. בר כוכבא
זײטן 32-31	11. פון די עשרה תרוגי מלכות: ר' עקיבא, ר' חנינא בן חרדיון, יהודה בן בבא
זײטן 34-33	12. ר' מאיר
זײטן 37-35	13. יהודה הנשיא
זײטן 40-38	14. אבא אריבא
זײטן 43-41	15. מר שמואל
זײטן 47-44	16. יוחנן בן נפתא
זײטן 49-48	17. ריש לקיש
זײטן 52-50	18. רב אשי
זײטן 54-53	19. בוסתנאי
זײטן 57-55	20. ר' סעדיה גאון
זײטן 59-58	21. ר' חסדאי שפרוט
זײטן 61-60	22. שמואל הנגיד
זײטן 63-62	23. שלמה אבן גבירול
זײטן 65-64	24. יהודה הלוי

זײַטן 67-66	25. אברהם אבן עזרא
זײַטן 71-68	26. רמב"ם
זײַטן 73-72	27. דוד אל ראײ
זײַטן 75-74	28. רש"י
זײַטן 78-76	29. דון יצחק אברבנאל
זײַטן 80-79	30. דער מהרי"ל
זײַטן 82-81	31. מנשה בן ישראל
זײַטן 86-83	32. דער בעל שם טוב
זײַטן 90-87	33. דער ווילנער גאון
זײַטן 93-91	34. לוי יצחק (בן מאיר) בערדיטשעווער
זײַטן 96-94	35. משה מענדעלסאן
זײַטן 98-97	36. חיים סאלאמאן
זײַטן 100-99	37. עמנואל נח
זײַטן 102-101	38. קאפיטאן דרייפוס
זײַטן 105-103	39. ד"ר הערצל
זײַטן 108-106	40. יוסף טרומפלדור
זײַטן 116-109	א מוסטער לעקציע פארן 2-טן לערניאר

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that this is crucial for the company's financial health and for providing transparency to stakeholders.

2. The second part outlines the procedures for handling customer inquiries and complaints. It states that all inquiries should be addressed promptly and professionally, and that any complaints should be investigated thoroughly and resolved as quickly as possible.

3. The third part describes the process for managing inventory and ensuring that stock levels are maintained at optimal levels. It notes that regular audits should be conducted to verify the accuracy of inventory records.

4. The fourth part details the company's policy on employee conduct and performance. It states that all employees are expected to adhere to a high standard of ethical behavior and to demonstrate a commitment to excellence in their work.

5. The fifth part discusses the company's approach to marketing and sales. It highlights the importance of identifying and targeting the right audience and of using effective promotional strategies to drive sales growth.

6. The sixth part covers the company's financial management practices, including budgeting, forecasting, and reporting. It emphasizes the need for careful financial planning and for regular communication with investors and creditors.

7. The seventh part describes the company's commitment to environmental sustainability and social responsibility. It states that the company will continue to work to reduce its carbon footprint and to support the local community.

8. The eighth part discusses the company's plans for future growth and expansion. It notes that the company is currently exploring new markets and opportunities for product development.

9. The ninth part provides a summary of the company's overall strategy and vision for the future. It states that the company's goal is to become a leading provider of high-quality products and services in its industry.

10. The tenth part concludes the document with a statement of appreciation for the support and cooperation of all stakeholders.

ב י ב ל י א ג ר א פ י ע :

געשיכטע:

1. ה. גרעץ, "דישע געשיכטע, 1,2,3,4,5 באנד (אין ענגליש)
2. ה. גרעץ, "דישע געשיכטע, 1,2,3,4 באנד (אין יידיש)
3. ש. דובנאָו, די נייסטע געשיכטע פון דעם יידישן פאלק (אין יידיש און אין רוסיש). 3-טער באנד
4. סאלא וויטמער באראן, "א" היסטאריעס פון רעליגיעס היסטאריע און די דזשוס". 1-טער און 2-טער באנד
5. ח. שוויט, די גרויסע "דישע געשיכטע, 3-טער און 4-טער באנד
6. א. גינזבערג, "דישע דענקער און פאָעטן, 1-טער טייל
7. ש.צ. זעצער, רב ישראל בעל שם טוב, 1-טער און 2-טער באנד
8. ש. ראזענפעלד, "דישע געשיכטע, 1-טער און 2-טער באנד
9. מארגאליס און מארקס, "היסטאריעס און די דזשואיש פיפל"
10. ש. דובנאָו, "דישע געשיכטע, 1,2,3 באנד פאר שול און פאלק, איבערגעזעצט פון ח. ליבערמאן און מ. ליכטיץ
11. פרץ ווערניק, די געשיכטע פון די יידן אין אמעריקע.
12. ל. לעווינדזשער, "א" היסטאריעס און די דזשוס אין די יו.עס.", סינסנינעטי, 1935
13. "דישע ענציקלאָפּעדיע (אין ענגליש)
14. אייזיק הירשעוויט, דור דור ודורשיו.

לעגענדעס:

15. ל. גינזבערג, "די לעדזשענדס און די דזשוס", 4-טער און 6-טער באנד
16. "דישע אגדות בעארבעט דורך י.ח. ראזוויצקי און ח.נ. ביאליק, 2-טער באנד
17. י.ב. לבנר, כל אגדות ישראל, חלק דביעי
18. ש. באַסטאָמסקי, "דישע לעגענדעס (געזאמלט פון:), 1-טער באנד
19. א. ליטוויין, "דישע נשמות, 1-טער באנד, פארלאג פאלקס-בילדונג. ניו יארק, 1916
20. ספר נפלאות קדוש לוי, הארשע, חרע"א, זיטן ב-י"ד
21. ספר נפלאות בית לוי, פיעטראקאוו, חרע"א, זיטן ג-מ"ז
22. לואיס גינזבערג, "די גאָאן ר' איליזשע ווילנע", ניו יארק, 1920
23. ספר שבחי מהגאון מחילנא, הארשע, חרפ"ז

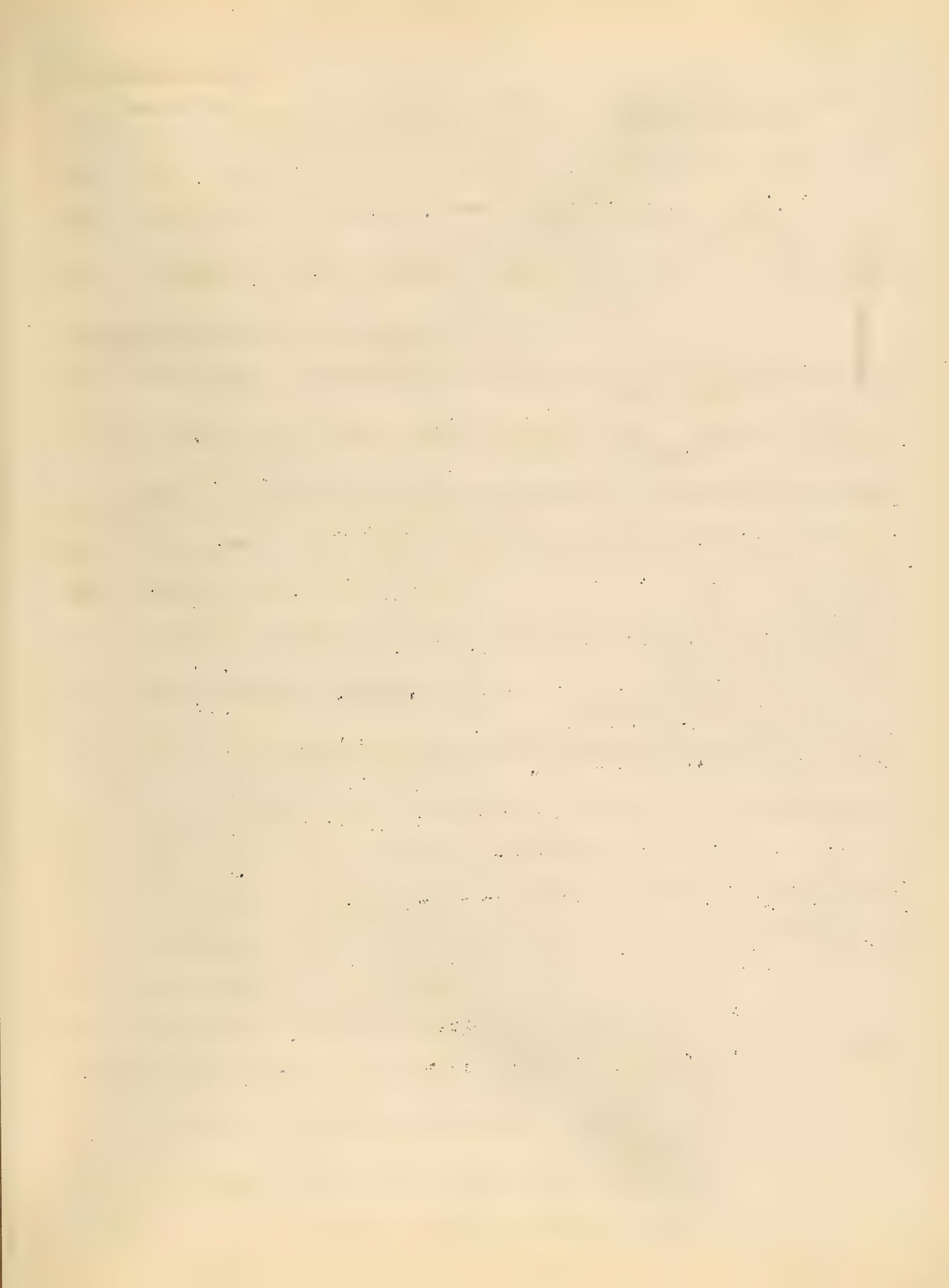

24. צפורה זייד, מיט די שומרים אין גליל. (מעמארן האט ארבעטארינס דערציילן, צוזאמענגעשטעלט פון ר. כצלסון-רובאשאח)
25. י.ח. ברענער, תל חי אין „די סטארי און טעל כאי“ (אין ענגליש)
26. מ.פאזנאנסקי, דאס לעבן פון יוסף טרומפלדור אין „די סטארי און טעל כאי“ (אין ענגליש)
27. אויסצוגן פון יוסף טרומפלדורס טאג-בוך אין „די סטארי און טעל כאי“

דערציילישער מאטעריאל פאר קינדער:

28. בעטי קאלישער, „וואטשמען און די נייט“, סינטינעטי, יוניאן אמעריקן היברו, 1936.
29. ל. לעווינדזשער, „גרעיס דזשוס סינס ביכל טימס“, בערמאניס בוק-האוז, ניו יארק, 1938.
30. גאלדין, „בוק און די לעדזשענדס“, ציטער באנד, דזשארדאן פאב.קא. 1937.
31. דזשי.מ.חיים, „גרעיס מען און איזראעל“, בלאק פאבלישינג קא. 1938.
32. צינדראף, „סאם דזשואיש הימען“
33. מ. הערים, „טאזענד ירס און דזשואיש היסטארי“, בלאק פאבלישינג קא. 1911.
34. וואלף פאסקעלעס, (פאשעלעס), „דזשואיש לעדזשענדס און די מידל איידזשעס“, נ.י. פאבלישינג קא.
35. ראבי דזש. מעקס חיים, „גרעיס מען אין איזראעל“, בלאק פאבלישינג קא. 1938.
36. אברהם בורשטיין, „די באי קאלד רש“י“, בערמאניס בוק האוז, נ.י. 1940.
37. לארד ביקאנספילד (דיזראעלי), דוד-אל-ראי
38. דזש. מייערס, „סטארי און די דזשואיש פיפל“, 1-טער באנד, לאנדאן 1935.
39. אדאמס, „איי סקעטש און חיים סאלאמאן“ (אין ענגליש) 2-טער באנד
40. לעאן עלבע, פון יידישן קחאל
41. כרש ברדי, זכרונות ימי קדם, ספריה דורות, תל אביב
42. ר. לוריע, „די גרעיס מארטש“, 2 ביכער, יוניאן קאנגרעגיאשן, סינטינעטי, 1939.
43. ד. פעסין, „דזשיאנטס און די אוירט“, בערמאניס דזשואיש בוק קא. נ.י. 1940.
44. א.ס.אייזיקס, „אונדער די סאבאט לעמפ“, פילא. 1919.
45. יוסף גער, „די בויירנינג בוש“, סינטינעטי, 1929.

46. ה.ס. באראן, חיים סאלאמאן, בלאק פאבלישינג קא., 1929.
47. י. גויכבערג, „קמצא בר קמצא“, פארלאג מחנות, נ.י. 1931.
48. ע. לעוויןדזשער, „גרעיט דזשואיש הימען“, בערמאניס בוך האוז, 1940.

די פאָרליגנדע ארבעט נעמט ארום פראָגראַמאַטיש דעם צווייטן טייל פון

דעם ערשטן ציקל יידישער געשיכטע. *

דער מאטעריאל איז דאָ קאָנצענטרירט ארום א צאל היסטאָרישע העלדן

און פירער און איז איינגעטיילט אין 40 באַזונדערע לעקציעס. יעדע לעקציע

באשטייט פון פאָלגנדע טיילן: א) היסטאָרישער הינטערגרונט און ב) פאקטן און

לעגענדעס וועלכע האָבן א טיכונח צו דער ביאָגראַפיע פון דעם באַטרעפנדן העלד

אָדער פירער. פון דעם אָנגעגעבענעם מאטעריאל וועט דער לערער צונויפֿשטעלן

די לעקציע וועלכע ער האָט בדעה פאָרצוברענגען פאר די קינדער אין קלאס.

א) היסטאָרישער הינטערגרונט.

אונטער דעם קעפל ווערן אין יעדער לעקציע אָנגעגעבן אייניקע וויכטיג-

קע היסטאָרישע פאקטן וועלכע כאַראַקטעריזירן די עפאָכע אין וועלכער די באַ-

טרעפנדע גרויסע פערזענלאַכקייט (העלד, פירער, דינקער, א.א.וו.) האָט געלעבט

און געווירקט. יענע פאקטן (אייניקע אויב ניט אלע) קען דער לערער ליכט

אויסנוצן בעה ער וועט אין זיין לעקציע טילדערן דאָס לעבן פון דעם העלד

אָדער פירער.

ב) ביאָגראַפישע פאקטן און לעגענדעס.

אונטער פארשידענע קעפלאך ווערן אין יעדער לעקציע איבערגעגעבן יע-

נע היסטאָרישע פאקטן ווי אויך לעגענדעס, וועלכע האָבן א טיכונח צו דעם לעבן

פון דעם געגעבענעם העלד, דינקער אָדער פירער. באַס אָפּקלייבן דעם היסטאָרישן

ווי אויך דעם לעגענדע-מאטעריאל צו יעדער לעקציע האָב איך שטענדיק אויסער

אנדערע מאַמענטן אויך אין זינען געהאט דעם עלטער און די אויפֿנעם-פֿיאַיקייט

פון דעם שילער פון דעם באַטרעפנדן קלאס.

כּנוגע דעם לעגענדע-מאטעריאל און זיין כאַראַקטער נעם איך זיך דאָ

די דערלויבניש צו ציטירן די זייער טרעפלאכע באַמערקונג פון ש. ראָזענפעלד

(* זע מיין הקדמה אין דעם פילאבום אין יידישער געשיכטע, ערשטער ציקל,

דאָס ערשטע לערניאָר.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 84

1871

... ..

... ..

1. The first group of people who are interested in the study of the history of the world are the historians. They are people who study the past and try to understand what happened and why it happened. They use a variety of sources, including books, documents, and artifacts, to reconstruct the past. They also try to understand the people who lived in the past and how they thought and felt. Historians are interested in the past for a variety of reasons. Some are interested in the past because they want to know what happened and why it happened. Others are interested in the past because they want to understand the people who lived in the past and how they thought and felt. Still others are interested in the past because they want to learn from the mistakes of the past and avoid them in the future.

Journal of Management Studies, 19(1), 67-80.

... ..

1. The first group of people who are not in the labor force are those who are not in the labor force because they are not in the labor force.

19

... ..

[illegible]

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1. The first part of the paper is devoted to a review of the literature on the topic of the role of the state in the development of the economy. It is found that the state has played a significant role in the development of the economy in many countries, particularly in the case of developing countries. The state has been able to mobilize resources, provide infrastructure, and create a favorable environment for investment and growth.

[illegible]

10

... ..

1. The first group of people who are interested in the study of the history of the United States are the people who are interested in the history of the United States.

[illegible]

... ..

... ..

[illegible]

... ..

אין זיין מאַנאָגראַפֿיע איבער דעם בעל שם טוב. ער שרייבט: „....קומט מען
אַבער זאמלען דעם מאטעריאל פאר זיין (דעם בעל שם טוב'ס) לעבנס געשיכטע;
זיפט איר עס און קלייבט עס איבער, בלייבט איך אין די הענט בלויז ... לע-
גענדע. זי נעמט אים אויף נאך פאר'ן געבוירן, און לאזט אים ניט אָפּ ביז
א שטיק נאכ'ן טויט ... די לעגענדע, אדער לעגענדעס, זינען כאראקטעריסטיש
פאר'ן פאלק, וואָס האָט זי געשאפן, פאר דער צייט, ווען מ'האָט זי געשאפן,
אַבער קיין געשיכטע זענען זי ניט.“ (אונטערגעשראבן פון וו.ש.) (*)

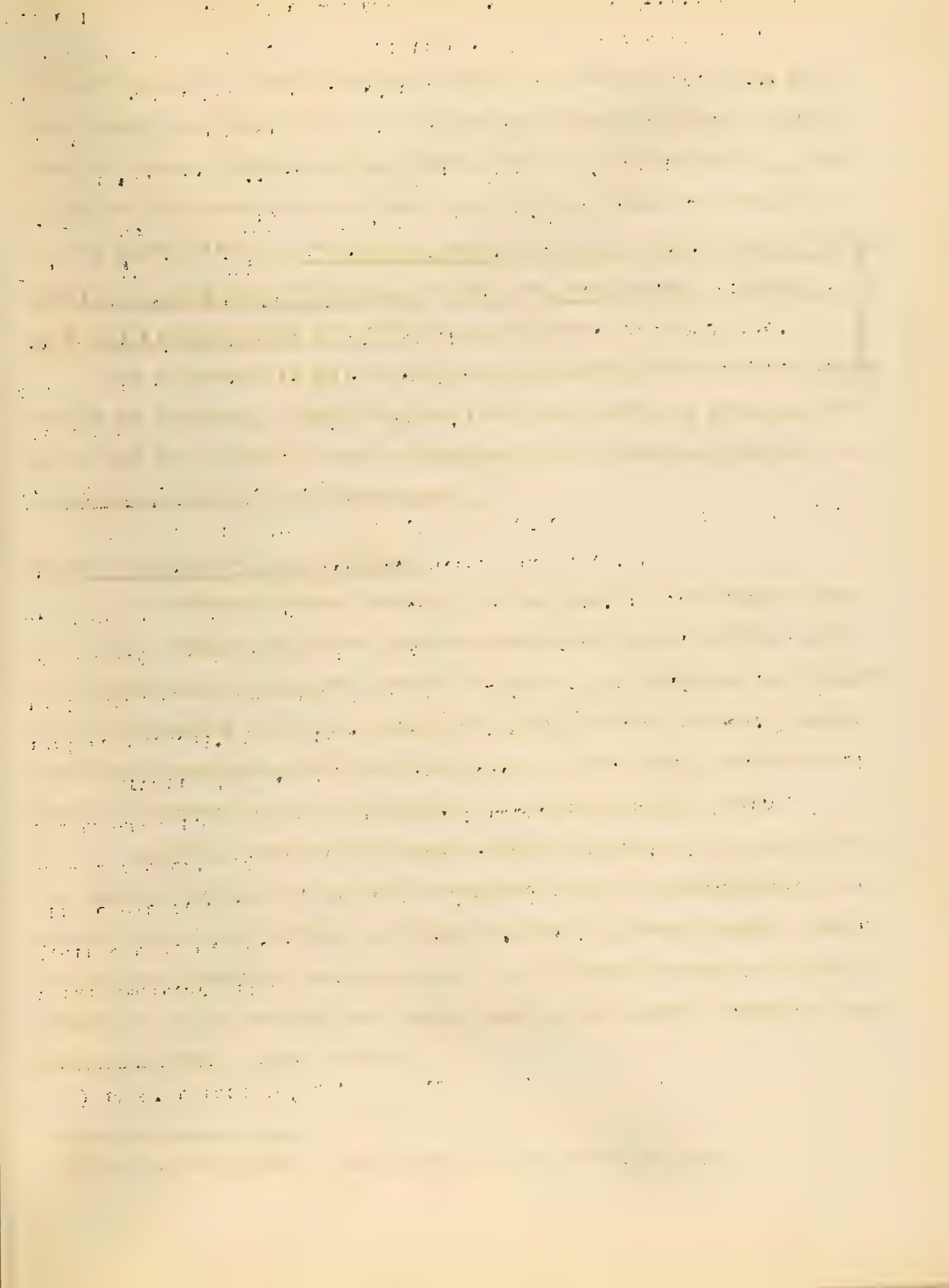
אַט די באמערקונג קען מיט אייניקע רעזערוואציעס אויך ווערן אנגענומען
אויף א סך לעגענדעס, וועלכע זינען אריין אין דעם פאָרליגנדן סילאבוס. דער
לערער וועט זיכער וויסן ווי אזוי אויסצונוצן דעם לעגענדע מאטעריאל אין דעם
אלגעמיינעם געוועב פון זיין קלאס-לעקציע.

די צאל לעקציעס אין דעם סילאבוס.

דער סילאבוס אנטהאלט פערציק לעקציעס, כאַטש דער אַריגינעלער פלאן
איז געווען אויסגערעכנט בלויז אויף פינף-און-דרייסיק. דער דאָזיקער שנוי
איז געמאכט געוואָרן מחמת די קאָמיסיע פון דעם צ.ש.ק. גלויבט אז אויך אזעל-
כע פערזענלאכקייטן ווי רב און שמואל, יוחנן בן נפסא און ריש לקיש, סעדיה
גאון קענען פאָרגעבראכט ווערן אין דעם צווייטן לערניאָר אזוי, אז די קינדער
זאָלן זי באַגרייפן. א פארוואָס יעדנפאלס מעג און דארף געמאכט ווערן.
אַנגענומען אַבער אז דער סכום אַפֿיציעלע לעקציעס אין געשיכטע דורכן
יאָר באטרעפט ניט מער ווי אַן ערך, צווישן דרייסיק און פינף-און-דרייסיק, האָט
דאָ דער לערער א פיל ברייטערן אויסוואל. יענע לערער, ווידער, וועלכע לערנען
אונטער מער גינכטיקערע אומשטענדן און קענען דעריבער ווידמען דעם געשיכטע
לימוד מער ווי די אַפֿיציעלע צאל שעה'ן, האָבן די געלעגנהייט אויסצונוצן דעם
גאנצן מאטעריאל פון דעם סילאבוס.

(*) זע ש. ראָזענפעלד, "דישע געשיכטע, צווייטער טייל. ז. 215

בראנאלאגישע דאטעס.

זאל מיר דא דערלויבט זיין איבערצו'חזר'ן א צווייטן מאל דאס וואס
איך האב געזאגט אין דער הקדמה צום סילאבוס פאר דעם ערשטן לערניאר: די
בראנאלאגישע דאטעס אין דעם סילאבוס זיינען אנגעגעבן מיט'ן צוועק אז דער
לערער זאל זיי האבן צו דער האנט, ניט אז די קינדער זאלן זיי מוזן געדינקען.

אנערקענונג:

בא-דער געלעגנהייט וויל איך אויסדריקן א דאנק די חברים: י. ענטיין,
פ. גינגאלד, ל. רובינשטיין, ש. ווינער און ב. מארקוס, מיט וועמעס עצות
טובות איך האב זיך באנוצט באט צוזאמענשטעלן דעם סילאבוס.

וו. יוני'תער

(געלעבט אין יאר 458 פ.ק.)

היסטארישער הינטערגרונט:

פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט צו דער לעקציע:

די יידן, וואס האבן זיך אומגעקערט אונטער דער פירערשאפט פון דעם פירשטזרכבל און יהושע הכהן אין די צייטן פון כורש'ן, באווייזן ניט אריינ-צוברינגען אַרדנונג אין לאנד. די שומרונים טענה'ן, אז זיי זיינען יידן און ווילן זיך אויך באטייליקן אין דעם אויפבוי פון דעם בית המקדש, אבער די יידישע פירער זיינען קעגן. סגבלט, דער פירער פון די שומרונים, שטערט די ארבעט. פיל יידן זיינען זיך מחתחן מיט די שומרונים, עמונים און מואבים. די געמישטע חתונות פירן דערצו, אז די קינדער פון אזעלכע יידן הויבן אן רידן די שפראך פון זייערע מוטערס און עס דראט א געפאר, אז די שפראך פון די יידן זאל פארגעסן ווערן. די פירער שטייען ניט אויף דער נייטיקער הויך. כדי אריינצוברענגען אַרדנונג און אויף אן אמח'ן אויפבויען א יידישע מלוכה, נייטיקט זיך דאס יידישע פאלק אין א פירער. עזרא הסופר קומט קיין ארץ ישראל.

אייניקע פאקטן פון עזרא'ס לעבן.

עזרא וואוינט צווישן די יידן אין בבל און לעבט פון איבערשרייבן ביכער. די יידן פון בבל אכטן עזרא'ן זייער שטארק און קוקן אויף אים ווי אויף א נביא. עזרא באשליסט צו פארן קיין ארץ ישראל און העלפן בויען דאס לאנד. דער פערטישער קעניג, ארטאקסערקס, גיט אים דערויף א דערלויב-ניש און באשטימט אים אפילו צו זיין דער הויפט אָנפירער פון די יידן. מיט קרוב צו 2000 יידן קערט זיך עזרא אום קיין ירושלים און ווערט אויפגענומען מיט גרויס כבוד.

עזרא פאררופט א פאלקס פארזאמלונג און פאָדערט אויף דאס פאלק צו

לעבן לויט די געזעצן פון דער חורה.

(זע ה.גרעץ, יידישע געשיכטע, ב'טער באנד, זייטן 93-98)

גאט היסט עזרא'ן אויפשרייבן די חורה.

עזרא דאוונט און בעט גאט. בעה'ן דאוונען באקלאגט ער זיך פאר וואס

יידן איז אזוי שלעכט און אנדערע פעלקער גוט. דער מלאך אזריאל פרובירט
אייט געבן אן ענטפער, אבער עזרא איז מיט'ן ענטפער ניט צופרידן. אין א
זעאונג באהייזט זיך צו אים גאט און אזוי ווי משה'ן, היסט ער אים אויפ-
שרייבן די תורה. צוזאמען מיט נאך פינעף סופרים גיט עזרא ארויס פון שטאט
און דארט, אויסערן שטאט, אין א פלאץ אפגעזונדערט פון מענטשן, זעצן זי
זיך אהעק פאר דער ארבעט. דער רוח הקודש רוט אויף אים און גאט אנטפלעקט
אים אלעס וואס עס האט פאטירט פון דער באשאפונג פון דער וועלט אן. אזוי
ווי משה, אזוי האט אויך עזרא פארבראכט 40 טעג שרייבנדיק די תורה.
(זע ל.גינזבערג, „לעדזשענדס“, 4-טער באנד, זייטן 355-357)

נאך פאקטן וועגן עזרא'ס אויפטאונגען.

עזרא קעמפט קעגן דעם אויסמישן זיך מיט פרעמדע פעלקער. ער פאדערט
אז געמישטע חתונות זאלן אויפהערן און יענע יידן, וועלכע האבן געהייראט ניט-
יידישע פרויען, זאלן זיך שידן מיט זייערע פרויען און קינדער.
עזרא לאזט אויפבויען שולן פאר יידישע קינדער. ער וויל אז די תורה
זאל ניט פארגעסן ווערן און טיילט דעריבער איין די תורה אין סדרות און שטעלט
אין דעם מנהג, אז יעדן שבת זאל מען ליענען א סדרה; קלענערע טיילן פון דער
תורה זאלן אויך געלייענט ווערן אלע מאנטיק און דאנערשטיק.
נאך מנהגים וועלכע ער פירט איין זינען: פרויען זאלן באקן דאס ברויט
זייער פרי, כדי צו קענען טיילן ברויט צו די ארימעלייט ווען זי וועלן גיין איי-
בער די הייזער. מענטשן זאלן זיך באדן אפט כדי צו האלטן זיין דעם קערפער.

פאר די און נאך אנדערע פונקטן זע:

- ה.גרעץ, יידישע געשיכטע (אין ענגליש), 1-טער באנד, זייטן 354-372
- ה.גרעץ, יידישע געשיכטע (אין יידיש), 1-טער באנד, זייטן 93-98
- ש. דובנאוו, יידישע געשיכטע, 1-טער באנד, זייטן 231-234
- ח.שוים, די גרויסע יידישע געשיכטע, 3-טער באנד, זייטן 275-301
- ל. גינזבערג, „די לעדזשענדס און די דזשוס“, 4-טער באנד, זייטן 354-359
- מאלא וויטמיייער באראן, „א סאטיעל ענד רעלידזשיעס היסטארי און די
דזשוס“, 1-טער באנד, זייטן 94-128

נ ח מ י ה

(געלעבט אין יאר 445 פ.ק.)

היסטארישער הינטערגרונט:

פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט צו דער לעקציע:

אין לאנד הערשט נאך אלץ ניט קיין אַרדנונג. די שומרונים, מואבים
און עמונים ווערן נאך מער פארביטערט צוליב עזרא'ס פאליטיק און איינפיר-
רונגען.

געפירט פון סנבלט און געשטיצט פון די עמונישע און מואבישע שבטים,
פאלן די שומרונים אן אויף ירושלים און מאכן אן א חורבן אין שטאט. יידן
פארמאגן ניט קיין שטארקן רעגירונגס אפאראט, וועלכער וואלט געקענט אנפירן
מיט דער ארבעט פון באפעסטיקן דאס לאנד. ידיעות וועגן דער לאגע אין ארץ
ישראל קומען אן קיין בבל. נחמיה לאזט זיך פארן קיין ארץ ישראל איינשטעלן
אַרדנונג און באפעסטיקן דאס לאנד.

אייניקע פונקטן פון נחמיה'ס לעבן.

דער קעניג דערלויבט נחמיה'ן צו פארן אויף א צייט קיין ארץ ישראל
און העלפן דעם אויפבוי פון לאנד און באשטימט אים פאר דעם פארזאמלטער פון
יהודה.

אויפ'ן וועג פון שושן קיין ירושלים ווערט נחמיה אויפגענומען אומעטום
מיט גרויס כבוד.

נחמיה קומט קיין ירושלים און שלאגט פאר די יידן א פלאן ווי אויף צו
באפעסטיקן די שטאט.

נחמיה נעמט זיך פריער באפעסטיקן די שטאט ירושלים. ווידער ווערט די
ארבעט געשטערט פון די שומרונים, מואבים און עמונים. ניט געקוקט אויף די
שטערונגען, באהייזן די יידן צו באפעסטיקן די שטאט. (אייניקע ארבעטער ליגן
די שטיינער מיט אים האנט און האלטן א שווערד צו באשיצן זיך אין דער אג-
דערער).

אונטער נחמיה'ן ווערן אויך צוריק אויפגעבויט די חרוב געווארענע

היזער, און די אנטלאפענע יידן, ווי אויך יידן פון די דערפער, קומען זיך

1. The first part of the paper is devoted to a general discussion of the problem of the origin of life. It is shown that the problem is one of the most important and most difficult in the history of science. The author discusses the various theories of the origin of life, from the spontaneous generation of life from non-living matter to the theory of the origin of life from pre-existing life. The author concludes that the most probable theory is the theory of the origin of life from pre-existing life.

2. The second part of the paper is devoted to a discussion of the problem of the evolution of life. It is shown that the problem is one of the most important and most difficult in the history of science. The author discusses the various theories of the evolution of life, from the theory of the evolution of life from non-living matter to the theory of the evolution of life from pre-existing life. The author concludes that the most probable theory is the theory of the evolution of life from pre-existing life.

3. The third part of the paper is devoted to a discussion of the problem of the development of life. It is shown that the problem is one of the most important and most difficult in the history of science. The author discusses the various theories of the development of life, from the theory of the development of life from non-living matter to the theory of the development of life from pre-existing life. The author concludes that the most probable theory is the theory of the development of life from pre-existing life.

4. The fourth part of the paper is devoted to a discussion of the problem of the extinction of life. It is shown that the problem is one of the most important and most difficult in the history of science. The author discusses the various theories of the extinction of life, from the theory of the extinction of life from non-living matter to the theory of the extinction of life from pre-existing life. The author concludes that the most probable theory is the theory of the extinction of life from pre-existing life.

5. The fifth part of the paper is devoted to a discussion of the problem of the future of life. It is shown that the problem is one of the most important and most difficult in the history of science. The author discusses the various theories of the future of life, from the theory of the future of life from non-living matter to the theory of the future of life from pre-existing life. The author concludes that the most probable theory is the theory of the future of life from pre-existing life.

(זע ביבליאגראפיע באם סוף פון דער לעקציע).

נחמיה איז דער שר המשקים באם פערמישן קעניג. זיין קרוב, חנניה, לאזט נחמיה'ן וויסן וואס עס טוט זיך אין ארץ ישראל. נחמיה ווערט זייער בא-אומרואיקט צוליב דעם טרויעריקן צושטאנד אין דעם יידישן לאנד. דער קעניג פדעגט נחמיה'ן פארוואס ער איז טרויעריק, און יענער דערציילט אים די סיבה. דער קעניג פילט מיט נחמיה'ן און דערלויבט אים צו פארן אויף א צייט קיין ארץ ישראל און צוריק אויפבויען דאס לאנד.

(געלעכט ארום דעם יאר 167 פ.ק.)

היסטארישער הינטערגרונט:

פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט צו דער לעקציע:

די גריכן פארנעמען דאס יידישע לאנד. די לאגע פון די יידן ווערט זייער שלעכט אין די צייטן פון קעניג אנטיוכוס. אייניקע פון די גזרות וואס אנטיוכוס גיט ארויס אויף די יידן זינען: אלע יידן מוזן דינען צו די גריכישע אפגעטער; יידן טארן נישט אפהייבן דעם ריטואל פון זייער יידישער אמונה; יידן טארן נישט אפהייבן שבת און יום טוב. אין בית המקדש ווערט אזיפגעשטעלט א גרויסע סטאטוע פון דעם גריכישן גאט צעאז. אנטיוכוס שיקט ארויס באאמטע זיי זאלן אכטונג געבן, אז זיינע געזעצן זאלן ווערן אפגעהיט. מחתיהו חשמונאי, דער אלטער כהן פון דעם שטעטעלע מודיעין, און זיינע זין שאפן א קליינע ארמיי וואס הויבט אן דעם קאמף קעגן די גריכן. מחתיהו רופט די יידן אנצושליסן זיין אין זיין ארמיי. מחתיהו שטארבט אין קאמף פאר פרייהייט.

חנה און אירע זיבן זיין.

חנה בת נחחום און אירע זיבן זיין ווערן אריינגעזעצט אין חפיסה דערפאר וואס זיי האבן נישט געוואלט אפטרעטן פון זייער אמונה. דער קעניג אנטיוכוס הייסט בריינגען די מוטער מיט אירע זיבן זיין אי פאלאך אריין און וויל זיי צוהינגען צו בוקן זיך צום אפגאט. איינער נאכ'ן אנדערן האבן חנה'ס זיין זיך אפגעזאגט צו בוקן און האבן דערפאר באצאלט מיט זייער לעבן. אויך דער קלענסטער פון די ברידער וויל נישט פאלגן דעם קעניג. דער קעניג ווארפט אראפ זיין רינג אויפ'ן דיל, לעבן דער סטאטוע, און באשעלט דעם קלענסטן פון די ברידער (נאך גאר א קינד) ער זאל דעם רינג אויפ'ן הויבן און אזוי ארום שאפן דעם איינדרוק, אז ער בוקט זיך פאר'ן אפגאט. דאס קליינע קינד זאגט זיך אפ. דער קעניג באפעלט דער מוטער זיי זאל יעצט קינד הייסן פאלגן און אזוי ארום דאממענען דאס קינד און זיך פון טויט. די מוטער זאגט זיך אפ. חנה און אירע זיין שטארבן פאר זייער אמונה. זע יידישע אגדות בעארבעט פון א.א.וו., 2-טער באנד, זייטן 11-13.

מתחיהו קעמפט קעגן די גריכן.

גריכישע סאלדאטן קומען קיין מודיעין צווינגען די יידן צו בוקן זיך צו דעם גריכישן אפגאט. די סאלדאטן שטעלן אויף א מזבח צום גריכישן אפגאט. מתחיהו זאגט זיך אפ צו בוקן צו דעם אפגאט און מקריב זיין צו אים קרבנות. צוזאמען מיט זיינע זיין און נאך יידן הרג'עט מתחיהו דעם גריכישן קאמאנדיר און פארטרייבט די סאלדאטן פון שטאט. אסך יידן פון אנדערע שטעט שליסן זיך אן אן מתחיהו'ס ארמיי. מתחיהו קעמפט העלדיש מיט די גריכן.

פאר די און נאך אנדערע פונקטן זע:

- ה.גרעץ, "דיטע געשיכטע (אין ענגליש), 1-טער באנד, זייטן 442-471
- ה.גרעץ, "דיטע געשיכטע (אין יידיש), 2-טער באנד, זייטן 123-128
- ש. דובנאט, "דיטע געשיכטע, 2-טער באנד, זייטן 25-30
- ח. שוויס, די גרויסע יידישע געשיכטע, 4-טער באנד, זייטן 208-223
- "דיטע אגדות בעארבעט פון א.א.וו., 2-טער באנד, זייטן 11-13
- י.ב. לבנר חלק רביעי, זייטן 236-245

לייען מאטעריאל פאר קינדער:

צינדראף, "סאם דזשואיש הימען"

י ה ו ד ה ה מ כ ב י *

(געלעבט אין יאר 167 פ.ק.)

היסטארישער הינטערגרונט:

די דאזיקע לעקציע דארף באטראכט ווערן ווי א פארמזעצונג פון דער פריערדיקער. דער היסטארישער הינטערגרונט אין ביידע לעקציעס איז אזוי ארום דערזעלביקער. פאלגנדע פונקטן דארפן ווערן ארויסגעבראכט: נאך מחתיהו'ס טויט ווערט יהודה המכבי דער קריגספירער פון דער "דישער ארמ". כאטש יהודה איז איינער פון די יינגסטע פון מחתיהו'ס זין, איז ער אבער דער העלדישסטער צווישן זיי. זיין ברודער, שמעון, ווערט דער עצה געבער. יהודה מאכט פילע אנ-פאלן אויף די גריכן. יהודה מיט זיין ארמ' פארטרייבן די גריכן פון ירושלים און פייערן דעם זיג מיט דעם יום טוב חנוכה.

יהודה און אפאלאניאום.

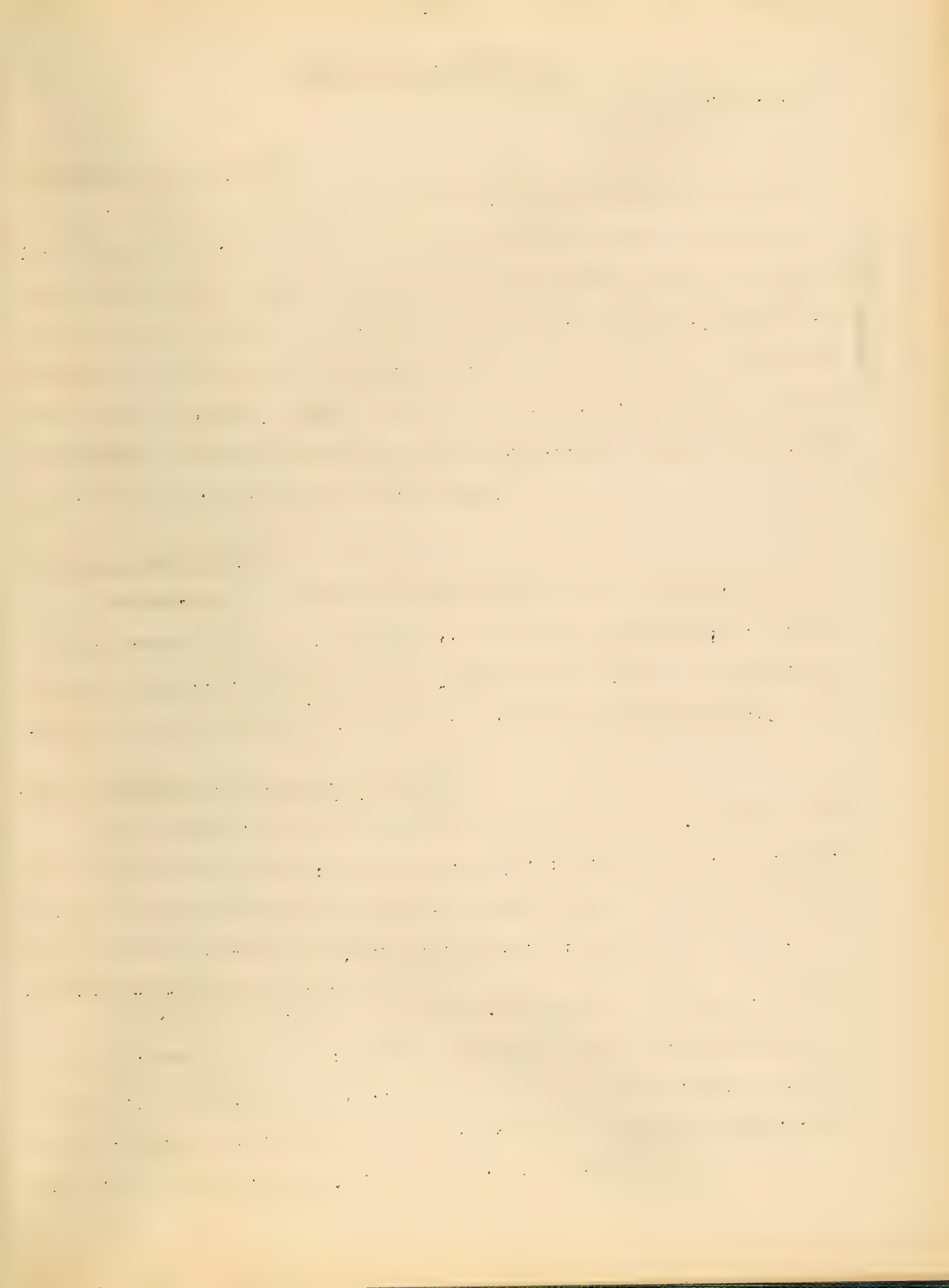
אפאלאניאום דער סירישער פארזאמלער גייט מיט א גרויס חיל קעגן יהודה'ן. יהודה און זיין ארמ' שלאגן זיך העלדיש און פארטרייבן די סירישע סאלדאטן. אפאלאניאום פאלט אין שלאכט. יהודה נעמט ארונטער פון אפאלאני-אום'ן די שווערד און באנוצט זיך מיט איר אין די הייטערדיקע שלאכטן.

יהודה פארטרייבט די גריכן פון ירושלים.

אנטייזכוס שיקט א גרויסע ארמ' צו פארכאפן ירושלים. יהודה דערווייט זיך אז די גריכישע סאלדאטן זיינען אריין קיין ירושלים, האבן צוגערויבט די טיערע (כלים) חפצים פון בית המקדש און אומרין געמאכט דאס הייליקע הויז. יהודה מיט זיין ארמ' פארטרייבן די גרויסע ארמ' פון גריכישע סאלדאטן.

(*) אין דער לעקציע דארף דער לערער אראנזשירן זיין מאטעריאל אזוי, אז דער קלימאקס אין דעם ספור המעשה, וועלכע ער וועט דערציילן דעם קלאס, זאל זיין דער יום טוב חנוכה - דער יום טוב פון זיג, פון באפרייאונג. דער לערער וועט אזוי ארום דערגרייכן דאס וואס בא די קינדער וועט דער העלד אסאציאירט ווערן מיט דער פאסירונג ד.ה. יהודה המכבי מיט חנוכה.)

דער קאמאנדיר ליזיאס טרעט ארויס קעגן די יידן מיט א גרויסער ארמיי.
צו יהודה'ן קומען צו נאך מער יידן, און די העלדישע יידישע ארמיי פארטרייבט
די גריכן פון ירושלים. דער זיג ווערט געפייערט מיט א גרויסן יום טוב. דורך
די 8 טעג ווערט אויך דאס בית המקדש באנייט.

דאס קריגעלע בוימל.

חשמונאים זיגן איבער די גריכן. אין דעם בית המקדש געפינט מען נאך
אין קריגעלע בוימל, פאר'חחמ'עט מיט'ן כהן גדול'ס זיגל. אין דעם קריגעלע
איז דא קוים גענוג בוימל אויף איין טאג. דורך א נס גיסט זיך בוימל פון
דעם קריגעלע גאנצע אכט טעג.

פאר די און נאך פונקטן זע:

- ש. דובנאח, יידישע געשיכטע, 2-טער באנד
ה. גרעץ, יידישע געשיכטע (ענגליש) 1-טער באנד, זייטן 460-482
" " " " 1-טער באנד, זייטן 128-134
ח. שוויס, די גרויסע יידישע געשיכטע, 4-טער באנד, זייטן 237-257
יידישע אגדות בעארבעט פון א.א.ח. 2-טער באנד, זייטן 13-14.

ש מ ע ו ן ב ן ש ט ח

(געלעבט אין יאר 83 פ.ק.)

היסטארישער הינטערגרונט:

פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט צו דער לעקציע:

רוים הערשט איבער יהודה. דער שלעכטער יידישער קעניג אלכסנדר ינאי האט מער אין זינען מלחמות ווי דאס פאלק. דער קעניג רינגלט זיך ארום מיט מענטשן וואס דאגה'ן וועניק וועגן דער לאגע פון די ארימע מענטשן. די בעסטע מענטשן ווערן דערווייטערט פון דער מלוכה. א סך געלערנטע און גוטע פירער האבן מורא פאר'ן קעניגס צארן און אנטלויפן פון לאנד. שמעון בן שטח, דעם קעניג'ס שוואגער, איז איינער פון די אנטלאפענע. דער קעניג שטארבט, און זיין פרוי (שלומית) רעגירט דאס פאלק. די קעניגין רופט צוריק די אנטלאפענע געלערנטע.

שמעון בן שטח און זיינע געלערנטע חברים ווערן די פירער פון לאנד. שמעון גיט ארויס א געזעץ אז אלע יידישע קינדער (רייך צי אריים) זאלן קריגן א יידישע דערציאונג.

שמעון בן שטח דער ערלאכער מענטש.

שמעון בן שטח האט אסך תלמידים. זיין חיונה אבער ציט ער פון פארקניגן פלאקס און ער לעבט אין נויט. כדי זייער לערער שמעון זאל זיך ניט דארפן טראגן מיט דעם פלאקס, קויפן אים די תלמידים אן אייזל בא אן אראבער. שמעון בן שטח געפינט אין ירושלים האלזבאנד א טיערן איידעלשטיין. די תלמידים זיינע זיינען שטארק צעפרידן וואס זייער רבי איז גתעשר געווארן. שמעון בן שטח אבער נעמט דעם שטיין און שיקט אים אפ דעם אראבער. דער אראבער איז זייער צעפרידן און לויבט דעם גאט פון שמעון בן שטח.

(זע יידישע אגדות 2-טער באנד, זייט 64)

שמעון בן שטח און דער קעניג ינאי.

דעם קעניג ינאי'ס א קנעכט הרגיעט א מענטשן. לויטן יידישן דין מוז אין אזא פאל דער אייגענטימער פון דעם קנעכט זיך שטעלן פארן געריכט. דער קעניג קומט און זעצט זיך אוועק לעבן שמעון בן שטח, וועלכער איז דער פארזי-

צער פון געריכט. בשעת'ן משפט היסט שמעון דעם קעניג ער זאל זיך אויפשטעלן
בעת מ'הערט אויס די עדות קעגן אים, וויל אזוי איז דער דין. דער קעניג וויל
ניט און פרעגט די אנדערע ריכטער. יענע ריכטער האבן מורא צו ענטפערן.
שמעון בן שטח מוסר'ט אויס די ריכטער און היסט ווידער דעם קעניג ער זאל
זיך אויפשטעלן וויל דאס פאדערט דאס געריכט אלס כבוד צו גאט. דער קעניג
פאלגט און שטעלט זיך אויף.

(ידישע אגדות, באנד 2, זייטן 63-64)

פאר די און נאך פונקטן זע:

- ש. דובנאָו, "ידישע געשיכטע (אין ענגליש), 2-טער באנד, זייטן 55-57
- ה. גרעץ, "ידישע געשיכטע, 1-טער באנד
- י.ב. לבנר, כל אגדות ישראל, חלק רביעי, זייט 263
- "ידישע אגדות בעארבעט פון א.א.וו. 2-טער באנד, זייטן 61-64

ה ל ל ה נ ש י א *

(געלעבט אין יאר 30 פ.ק.)
(געשטארבן אין יאר 5 פ.ק.)

היסטארישער הינטערגרונט:

פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט צו דער לעקציע:

די רוימער הערשן איבער דעם יידישן לאנד. דער קעניג פון יהודה איז דאן דער גרויזאמער הורדוס - דער אדומי וואס איז פארהאט פון דעם פאלק. אין לאנד זינען דא גרויסע געלערנטע וואס פארשפרייטן צווישן פאלק אסך חיים און געבן אכטונג אז דאס פאלק זאל אפהייטן יידישקייט. פיל יידן וואוינען דאן אויך אין בבל. אייניקע פון זיי קומען קיין ירושלים זיך לערנען דא בא די גרויסע געלערנטע און בלייבן דארט וואוינען. איינער פון זיי איז הלל.

הללים ליבע צו חורה.

הלל און זיין ברודער שבנא לעבן אין בבל. הלל לעבט אין ארימקייט און לערנט חורה. זיין ברודער, א סוחר, לעבט רייך. שבנא שלאגט פאר הלל'ן ער זאל ווערן זיין שותף אין מסחר וועט אים זיין גוט. הלל וויל פון דעם ניט הערן, וויל ער וויל בעסער לערנען חורה.

הללים ליבע צו חורה.

דער ארימער הלל קומט קיין ירושלים לערנען חורה בא שמעיה'ן און אבטליוני'ען. פון זיין ארעמען פארדינסט באצאלט ער האלב דעם שומר פון דער ישיבה ער זאל אים אריינלאזן צוהערן וואס די גרויסע לערער לערנען. אין א טאג ווען הלל האט ניט צו באצאלן לאזט אים דער שומר ניט אריין. הלל קריכט ארויף אויפ'ן דאך, לעגט זיך אוועק לעבן שוין-פענצטער און הערט זיך אין אין די קלוגע רייד פון די געלערנטע. עס פאלט א שניי, אבער הלל ליגט אויפ'ן דאך

(*) די פילע וואונדערלאכע לעגענדעס, וועלכע שילדערן אזוי אינטיים דאס לעבן און אנטוויקלונג פון הלל הבבלי ביז ער איז געווארן נשיא, וועלן דעם לערער זייער פיל ארויסהעלפן אין זיין באמיאונג קלאר ארויסצוברענגען די ליכטיקע פערזענלאכקייט פון דעם גרויסן לערער און פירער.

פארטיפט אין די רייד פון די לערער און באמערקט ניט אז ער ווערט פארשאטן מיט שניי. ערשט צומארגענס באמערקט מען הללין ליגנדיק אויפ'ן דאך. מע רא-טעוועט אים, און ער בלייבט פון דאן אן אין דער ישיבה לערנען. הלל וואקסט אויס א גרויסער געלערנטער, און ווערט שפעטער נשיא.

הלל לערנט אויס א גוי די גאנצע חורה אויף איין פוס.

א גוי קומט צום געלערנטן שמאי און זאגט אז ער איז גרייט צו ווערן א ייד אויב שמאי וועט אים אויסלערנען די גאנצע חורה אויף איין פוס. שמאי ווערט בייז און פארטרייבט אים פון הויז. דער זעלבער גוי קומט צו הללין און פארלאנגט פון אים דאסזעלבע. דער מילדער הלל ענטפערט אים: וואס דיר איז נישט ליב זאלסטו א צווייטן נישט טאן, דאס איז די חורה; דאס איבעריקע איז א דערקלערונג צו דער חורה.

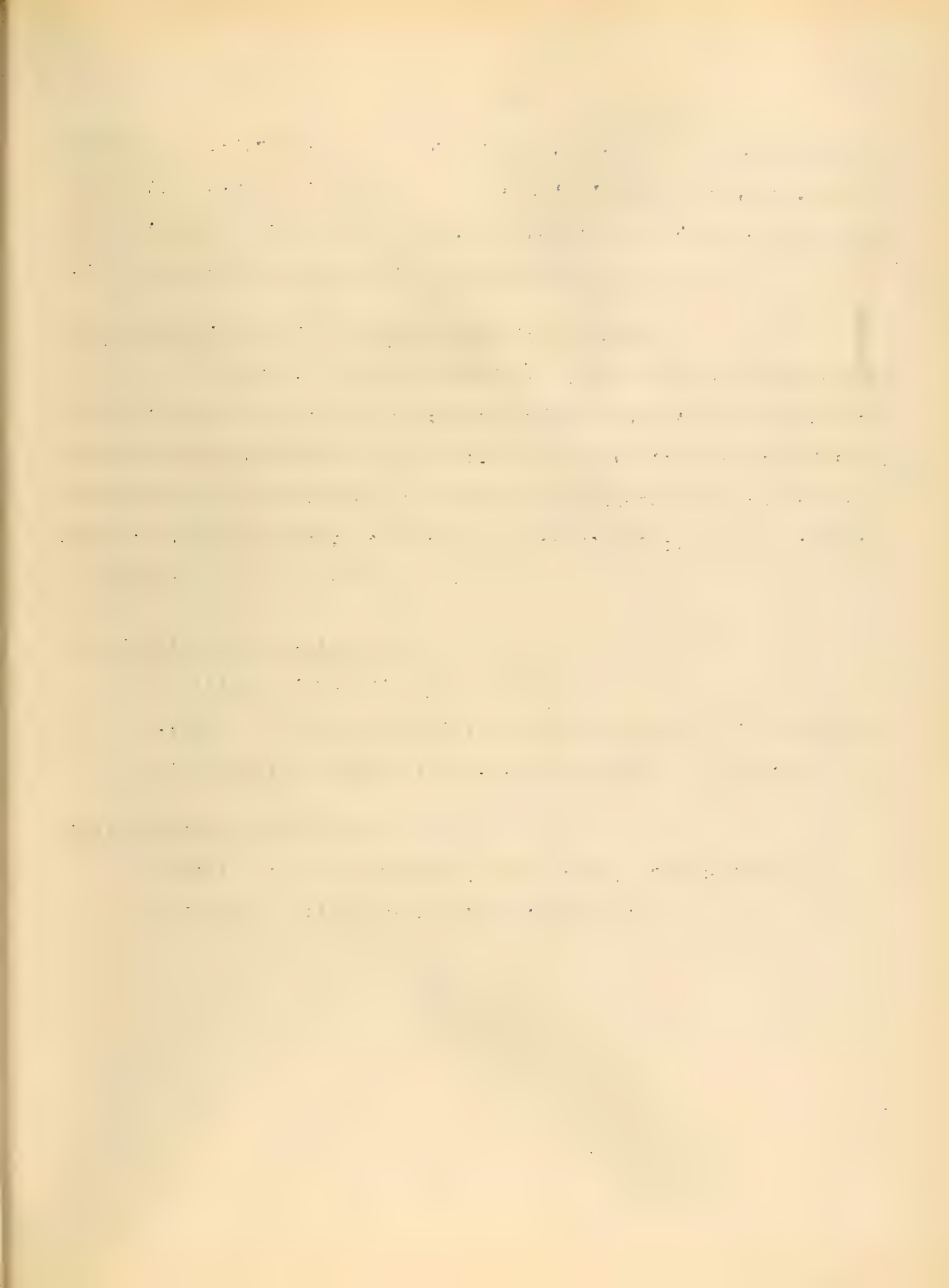
פאר די און אנדערע פונקטן זע:

ש.דובנאוו, "דישע געשיכטע", 2-טער באנד
ה.גרעץ, "דישע געשיכטע (אין ענגליש)", 2-טער באנד, זייטן 128-135
"דישע אגדות בעארבעט פון א.א.וו.", 2-טער באנד, זייטן 72-77

לייען מאטעריאל פאר קינדער:

גאלדין, "בוק או לערזשענדס", 3-טער באנד, זייטן 130-140
לעווינדזשער, "גרעיס דזשוס סינס ביבל טיימס"

י ו ס י פ ו ס פ ל א ו י א ו ס *

היסטארישער הינטערגרונט:

צענדליקער יארן נאכאנאנד וואקסט בא די יידן די אומצופרידנהייט מיט די רוימישע הערשער. אן ערך א צענדליק יאר פארין חורבן פון דעם צווייטן בית המקדש ווערט די לאגע פון דער יידישער מלוכה אלץ ערגער און ערגער. די רוימישע פארוואלטער (פראקוראטארס, „גאווערנארס“) דריקן זייער שטארק די יידן. אויסערדעם וואס זיי צווינגען די יידן צו צאלן הויכע צינזן שפאטן זיי נאך אפ פון די יידן אויך. זיי רויבן די ארימע ווי די רייכע; זיי שטערן די יידן אין זייערע פארזאמלונגען אין דעם בית המקדש אין די ימים טובים. איין רוימישער פארוואלטער פלעגט אפילו האלטן בא זיך די בגדי כהונה פון דעם כהן גדול. די ניט-יידן, וועלכע לעבן אין לאנד, זעען צו די באציאונג פון דער רוימישער מאכט צו די יידן, און נעמען זיך אויך שפאטן און אפילו פארפאלגן זייערע יידישע שכנים. דער רוימישער פארוואלטער פלארזט דערלויבט זיך אפילו צו פאדערן דאס געלט פון דער בית המקדש קאסע, און, ווען מע גיט עס אים ניט, קומט ער קיין ירושלים מיט סאלדאטן און מאכט א פאגראם. יידן הויבן זיך אן גרייטן צו אן אויפשטאנד קעגן רויים און קלייבן אויס יוסיפוס פלאוויאוס'ן פאר איינעם פון די יידישע גענעראלן.

(* ביים צוגרייטן זיך צו דער לעקציע וויאזויך ביים איבערגעבן זיי די קינדער וועט דעם לערער אויסקומען צו פארבינדן דעם ביאגראפישן מאטעריאל וועגן יוסיפוס'ן מיט זיין אנטויל אין דעם יידישן אויפשטאנד קעגן רויים. דער לערער דארף זיך ניט שרעקן ארויסצוברענגען פאר די קינדער אויף א פשוט'ן און קלארן אופן דעם פאקט, אז יוסיפוס האט אין משך פון דער מלחמה געביטן זיין שטעלונג. דער לערער מעג זיך ריכטן אז אין דעם פאל וועלן אים די קינדער שטעלן די פראגע פאר וואס יוסיפוס האט זיך איבערגעגעבן צו די רוימער. ס'איז דעריבער בעסער אז דער לערער זאל אין דעם פאל פארלויפן די קינדער דעם וועג. דער לערער וועט זיך אויך מוזן אן עצה געבן ענטפערנדיק אויף דער שאלה, מחמת דער שואל איז א קינד.

THE JOURNAL OF THE
ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE
OF GREAT BRITAIN AND IRELAND
VOLUME LXXV. PART I. 1945.
PUBLISHED BY THE INSTITUTE
11, BEDFORD SQUARE, LONDON, W.C.1.
PRINTED BY THE UNIVERSITY PRESS, CAMBRIDGE.
PRICE 10s. 6d. (including postage)
BY POST 11s. 6d.
Single copies 5s. 6d. (including postage)
BY POST 6s. 6d.

CONTENTS
P. 1. THE JOURNAL OF THE
ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE
OF GREAT BRITAIN AND IRELAND
VOLUME LXXV. PART I. 1945.
PUBLISHED BY THE INSTITUTE
11, BEDFORD SQUARE, LONDON, W.C.1.
PRINTED BY THE UNIVERSITY PRESS, CAMBRIDGE.
PRICE 10s. 6d. (including postage)
BY POST 11s. 6d.
Single copies 5s. 6d. (including postage)
BY POST 6s. 6d.

יוסיפוס, אדער יוסף, שטאמט אפ פון די חשמונאים (פון דער מוטערס זייט). ער קריגט א גוטע יידישע דערציאונג. ער לערנט אויך גריכיש און וואקסט אויס א געלערנטער מאן. ער קען אויך די רוימישע שפראך. צו 27 יאר שיקט מען אים מיט נאך איניקע חשוב'ע מענטשן קיין רוים בעטן דעם קעניג ער זאל באפרייען עטלאכע יידן וואס מ'האט געהאלטן ארעסטירט אין רוים. יוסיפוס בלייבט אין רוים עטלאכע יאר און קומט דערנאך צוריק א פריינט פון די רוימער.

דער אויפשטאנד ברעכט אויס. יוסיפוס ווערט דער אנפירער פון דער ארמיי אין איין טייל פון לאנד (גליל). ער שטעלט צונויף אן ארמיי פון הונדערט טויזנט מענטשן. בשעת דער מלחמה ביט ער זיין מיינונג. זיין פעסטונג ווערט בא-לאגערט און איינגענומען פון די רוימישע סאלדאטן. יוסיפוס גיט זיך אונטער די רוימער. דער רוימישער קיסר (וועספאסיאנוס) הייסט אז יוסיפוס איז פאר שלום מיט די רוימער און שענקט אים אוועק אסך לאנד.

יוסיפוס דערלעבט זיינע לעצטע יארן אין רוים און שרייבט וויכטיקע ביי-כער וועגן דער געשיכטע פון דעם יידישן פאלק. ווען איניקע רוימער טראכטן אויס בלבולים אויף יידן שרייבט יוסיפוס ביכער און באווייזט אין זיי אז די בלבולים זיינען פאלש.

יוסיפוס גיט זיך איבער די רוימער.

יוסיפוס מיט זיינע סאלדאטן געפינען זיך אין פעסטונג און קעמפן מיט'ן שונא. יידישע קריגער פארטיידיקן זיך העלדיש, אבער די פעסטונג ווערט דאך גענומען. טויזנטער יידן קומען אום, אנדערע ווערן פארקויפט אלס קנעכט. אין א הייל (א ברונעם) ליגט יוסיפוס באהאלטן מיט נאך 40 קריגער. רוימישע סאלדאטן קומען אן. די יידישע קריגער ווילן בעסער שטארבן אידער זיך איבער-געבן דעם שונא און נעמען זיך דאס לעבן. יוסיפוס אבער פארלאזט די הייל און גיט זיך איבער.

פאר די און נאך אנדערע פונקטן זע:

ה.גרעץ, יידישע געשיכטע (אין ענגליש) 2-טער באנד
ה. גרעץ, יידישע געשיכטע (אין יידיש) 1-טער באנד, זייטן 239-252
מארגאליים און מארקס, "היסטארי און די דזשואיש פיפל", זייטן 193-198

ש. דובנאוו, "ידישע געשיכטע", 2-טער טייל, זייטן 97-102

מאטעריאל פאר קינדער:

הערס, "טאוזענד יארס", זייטן 123-124

לעווינדזשער, "גרייט דזשום סינס ביכל טיימס", זייטן 19-24

י ו ח נ נ ב נ ז כ א י

(געלעבט אין יאר 70 נ.צ.)

היסטארישער הינטערגרונט:

פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט צו דער לעקציע:

די רוימער באלאגערן די שטאט ירושלים. אין שטאט הערשט הונגער און נויט. אייניקע פירער ווילן ווייטער קעמפן און זיינען גרייט צו שטארבן אידער זיך אונטערגעבן דעם שונא. אנדערע ווילן בעסער שלום מאכן מיט די רוימער און אפשטעלן די מלחמה. יוחנן בן זכאי, הלל'ס א תלמיד, זעט פאראויס אז די רוימער וועלן געוויינען און וועלן חרוב מאכן דאס לאנד. יוחנן וויל ראטעווען דאס יידישע פאלק פון אונטערגאנג.

די ריבע פרוי וואס שטארבט פון הונגער.

אין ירושלים איז א הונגער. מרתא בת ביחוס, א גביר'טע אין ירושלים, שיקט איר באדינער אין מארק קויפן זעמל מעל. דער דינער קערט זיך אום פון מארק און זאגט אז דאס זעמל מעל האט מען אויספארקויפט און מע קען קריגן נאר ווייסברויט. די גביר'טע שיקט אים נאך ווייסברויט. דער דינער קערט זיך אום פון מארק און זאגט אז אין מארק איז שוין קיין ווייסברויט אויך נישט, נאר גראב ברויט. די מעשה חזר'ט זיך איבער עטלאכע מאל. ענדליך הייסט די גביר'טע איר באדינער קויפן דאס שווערע גערשטן ברויט, אבער דער באדינער קומט אלץ צוריק מיט לידיקן. די גביר'טע גייט אליין אין מארק צו זען אפשר וועט זי דאך עפעס קריגן. אין וועג טרעט זי ארין מיט אירע בארויטע פיס אין קויט, קען עס נישט איבערטראגן און שטארבט. יוחנן הערט וועגן דער פאסירונג און באדויערט זייער שטארק.

יוחנן בן זכאי זעט חי'דן קאכן שטרוי און עסן.

יוחנן בן זכאי גייט ארויס אין גאס. ידן קאכן שטרוי און זופן דאס וואסער. יוחנן זעט חי'דן לידן און טראכט: „איז דען מעגלאך אז ידן וואס עסן געקאכטע שטרוי זאלן קענען געוויינען דעם קאמף מיט די רוימער?" יוחנן באשליסט צו גיין צום רוימישן גענעראל און עפעס פועל'ן בא אים פאר די ידן.

[illegible]

7

1890

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 84

1. *Chrysomelids* (Coleoptera: Chrysomelidae) are the most diverse group of beetles in the world, with over 100,000 species. They are found in all parts of the world, and are particularly common in the tropics. Many species are pests of crops and ornamental plants, and some are important in the control of other insects.

2002

[illegible]

1. *Chlorophyll a* (Chl *a*)
 2. *Chlorophyll b* (Chl *b*)
 3. *Chlorophyll c* (Chl *c*)
 4. *Chlorophyll d* (Chl *d*)
 5. *Chlorophyll e* (Chl *e*)
 6. *Chlorophyll f* (Chl *f*)
 7. *Chlorophyll g* (Chl *g*)
 8. *Chlorophyll h* (Chl *h*)
 9. *Chlorophyll i* (Chl *i*)
 10. *Chlorophyll j* (Chl *j*)
 11. *Chlorophyll k* (Chl *k*)
 12. *Chlorophyll l* (Chl *l*)
 13. *Chlorophyll m* (Chl *m*)
 14. *Chlorophyll n* (Chl *n*)
 15. *Chlorophyll o* (Chl *o*)
 16. *Chlorophyll p* (Chl *p*)
 17. *Chlorophyll q* (Chl *q*)
 18. *Chlorophyll r* (Chl *r*)
 19. *Chlorophyll s* (Chl *s*)
 20. *Chlorophyll t* (Chl *t*)
 21. *Chlorophyll u* (Chl *u*)
 22. *Chlorophyll v* (Chl *v*)
 23. *Chlorophyll w* (Chl *w*)
 24. *Chlorophyll x* (Chl *x*)
 25. *Chlorophyll y* (Chl *y*)
 26. *Chlorophyll z* (Chl *z*)
 27. *Chlorophyll aa* (Chl *aa*)
 28. *Chlorophyll ab* (Chl *ab*)
 29. *Chlorophyll ac* (Chl *ac*)
 30. *Chlorophyll ad* (Chl *ad*)
 31. *Chlorophyll ae* (Chl *ae*)
 32. *Chlorophyll af* (Chl *af*)
 33. *Chlorophyll ag* (Chl *ag*)
 34. *Chlorophyll ah* (Chl *ah*)
 35. *Chlorophyll ai* (Chl *ai*)
 36. *Chlorophyll aj* (Chl *aj*)
 37. *Chlorophyll ak* (Chl *ak*)
 38. *Chlorophyll al* (Chl *al*)
 39. *Chlorophyll am* (Chl *am*)
 40. *Chlorophyll an* (Chl *an*)
 41. *Chlorophyll ao* (Chl *ao*)
 42. *Chlorophyll ap* (Chl *ap*)
 43. *Chlorophyll aq* (Chl *aq*)
 44. *Chlorophyll ar* (Chl *ar*)
 45. *Chlorophyll as* (Chl *as*)
 46. *Chlorophyll at* (Chl *at*)
 47. *Chlorophyll au* (Chl *au*)
 48. *Chlorophyll av* (Chl *av*)
 49. *Chlorophyll aw* (Chl *aw*)
 50. *Chlorophyll ax* (Chl *ax*)
 51. *Chlorophyll ay* (Chl *ay*)
 52. *Chlorophyll az* (Chl *az*)
 53. *Chlorophyll aza* (Chl *aza*)
 54. *Chlorophyll abz* (Chl *abz*)
 55. *Chlorophyll acz* (Chl *acz*)
 56. *Chlorophyll adz* (Chl *adz*)
 57. *Chlorophyll aez* (Chl *aez*)
 58. *Chlorophyll afz* (Chl *afz*)
 59. *Chlorophyll agz* (Chl *agz*)
 60. *Chlorophyll ahz* (Chl *ahz*)
 61. *Chlorophyll aiz* (Chl *aiz*)
 62. *Chlorophyll ajz* (Chl *ajz*)
 63. *Chlorophyll akz* (Chl *akz*)
 64. *Chlorophyll alz* (Chl *alz*)
 65. *Chlorophyll amz* (Chl *amz*)
 66. *Chlorophyll anz* (Chl *anz*)
 67. *Chlorophyll aoz* (Chl *aoz*)
 68. *Chlorophyll apz* (Chl *apz*)
 69. *Chlorophyll aqz* (Chl *aqz*)
 70. *Chlorophyll arz* (Chl *arz*)
 71. *Chlorophyll asz* (Chl *asz*)
 72. *Chlorophyll atz* (Chl *atz*)
 73. *Chlorophyll auz* (Chl *auz*)
 74. *Chlorophyll avz* (Chl *avz*)
 75. *Chlorophyll awz* (Chl *awz*)
 76. *Chlorophyll axz* (Chl *axz*)
 77. *Chlorophyll ayz* (Chl *ayz*)
 78. *Chlorophyll azz* (Chl *azz*)
 79. *Chlorophyll azaa* (Chl *aza*)
 80. *Chlorophyll abz* (Chl *abz*)
 81. *Chlorophyll acz* (Chl *acz*)
 82. *Chlorophyll adz* (Chl *adz*)
 83. *Chlorophyll aez* (Chl *aez*)
 84. *Chlorophyll afz* (Chl *afz*)
 85. *Chlorophyll agz* (Chl *agz*)
 86. *Chlorophyll ahz* (Chl *ahz*)
 87. *Chlorophyll aiz* (Chl *aiz*)
 88. *Chlorophyll ajz* (Chl *ajz*)
 89. *Chlorophyll akz* (Chl *akz*)
 90. *Chlorophyll alz* (Chl *alz*)
 91. *Chlorophyll amz* (Chl *amz*)
 92. *Chlorophyll anz* (Chl *anz*)
 93. *Chlorophyll aoz* (Chl *aoz*)
 94. *Chlorophyll apz* (Chl *apz*)
 95. *Chlorophyll aqz* (Chl *aqz*)
 96. *Chlorophyll arz* (Chl *arz*)
 97. *Chlorophyll asz* (Chl *asz*)
 98. *Chlorophyll atz* (Chl *atz*)
 99. *Chlorophyll auz* (Chl *auz*)
 100. *Chlorophyll avz* (Chl *avz*)
 101. *Chlorophyll awz* (Chl *awz*)
 102. *Chlorophyll axz* (Chl *axz*)
 103. *Chlorophyll ayz* (Chl *ayz*)
 104. *Chlorophyll azz* (Chl *azz*)
 105. *Chlorophyll azaa* (Chl *aza*)
 106. *Chlorophyll abz* (Chl *abz*)
 107. *Chlorophyll acz* (Chl *acz*)
 108. *Chlorophyll adz* (Chl *adz*)
 109. *Chlorophyll aez* (Chl *aez*)
 110. *Chlorophyll afz* (Chl *afz*)
 111. *Chlorophyll agz* (Chl *agz*)
 112. *Chlorophyll ahz* (Chl *ahz*)
 113. *Chlorophyll aiz* (Chl *aiz*)
 114. *Chlorophyll ajz* (Chl *ajz*)
 115. *Chlorophyll akz* (Chl *akz*)
 116. *Chlorophyll alz* (Chl *alz*)
 117. *Chlorophyll amz* (Chl *amz*)
 118. *Chlorophyll anz* (Chl *anz*)
 119. *Chlorophyll aoz* (Chl *aoz*)
 120. *Chlorophyll apz* (Chl *apz*)
 121. *Chlorophyll aqz* (Chl *aqz*)
 122. *Chlorophyll arz* (Chl *arz*)
 123. *Chlorophyll asz* (Chl *asz*)
 124. *Chlorophyll atz* (Chl *atz*)
 125. *Chlorophyll auz* (Chl *auz*)
 126. *Chlorophyll avz* (Chl *avz*)
 127. *Chlorophyll awz* (Chl *awz*)
 128. *Chlorophyll axz* (Chl *axz*)
 129. *Chlorophyll ayz* (Chl *ayz*)
 130. *Chlorophyll azz* (Chl *azz*)
 131. *Chlorophyll azaa* (Chl *aza*)
 132. *Chlorophyll abz* (Chl *abz*)
 133.

1. The first group of people who are likely to be affected by the proposed project are the local residents who live in the vicinity of the project site. The project is located in a residential area, and the proposed activities may result in noise, dust, and other disturbances that could affect the quality of life of the local residents. The project proponent should take measures to minimize these impacts, such as implementing noise control measures and dust suppression techniques.

[illegible][illegible]

1. The first group of people who are interested in the study of the history of the United States are the people who are interested in the history of the United States.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 84

C.   *P.*   *H.*   *J.*

Journal of Interpersonal Violence 26(10)

1. *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud.

1. The first group of authors (see Table 1) has been concerned with the effects of the environment on the development of the child. The second group of authors (see Table 2) has been concerned with the effects of the child's development on the environment. The third group of authors (see Table 3) has been concerned with the effects of the child's development on the environment. The fourth group of authors (see Table 4) has been concerned with the effects of the child's development on the environment.

יוחנן גיט צו אספסיונוס'ן.

"דן טאָרן נײַט פאַרלאָזן די שטאַט. בלויז טױטע דערלױבט מען אַרױס־
צופירן פון שטאַט. יוחנן הייסט זײַנע תלמידים אים אָנטאן אין תכריכים און אין
אן ארון אים אַרױספירן פון שטאַט אזוי ווי א מת. די תלמידים טוען אזוי. די
סאַלדאטן באַם טױער שטעלן זײ אָפּ, אָבער א דאנק יוחנן'ס א קרוב לאָזן די סאַל־
דאטן זײ דורך. יוחנן קומט צו אספסיונוס'ן. אספסיונוס, וועלכער איז צעפרידן
חאָט דער גרײַז־גרױער יוחנן איז פאַר זלום מיט די רױמער, זאָגט יוחנן'ען
צו אז ער וועט אים דערלױבן צו באזעצן זיך מיט זײַנע תלמידים אין יבנה און
אויפבויען דאָרט א ישיבה.

פאר די און אנדערע פונקטן זע:

ש.דובנאָו, "דישע געשיכטע, 2־טער באנד,
ה. גרעץ, "דישע געשיכטע (אין ענגליש) 2־טער באנד, זייטן 320-334
"דישע אגדות בעארבעט פון א.א.וו. 2־טער באנד, זייטן 38-50

לייען מאטעריאל פאר קינדער:

בעמי קאלישער, "וואטשמען און די נייט", זייט 89.
לעווינדזשער, "גרעיס דזשוס סינס ביבל טיימס", זייטן 24-28.

1. The first part of the paper is devoted to a discussion of the

main results of the paper, which are summarized in the following

theorems. The first theorem states that if f is a function

defined on a domain D and if f is continuous on D , then

f is uniformly continuous on D .

The second theorem states that if f is a function defined on a

domain D and if f is continuous on D , then f is

bounded on D .

The third theorem states that if f is a function defined on a

domain D and if

f is continuous on D ,

then f is uniformly continuous on D .

The fourth theorem states that if f is a function defined on a

domain D and if f is continuous on D , then f is

bounded on D .

The fifth theorem states that if

f is a function defined on a domain D and if

f is continuous on D , then f is uniformly continuous on D .

רבי עקיבא

(געלעבט אין יאר 132 נ.צ.)

היסטארישער הינטערגרונט:

פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט צו דער לעקציע:

רוים באהאנדלט זייער שלעכט די יידן אין ארץ ישראל. די קיסרים געבן ארויס שווערע גזרות וועלכע צילן צו פארניכטן יעדן שפור פון פרייהייט. אויף די יידן ווערן ארויפגעלייגט אסך שטייערן, און די רוימישע בעאמטע מאנען זיי אין מיט אמת'ער גרויזאמקייט. די רוימער פארמעסטן זיך אפילו אומצוברענגען דאס יידישע פאלק דורך ארויסגעבן באפעלן אז יידן זאלן נישט טארן לערנען קיין חורה. אבער עס געפינען זיך דאך גרויסע געלערנטע חסידים וועלכע פאר די ארבעט און לערנען און פארשפרייטן די חורה. האדריאנוס איז אין אנהויב פריינדלאך צו די יידן און זאגט זיי אפילו צו אויפצובויען די שטאט ירושלים און דאס בית המקדש. שפעטער אבער כייט ער זיין באציאונג און פלאנט אפילו צו מאכן פון ירושלים א היידנישע שטאט. דער גרעסטער פירער און לערער אין יענער צייט איז געווען ר' עקיבא.

עקיבא ווערט א גרויסער געלערנטער.

עקיבא דינט אלס פאסטוך באם ריבן כלבא שבוע. כלבא שבוע'ס טאכטער רחל, שטימט אים צו ווערן עקיבא'ס כלה מיט'ן חנאי אז ער זאל אוועקפארן זיך לערנען און ווערן א געבילדעטער מענטש.

כלבא שבוע דערהויסט זיך וועגן דעם און טרייבט ארויס רחל'ען פון זיין הויז. עקיבא און רחל האבן חתונה, און עקיבא פארט אוועק קיין ירושלים לערנען. עקיבא הויבט אן פון דעם אלף-בית בא א פשוט'ן רבי'ן פון קליינע קינדער, און נאך יארן פון לערנען ווערט ער אליין א גרויסער געלערנטער און רבי פון צהאנ-ציק טויזענט תלמידים. נאך צוועלף יאר קערט זיך עקיבא אום אהיים אין דער באגלייטונג פון זיינע תלמידים און ווערט אויפגענומען מיט גרויס כבוד פון דער גאנצער שטאט מענטשן. כלבא שבוע בעט זיך איבער מיט עקיבא'ן און שענקט אים אוועק א האלב פון זיין פארמעגן. ר' עקיבא און רחל באזעצן זיך אין יענער שטאט, אבער פאר דעם געלט בויט ר' עקיבא אויס א ישיבה פאר אסך תלמידים.

וואס גאט טוט איז גוט.

עקיבא גיט אין וועג און פירט מיט זיך אן אייזל, א האָן און א ליכט.
ער קומט אָן אין א שטעטל באנאכט אבער קינער נעמט אים ניט ארין אין הויז,
אויף נאכטלעגער. עקיבא'ן קומט אויס צו נעכטיקן אין פעלד. יענע נאכט
פארצוקט א ליב זיין אייזל, א ווילדע קאץ צערייסט זיין האָן און א ווינט לעסט
אויס דאָס ליכט. עקיבא פארלירט זיך ניט און ווי זיין שטייגער איז, טראכט .
ער זיך אז וואס גאט טוט איז גוט.

אינדערפרי דערווייט ער זיך אז יענע נאכט איז א באנדע רויבער בא-
פאלן די שטאָט, אוועקגערויכט דאָס האָב און גוטס און די איינזאוינער אליין
אוועקגעפירט אין געפאנגענשאפט.

עקיבא אין זיין טרויער אדער דער חוב צו לערנען חורה.

ר' עקיבא'ס זון, ר' שמעון, איז געפערלאך קראנק, אבער ר' עקיבא
הערט ניט אויף צו לערנען מיט זיינע חלמידים אין דעם בית המדרש. פון צייט
צו צייט שיקט ער א שליח געוואָר צו ווערן וואָס שמעון מאכט און זעצט ווייטער
פאַר דאָס לערנען. ער וויל דאָס לערנען ניט שטערן. ערשט דאן, ווען דער שליח
קומט און זאָגט אָן די בשורה אז שמעון איז אויסגעגאנגען, שטייט ר' עקיבא
אויף, טוט אויס די חפילין, צערייסט אויף זיך די קליידער און זאָגט: „ביז
אהער איז אויף אונדז געלעגן דער חוב פון לערנען, איצט ליגט אויף אונדז
דער חוב אָפצוגעבן כבוד דעם געשטארבענעם". א גרויסער עולם איז געקומען
צו דער לוויה פון ר' עקיבא'ס זון.

פאר די און אנדערע פונקטן זע:

ש. דובנאָוו, "דישע געשיכטע. 2-טער באנד

ה. גרעץ, "דישע געשיכטע (אין ענגליש). 2-טער באנד, זייט 350-360

"דישע אגדות בעארבעט פון א.א.וו. 2-טער באנד, זייטן 119-129 און

133-134

סאלא וויטמער באראן, "א"י סאשיעל ענד רעלידזשיעס היסטארי און די

דזשוס". 1-טער באנד, זייטן 183-240

ליען מאטעריאל פאר קינדער:

בעטי קאלישער, "וואטשמען און די נייט". זייטן 9-12

לעווינדזשער, "גרייט דזשוס סינס ביבל טיימס". זייטן 28-32

ב ר כ ו כ ב א

(געלעבט אין יאר 132 נ.צ.)

היסטארישער הינטערגרונט:

פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט צו דער לעקציע:

דער קיסר האדריאנוס וויל אומברענגען די יידישע אמונה. ער גיט ארויס א גזרה וואס פארבאט די יידן צו לערנען תורה. אן אנדער גזרה פארבאט די יידן אפצוהייטן פילע מצוות און מנהגים, וועלכע די יידן האלטן זייער טייער און הייליק. האדריאנוס קלײבט זיך אויך אויפצובויען א טעמפל צום רוימישן אפגאט אויפ'ן פלאץ פון דעם בית המקדש. יידן קענען נישט אריבערטראגן די האנדלונגען פון האדריאנוס'ן, און אייניקע פירנדע יידן גרייטן זיך צו מאכן אן אויפשטאנד קעגן רויים.

בר כוכבא און זיין ארמײ.

דער גבור בר כוכבא פון שטעטל כזיב נעמט צונויף אן ארמײ און איז גרייט ארויסצוטרייטן קעגן די רוימער. דער געלערנטער ר׳ עקיבא נעמט אים אן פאר גאט'ס געשיקטן משיח און גיט אים א נאמען בר-כוכבא. נאך מוטיקע קענען דינען אין זיין ארמײ. יעדער איינער וואס וויל זיין אין דער ארמײ דארף זיך אליין אפהאקן דעם גראבן פינגער פון דער האנט צו באשטעטיקן אז ער איז מוטיק. אויף דער פאדערונג פון די חכמי ישראל, באשטימט שפעטער בר-כוכבא אז יעדער איינער וואס וויל זיין א סאלדאט זאל ^{פריער} באהייזן זיין גבורה דורך אויסרייסן א בימל רייטענדיק אויף א פערד.

בר-כוכבא אליין קען כאפן די שטיינער וואס די רוימער ווארפן פון די

מאשינען און זיי צוריקווארפן אויף די רוימער.

(זע יידישע אגדות. 2-טער באנד, זייטן 48-49)

בר-כוכבא'ס זיגן.

פון פילע שטעט קומען יידן זיך פארשרייבן אין בר-כוכבא'ס ארמײ. בר-כוכבא איז בא זיך זיכער אז ער וועט זיגן. רופוס, דער רוימישער גענעראל, מיט זיין ארמײ גייט קעגן בר-כוכבא'ן. בר-כוכבא פארטרייבט רופוס'ן און זיינע סאלדאטן פון גאנץ ארץ ישראל. בר-כוכבא נעמט אין 50 פעסטונגען. דער קיסר

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

האדריאן שיקט נאך סאלדאטן, אבער אויך זיי האבן דעמזעלבן סוף. יידן באפרייען זיך פון די רוימער און ווערן זעלבשטענדיק.
בר-כוכבא הערשט אין יהודה און לאזט אפילו אויסגיסן יידישע מטבעות.
(זע גרעץ, יידישע געשיכטע. 2-טער באנד)

דער סוף פון קאמף.

האדריאנוס קומט מיט א גרעסערער ארמיי און טרייבט בר-כוכבא'ן צוריק.
בר-כוכבא טרעט אפ מיט זיינע איבערגעבליבענע סאלדאטן און פארשליסט זיך אין דער פעסטונג ביחר. הונגער און טויט הערשן אין דער פעסטונג ביחר. ניטא קיין אייניקייט צווישן די פירער. א שומרוני גייט איבער די רוימער וועגן דעם געהימען טונעל דורך וועלכן יידן קריגן עסנווארג און וואסער. בר-כוכבא הרגיט דעם אלטיטשקן אליעזר, מיינענדיק אז ער האט פארבינדונגען מיט די רוימער.
די רוימער רייסן זיך אדאן אין שטאט און הרגינען אויס פיל יידן.
בר כוכבא פאלט טויט. פיל יידן ווערן געשמידט אין קייטן און אפגעשיקט קיין רויים.

(זע ש. דובנאוו, יידישע געשיכטע. 2-טער באנד)

פאר די און אנדערע פונקטן זע:

ש. דובנאוו, יידישע געשיכטע. 2-טער באנד
ה. גרעץ, יידישע געשיכטע (אין ענגליש). 2-טער באנד, זייטן 393-421
יידישע אגדות בעארבעט פון א.א.וו. 2-טער באנד, זייטן 48-52

לייען מאטעריאל פאר קינדער:

ווייס, „גרייט מען און יזראעל“
לעווינדזשער, „גרייט דזשוס סינס ביבל טיימס“. זייטן 32-36

... ..
... ..
... ..

... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..

... ..

... ..
... ..
... ..
... ..

... ..

... ..
... ..
... ..

פון די עשרה הרוגי מלכות *

(געלעבט אין יאר 135 נ.צ.)

היסטארישער הינטערגרונט:

פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס היסטארישער הינטערגרונט צו דער

לעקציע:

דער רוימישער קיסר (האדריאן) גיט ארויס א באפעל אז די "ידן זאלן
ניט אפהיטן פיל וויכטיקע מנהגים און דינים, ווי למשל ניט אפהיטן שבת און
א.וו. ער באפעלט אויך אז מע זאל באשטראפן מיט טויט יענע וואס וועלן לערנען
חורה מיט קינדער, אדער דערוואקסענע. מיט טויט זאלן אויך באשטראפט ווערן
יענע יונגע מענטשן וואס וועלן זיך לערנען בא געלערנטע און קריגן פון זי
ממיתה (דיפלאמעס) אויף רבנות. די גרויסע "דישע געלערנטע פון יענער צייט
קלייבן זיך צונויף, און די מערסטע פון זיי באשליסן ניט אויסצופאלגן די
גרויזאמע באפעלן. א סך פון זיי ווערן געכאפט פון דעם קעניגס שפיאנען און
ווערן באשטראפט מיט'ן טויט.

ר' עקיבא.

ר' עקיבא הערט ניט אויף צו לערנען מיט זיינע תלמידים טראץ דעם
באפעל פון קעניג. אן מורא לערנט ר' עקיבא מיט זיינע תלמידים אויף די דע-
כער, כדי זיי זאלן זיך צוגעוואוינען צום געדאנק אז זיי קאנען אמאל אומקומען
על קידוש השם. פריינט ווילן פועלין בא ר' עקיבא'ן ער זאל אויפהערן צו לער-
נען מיט די תלמידים, אבער עקיבא ענטפערט זיי מיט א משל, אז "ידן וועלן אונז-
טערגיין אויב זיי וועלן ניט לערנען די חורה. עקיבא ווערט געכאפט און באשטראפט
מיט'ן טויט. (מיט אייזערנע קאמען רייסט דער חליון פאסן פון ר' עקיבא'ס ליב.

(*) פון די עשרה הרוגי מלכות זיינען דא פארטראטן דריי: ר' עקיבא, ר'
חנינא בן חרדיון און ר' יהודה בן בבא, אלס די מער רעפרעזענטאטיווע פון די
קדושים ווי אויך צוליב די באזונדערע שטריכן וואס די אגדות ברענגען וועגן זיי
ארויס.

די תלמידים שטייען דערב' און וויינען. עקיבא טריסט זי און זאגט אז ער איז צעפרידן אפצוגעבן זיין לעבן אויס גלויבן אין גאט און אויס ליבע צו דער תורה. עקיבא גייט אויס מיט „שמע ישראל“ אויף די ליפן).

ר' חנינא בן חרדיון.

ר' חנינא איז געאכטעט פון אלעמען אי מחמת זיין געלערזאמקייט אי מחמת זיין גרויסער ליבע צו מענטשן. ר' חנינא לערנט מיט זיינע תלמידים עפנט-לאך און אן מורא. דעם קעניג'ס שפיאנען געפינען אים לערנען און פרעגן אים חארום ער פאלגט נישט אויס דעם קעניג'ס באפעל. חנינא ענטפערט אז ער פאלגט אויס גאטס באפעל צו לערנען תורה. חנינא ווערט באשטראפט מיט טויט. (חנינא ווערט איינגעוויקלט אין א ספר תורה און פארברענט. כדי ער זאל זיך לענגער מאטערן לייגט מען ארויף אויף זיין ברוסט נאמע קנוילן וואל. אפילו דער תליון קען נישט צוזען ר' חנינא'ס יסורים, און פון ווייטיק שפרינגט ער אין פייער אריין און ווערט אויך פארברענט).

יהודה בן בבא.

יהודה פון בבא דינקט אז כדי די תורה זאל נישט אונטערגיין מוז מען ארויסגעבן רבנים (לערער) וועלכע זאלן זי פארשפרייטן צווישן יידן. ער פארזאמלט זיינע תלמידים אין א געגנט צווישן צוויי בערג און לערנט מיט זי ביז זי ווערן ראזי צו קריגן סמיכה. ער ווערט געכאפט פון רוימישע סאלדאטן און ווערט געטויטעט. (דערזעענדיק די רוימישע סאלדאטן פון ווייטן היסט ר' יהודה זיינע תלמידים אז זי זאלן אנטלויפן. אליין בלייבט ער אויפן ארט, און די סאלדאטן שטעכן אין אים אריין דריי הונדערט ווייזן).

פאר די און נאך אנדערע פונקטן זע:

ש. דובנאו. 2-טער טייל

ה. גרעץ (אין ענגליש) 2-טער טייל, זייטן 421-430

יידישע אגדות. 2-טער באנד, זייטן 134-137

... (faint text) ...

... (faint title) ...

... (faint text) ...

... (faint title) ...

... (faint text) ...

... (faint text) ...

... (faint text) ...

... (faint title) ...

... (faint text) ...

ר' טאיר

(געלעבט אין יאר 140 נ.צ.)

היסטארישער הינטערגרונט:

פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט צו דער לעקציע:

חורבן הערשט אין ארץ ישראל נאך דעם ניט געלונגענעם אויפשטאנד פון בר־כוכבא. די לאגע ווערט אבער דערטרעגלאכער נאך דעם טויט פון קיסר האדריאן. אין ירושלים טארן די יידן ניט וואוינען. גליל איז ניט אזוי הייסט ווי די אנדערע טיילן פון לאנד. אהין קלייבן זיך אריבער פיל יידן. ביסלאכויז הויבן די יידן זיך אן צו בארוהיקן. פיל פון די פריער אנטלאפענע יידן, און צווישן זיי גרויסע געלערנטע, קערן זיך אום פון בבל און אנדערע לענדער קיין ארץ ישראל. צווישן זיי געפינט זיך ר' עקיבא'ס א תלמיד און א גרויסער געלערנטער, רבי מאיר.

ר' מאיר דער סופר.

ר' מאיר איז אן אויסגעצייכנטער סופר און פון דעם צייט ער זיין פרנסה. פון די דריי דאלאר א וואך פארדינסט, גיט ער אים דאלאר אויס אויף עסן און טרינקען, איינעם אויף קליידן זיך און איינעם אויף שטיצן ארימע תלמידי חכמים. (דער צווייטער טייל פון דער לעגענדע ווערט אויסגעלאזט מחמת זי איז ניט דורכאויס היכטיק).

(זע יידישע אגדות. 2-טער באנד, זייט 171)

ר. מאיר'ס זכרון.

ר' מאיר איז עקיבא'ס בעסחער תלמיד. ער באזוכט א קליין שטעטל אום פורים. די יידן אין שטעטל האבן ניט קיין מגלה און זיינען זיך זייער מצער. ר' מאיר שרייבט פאר זיי אויף די מגלה לויטן זכרון ניט מאכנדיק קיין אים גרייז, און בא די יידן ווערט א גרויסע שמחה. (זע, דארט)

ר' מאיר'ס ווייב ברוריה.

ברוריה, די טאכטער פון געלערנטן חנינא בן תרדיון, און פרוי פון ר' מאיר איז אליין אויך געווען א געלערנטע.

1. The first part of the text discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions, including sales, purchases, and expenses. It emphasizes that proper record-keeping is essential for determining the correct amount of tax liability.

10

1

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1

1890

3

[illegible]

ר' מאיר זיצט אין בית המדרש און לערנט מיט זיינע חלמידים און זייסט
ניט אז זיינע קינדער זיינען ערשט געשטארבן.

ר' מאיר קומט אהיים, און ברוריה, ניט וועלענדיק פארשטערן איר מאן
דעם שבת, באהאלט פון אים די שרעקלאכע נייעס. ערשט נאך הברלה בעט ברוריה
איר מאן ער זאל איר זאגן וואס עס איז דער דין אין פאל ווען דער בעל הפקדון
קומט מאָנען זיין משכון. און ווען ר' מאיר ענטפערט איר, אז ס'איז זעלבסט-
פארשטענדלאך אז דעם משכון מוז מען אומקערן דעם בעל הפקדון, פירט ברוריה
אים אריין אין צימער וואו זייערע טויטע קינדער ליגן.
(זע, דאָרט זייטן 150-151)

ר' מאיר שאפט אל"ן אסך פאבלען.

בעת'ן לערנען מיט די חלמידים באנוצט זיך ר' מאיר מיט פאבלען כדי
אויפצוקלערן א שווערן ענין. ער שאפט אל"ן אסך פאבלען. פון די פאבלען וואס
ער דערציילט זיינען די באקאנטסטע: דער פוקס און די ווינטרויבן, דער פוקס
און דער וואלף. (*)

פאר די און אנדערע פונקטן זע:

ש. דובנאָו, "דישע געשיכטע. 2-טער באנד

ה. גרעץ, "דישע געשיכטע (אין ענגליש) 2-טער באנד, זייטן 434-440

"דישע אגדות בעארבעט פון א.א.וו. 2-טער טייל, זייטן 141-153

(*) דאָס מיינט ניט אז ער איז שטענדיק דער באשאפער פון די פאבלען.

1. The first part of the paper is devoted to a general discussion of the problem.

2. The second part is devoted to a detailed study of the case.

3. The third part is devoted to a study of the case.

4. The fourth part is devoted to a study of the case.

5. The fifth part is devoted to a study of the case.

6. The sixth part is devoted to a study of the case.

7. The seventh part is devoted to a study of the case.

8. The eighth part is devoted to a study of the case.

9. The ninth part is devoted to a study of the case.

10. The tenth part is devoted to a study of the case.

11. The eleventh part is devoted to a study of the case.

12. The twelfth part is devoted to a study of the case.

13. The thirteenth part is devoted to a study of the case.

14. The fourteenth part is devoted to a study of the case.

15. The fifteenth part is devoted to a study of the case.

16. The sixteenth part is devoted to a study of the case.

17. The seventeenth part is devoted to a study of the case.

18. The eighteenth part is devoted to a study of the case.

19. The nineteenth part is devoted to a study of the case.

י ה ו ד ה ה נ ש י א

(געלעבט אין יאר 200 נ.צ.)

ה יסטארישער הינטערגרונט:

פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט צו דער לעקציע:

דאס לעבן פון די יידן אונטער די רוימער אין יענער צייט איז נישט געווען בעסער ווי אין די צייטן פון האדריאן. פארקערט, אייניקע גרויזאמע גזרות פון קיסר האדריאנוס זיינען באנייט געווארן. בלויז אויף א קורצע צייט, אונטער מארקוס אוירעליוס, ווערט דאס לעבן פון די יידן עטוואס גרינגער. דאך לידן די יידן פון די זייער שווערע ציניזן, ספעציעל פון דעם אזוי גערופענעם „קרוין-געלט“ ציניז וועלכער פאלט אזוי שווער אויף די יידן, אז יידן פון טבריה אנמלויפן פשוט פון שטאט כדי אויסצומידן דעם ציניז. די לאגע ווערט נאך ער-גער אונטער דעם קיסר סעפטאמימוס-סעווערוס. א הונגער ברעכט אויס אין לאנד און ברענגט מיט זיך אויך א מגפה.

אייניקע פאקטן פון ר' יהודה הנשיא'ס לעבן.

יהודה, שמעוני'ס זון, ווערט נשיא נאך זיין פאטערס טויט. יהודה לערנט אין דער יוגענט בא גרויסע לערער (שמעון בן יוחאי און אליעזר בן שמוע) און וואקסט אויס א גרויסער למדן. (ס'איז א סברא אז ער איז געווען זייער באפריינדעט מיט'ן קיסר מארקוס אוירעליאנוס) ער איז אפטמאל זייער שטרענג מיט די חנאים מחמת ער וויל אפהייבן דעם כבוד און אויטאריטעט פון דעם סנהדרין. בא זיין גאנצער שטרענגקייט פארמאגט ער אבער אסך מעלות. אים ווערן עס צוגעשריבן די פאלגנדע מעלות: שיינקייט, כח, עשירות, כבוד, חכמה, אריכות ימים און גוטע קינדער. ער איז גוטתארציק, האט ליב חלמידי חכמים און שטיצט זיי מיט געלט און האלט אויס אסך בתי מדרשים אויף זיינע אייגענע קאסטן. ער איז א גוטער פירער, און פארטיידיקט שטענדיק די אינטערעסן פון די יידן. יהודה האלט אן זיין אמט אלס נשיא 40 יאר. זיין טויט ווערט באדויערט פון אלע יידן. מיט דער הילף פון זיינע געלערנטע חברים שטעלט ער צוזאמען די משנה. ער קריגט דעם נאמען רבינו הקדוש אדער רבי.

1. The first part of the paper is devoted to a discussion of the general principles of the theory of the structure of the atom. It is shown that the structure of the atom is determined by the laws of quantum mechanics, which are based on the principle of the conservation of energy and the principle of the conservation of momentum. The structure of the atom is shown to be a function of the energy of the system, and the energy of the system is shown to be a function of the structure of the atom. This leads to the conclusion that the structure of the atom is determined by the laws of quantum mechanics.

2. The second part of the paper is devoted to a discussion of the application of the theory of the structure of the atom to the study of the properties of matter. It is shown that the properties of matter are determined by the structure of the atom, and the structure of the atom is determined by the laws of quantum mechanics. This leads to the conclusion that the properties of matter are determined by the laws of quantum mechanics. The properties of matter are shown to be a function of the energy of the system, and the energy of the system is shown to be a function of the structure of the atom. This leads to the conclusion that the properties of matter are determined by the laws of quantum mechanics.

יהודה הנשיא, דאס קעלבל און די וויזעלאך.

אין גאס פירט מען פארביי א קעלבל צו דער שחיטה. דאס קעלבל רייסט זיך אויס און אנטלויפט. לויפנדיק טרעפט דאס קעלבל אן יהודה הנשיא און בעט אים ער זאל עס ראטעווען פון טויט. יהודה הנשיא זאגט זיך אָפּ. אין הימל איז מען דעריבער גוזר אז יהודה הנשיא זאל ווערן קראנק און לידן יסורים. א קראנקער ליגט יהודה אין בעט און זעט ווי די דינסט ראמט דאס הויז און וויל ארויסווארפן די קליינע וויזעלאך. רבי האָט רחמנות אויף די וויזעלאך און הייסט דער דינסט זי איבערלאָזן אין הויז מחמת עס איז גאָטס רחמנות אויף זי. אין הימל איז מען דעריבער גוזר אז יהודה זאל צוריק ווערן געזונט. (זע אגדות א.א.וו. 2-טער באנד, זיטן 170-171)

יהודה הנשיא דער ברייטהארציקער מענטש.

א גרויסער הונגער הערשט אין לאנד. עס ברעכט אויס א מגפה. יהודה הנשיא הייסט עפענען זיינע רייכע שפיכלערס און צעטיילן די חבואה צו אלע געלערנטע מענטשן, וועלכע נויטיקן זיך אין הילף. איינער פון זיינע חלמידים (יונחן בן עמרם) מאכט אים אויפמערקזאם אז עס איז ניט יזש'דיק צו שטיצן בלויז געלערנטע און אויסלאָזן אזעלכע וואָס קענען ניט לערנען. יהודה הנשיא באגרייפט זיין טעות און הייסט אויסטיילן שפייז צו יעדן נויטבאדערפטיקן, געלערנטן צי ניט געלערנטן.

(זע אגדות. 2-טער באנד, זיטן 171-172)

א טייערע מחנה.

אן אָנגעזעענער רוימער, יהודה הנשיא'ס א פריינט, שיקט אים אלס מחנה טייערע פערל. יהודה נעמט צו די מחנה און שיקט זיין פריינט א מזוזה. יענער ווערט ברוגז און פרעגט יהודה'ן פאר וואָס ער האָט אים געשיקט אזא קליינע זאך וואָס קאָסט קוים א פולאָר. יהודה ענטפערט אז קיינע פון זיינע טייערסטע זאכן קען זיך ניט פארגלייכן מיט דער ווערט פון דער מזוזה. די פערל זיינען פון יענע חפצים וואָס זייער בעל-הבית דארף זי היטן, בעת א מזוזה דארף מען גאר ניט היטן נאָר פארקערט, זי היט איר בעל-הבית.

(זע אגדות. 2-טער באנד, זיט 175)

1. 关于《...》...

2. 关于《...》...

3. 关于《...》...

4. 关于《...》...

5. 关于《...》...

6. 关于《...》...

רבי יהודה הנשיא'ס טויט.

רבי ליגט קראנק אין דער שטאט צפורי. חלמידים און גרויסע געלערנטע קומען פון פארשידענע שטעט געוואר ווערן וואס ער מאכט. פיל מענטשן שטייען אין דרויסן און ווארטן מיט אומגעדולד צו דערגיין וואס רבי מאכט. נאך דער גמילה חיל קינער ניט ארויסגיין צום עולם אנזאגן די טרויעריקע בשורה. דער איינציגער וואס טוט עס ענדלאך איז רבי'ס געטרייער חלמיד, בר קפרא. אלע ברעכן אויס אין א געוויינ. די לוייה ציט זיך פון צפורי ביז בית שערים; דער וועג איז באדעקט מיט מענטשן וואס באוויינען דעם טויט פון יהודה הנשיא.
(זע אגדות. זייטן 175-177)

פאר די און אנדערע פונקטן זע:

- ה. גרעץ, "דישע געשיכטע (אין ענגליש) 2-טער באנד, זייטן 450-478
" " " " (אין יידיש) 2-טער באנד, זייטן 52-59
ש. דובנאו, "דישע געשיכטע. 2-טער באנד, זייטן 130-135
אגדות בעארבעט פון ח.נ. ביאליק און ראזנצקי. 2-טער באנד, זייטן 165-177

מאטעריאל פאר קינדער:

- בעטי קאלישער, "וואטשמען און די ניט", זייטן 21-28
לעווינדזשער, "גרייט דזשוס סינס ביבל טיימס", זייטן 36-41
בילדערס, זייטן 26-32
דזש. מיערס, "סטארי און די דזשואיש פיפל". 1-טער באנד, זייטן 210-221

אבא אריכא (רב)

(געבוירן ארום דעם יאר 175
געשטארבן ארום יאר 247)

היסטארישער הינטערגרונט:

זייער פיל יידן פארלאזן ארץ ישראל און וואנדערן אויס קיין בבל. אין יענער צייט (אין דער 2-טער העלפט פון דעם 3-טן יארה.) געניסן די יידן אין בבל פולע פרייהייט פון אינערלאכער זעלבסטפארואלטונג. יידן באשעפטיקן זיך מיט ערדארבעט, מסחר, פיצוכט, האנדלעריקייט, גראבן קאנאלן א.א.וו. די צאל יידישע קהלוח אין בבל צעוואקסט זיך. אייניקע קהלוח צעבליען זיך אויף א גאָר באזונדערן אופן און ווערן מיט דער צייט גייסטיקע צענטערן פון די יידן אין בבל. די רייכסטע פון זיי זיינען די קהלוח אין סורא, פומבדיתא, מחוזא און נהערדעא. די ישיבה פון יהודה הנשיא אין ארץ ישראל איז אָבער נאָך אלץ די גרעסטע אויטאָראַטאָריע אקאדעמיע. אהין פאָרן די געלערנטע פון בבל צו פארפאלקאמען זיך אין יידישן וויסן. פון דאָרטן קומען זיי געוויינלאך צוריק קיין בבל, וואו זיי עפענען ישיבות און זיינען אזוי ארום מרביץ תורה בישראל. צווישן די גאָר חשוב'סטע פון יענע יידישע געלערנטע פון בבל זיינען געווען אבא אריכא (רב) און שמואל ירחיני (מר שמואל).

אייניקע פאקטן פון אבא אריכא'ס לעבן.

אבא אריכא האָט אָפגעשטאמט פון א פארמעגלאכער יידישער משפחה אין בבל. ס'איז א סברא אז די משפחה האָט איר יחוס געצויגן נאָך פון דוד המלך'ס א ברודער. זיין פאָטער איז געווען א געלערנטער און חשוב'ער ייד. זיין פעטער, ר' חייא, איז געווען איינער פון די גרעסטע געלערנטע אין ארץ ישראל. נאָך אין דער יוגנט האָט אבא אריכא ארויסגעוויזן זייער גרויסע פייאיקייטן אין לערנען. צוזאמען מיט נאָך אייניקע יונגעלייט פון בבל פאָרט אבא אריכא אהעק קיין גליל צו לערנען זיך אין די דאָרטיקע ישיבות. גאָר אינגיכן פארנעמט אבא אריכא דעם אנגעזעענסטן פלאץ צווישן די תלמידים פון ר' יהודה הנשיא. נאָך דעם ווי ער קריגט סמיכה פאָרט אבא אריכא צוריק קיין בבל. פריער באזעצט ער זיך אין נהרדעא וואו רב שילא מאכט אים פאר אן אמורא. דערנאָך פארט ער אָפ קיין סורא וואו ער גרינדעט די ישיבה אין סורא. אראנק דעם רבי'ס גרויסע

קענטענישן ווי אויך זיינע גלענצנדע פיאיקייטן אלס לערער, ווערט די ישיבה אין סורא שנעל בארימט. יונגע געלערנטע אין די הונדערטער שטראמען קיין סורא צו לערנען חורה פון רבי'ס מויל. די ישיבה עקזיסטירט מער פון 800 יאר און גיט ארויס גרויסע יידישע לומדים און גייסטיקע מנהגים. רב איז גע- ווען בארימט אלס דער ערשטער אמוראי אין בבל. רב איז געשטארבן ארום דעם יאר 247. זיינע תלמידים האבן אים באגלייט צו זיין אייביקער רב. אלע יידן אין בבל און אין ארץ ישראל האבן פיל געטרויערט נאך דעם טויט פון דעם גרעסטן אמוראי פון יענער צייט.

רב נעמט זיך פארשפרייטן חורה צווישן פאלק.

אבא אריכא באניגט זיך ניט דערמיט וואס בא אים אין ישיבה לערנען זיך גרויסע לומדים. ער וויל אויך פארשפרייטן יידישן וויסן צווישן אנדערע וואס האבן ניט די מעגלאכקייט צו באזוכן א ישיבה און ווידמען זיך דעם לער- נען. מיט'ן צוועק צו פארשפרייטן וויסן צווישן די ברייטערע מאסן פון פאלק גרינדעט רב אין סורא א גרויסע ישיבה ארום זיין ישיבה, א מין אקאדעמיע פארן פאלק. צוויי מאל א יאר, פאר פסח און פאר ראש השנה, פלעגן אין סורא פארקומען די בארימטע אסיפות פון דער פאלקס אקאדעמיע באקאנט אונטערן נאמען „ירחי דכלה". אויף יענע אסיפות פלעגט מען איבערגיין א מין קיצור פון דעם וואס מ'האט געלערנט אין דער ישיבה דורכן גאנצן זמן. אין דער לעצטער וואך פון יעדער אסיפה (שבחא דריגלא - ערב פסח און ערב סוכות) פלעגן אויך געהאלטן ווערן ליכטע דרשות פארן ברייטן עולם. פיל טויזנטער יידן פון פארשידענע שטעט און דערפער אין בבל פלעגן זיך צונויפפארן קיין סורא צו הערן חורה פון אבא אריכא'ן און זיינע תלמידים. די צאל פון די אנגעפארענע צוהערער פלעגט זיין אזוי גרויס אז זייער א סך פלעגן מוזן שלאפן אינדרויסן, מחמת דעם מאנגל אין דירות. אויך די אסיפות פלעגן פאר- קומען אונטער דעם פרייען הימל. באזונדערס געשפאנט פלעגן זיין די לעקציעס פון רב. אין מיטן שיעור פלעגט ער דעם עולם דערציילן מעשוח און אגדות (אין ש"כוח צום ענין) און אזוי ארום האלטן זיינע צוהערער געשפאנט דורך דער גאנצער צייט פון זיין לעקציע.

רב האלט אויס חלמידי חכמים.

רב איז געווען זייער רייך. דער ראש גלוחא האט אים באשטימט אלס דער אויפזעער פון די מארק פלעצער. גלייכצייטיק האט ער אויך געהאט דעם אויפזיכט איבער ענינים פון מאס און וואג. ער האט אויך פארמאגט אייגענע פעלדער און אפילו אליין אויף זי אכטונג געגעבן. זייענדיק רייך פלעגט רב אויסהאלטן אסך ארימע חלמידים וועלכע האבן זיך געלערנט אין זיין ישיבה.

רבי'ס מיינונג וועגן ערד ארבעט.

כאטש רב האט אויך געפירט מסחר, פונדעסטוועגן האט ער בעסער ליב געהאט ערד ארבעט און געהאלטן ערד ארבעט העכער פון מסחר. איינעם פון זיינע זין האט ער אמאל אזוי געזאגט: „בעסער א שטיקל ערד, איידער א גרויסער שפייכלער סחורה“ (כבא מארעא ולא כורא מאגרא).

רב, א געדולדיקער מענטש און אן עניו.

רב איז געווען זייער א געדולדיקער מענטש. ער פלעגט געדולדיק אריבערטראגן זיין פרוי כאטש זי פלעגט זייער אפט זיך שטעלן אים אנטקעגן. האט אימיצער אים ווען באלידיקט פלעגט ער יענעם מוחל זיין. און האט ער אמאל אימיצן באלידיקט פלעגט ער גיין צו יענעם בעטן מחילה. איינמאל האט ער זיך דערמאנט אז ער האט באלידיקט א פשוט'ן מענטשן. לאנג ניט געטראכט איז ער גלייך געלאפן זוכן יענעם מאן און ווען ער האט אים אפגעזוכט האט ער בא אים געבעטן מחילה.

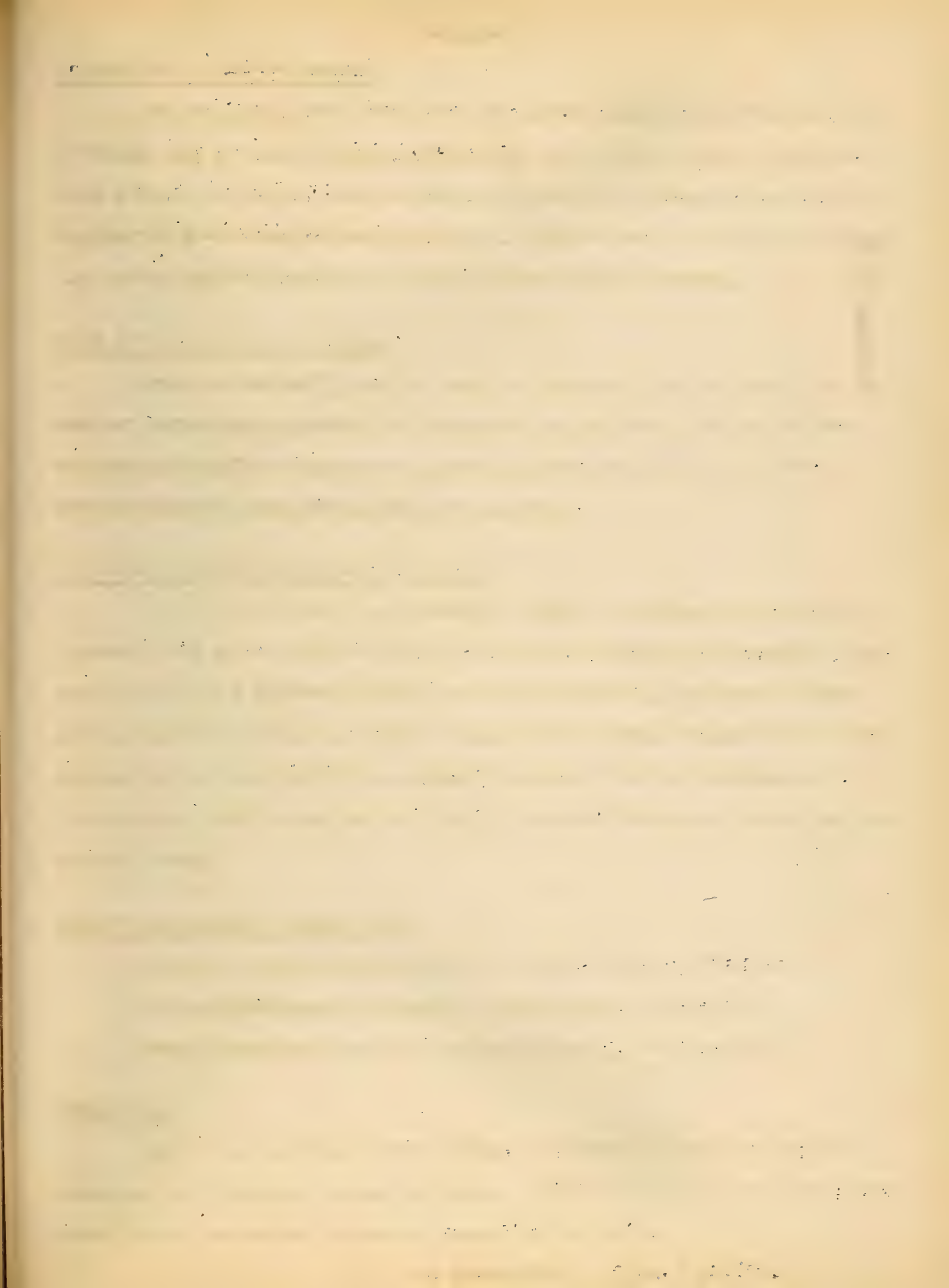
פאר די און אנדערע פונקטן זע:

ה. גרעץ, יידישע געשיכטע (אין ענגליש). באנד 3, זייטן 503-531
יידישע ענציקלאָפּעדיע (ענגליש). 1-טער באנד, זייטן 29-30
אייזיק הירש ווייס, דור דור ודורשיו. ספר 3, זייטן 161-176

באמערקונג:

רב איז געווען זייער הויך געוואקסן און ס'איז א סברא אז פון דעם שטאמט אפ זיין צונאָמען אריכא. אן אנדערע מיינונג: אז אריכא איז געווען אזא טיטול וועלכן מ'האט אים צוגעטיילט מחמת זיין רייכן וויסן.
זע: דזשאסטראו - „דיקט.“ ענגליש.

געבוירן ארום דעם יאר 165;
געשטארבן ארום דעם יאר 257)

ר

היסטארישער הינטערגרונט:

זע היסטארישער הינטערגרונט צו דער לעקציע פון אבא אריכא.

איניקע פאקטן פון מר שמואל'ס לעבן.

שמואל בן אבא, אדער, ווי מ'האט אים גערופן, מר שמואל, איז געבוירן געווארן אין נהרדעא, בבל, און האט אפגעשטאמט פון א משפחה פון כהנים. זיין פאטער ר' אבא האט געפירט מסחר מיט זיידנס. כאטש ר' אבא איז אליין געווען א געלערנטער, דאך האט אים זיין זון, שמואל, שפעטער אריבערגעשטיגן אין וויסן אזוי אז מ'האט שפעטער דעם פאטער גערופן אויף זיין זונ'ס נאמען: אבא דשמואל. נאך אלס קינד האט שמואל ארויסגעוויזן גרויסע פיאיקייטן און שנעל אריבערגעיאגט זיין רבי'ן, מיט וועמען ער האט אפט געוואלט צו אהומענטירן און אפילו ניט מסכים צו זיין אין געוויסע ענינים פון הלכה.

דער טאטע אנערקענט די פיאיקייטן פון זיין קינד און נעמט זיך אליין לערנען מיט זיין זון. שפעטער שיקט ער אים אוועק אין א צווייטער שטאט צו א גרויסן רבי'ן. אבער אויך יענעם רבי'ן שטייגט שמואל גיך אריבער, און קומט צוריק קיין נהרדעא. אינגיכן פארט ער אפ קיין ארץ ישראל אין דער ישיבה פון ר' יהודה הנשיא. דארט אין דער ישיבה האט ער זיך זייער אויסגעצייכנט און דאך האט ער קיין סמיכה מיט דעם טיטול „רבי“ ניט געקראגן. ער פארט דאן צוריק קיין נהרדעא און לערנט צוזאמען מיט רב שילא. נאכ'ן טויט פון ר' שילא ווערט שמואל דער אנפירער פון דער ישיבה אין נהרדעא. כאטש שמואל האט זיין חבר, אבא אריכא, געהאלטן העכער פון זיך, פונדעסטוועגן איז ער אין איניקע זאכן געווען מער בע'הבינ'ט.

מר שמואל האט שטודירט מעדיצין, פראקטיצירט אנאטאמיע און געוואוסט פון אסך רפואות. ער האט אפילו דערפונדן א ספעציעלע זאלב צו אויגנקראנק-הייט, און די זאלב איז געווארן זייער פאפולער.

מר שמואל האט אויך שטודירט אסטראנאמיע און איז אזוי גוט באקאנט

געווען מיט דעם גאנג פון די שטערן און פלאנעטן אז ער האט אויף זיך אמאל
אליין געזאגט: „די וועגן פון הימל זיינען מיר פונקט אזוי גוט באקאנט ווי
די וועגן (גאסן) פון נהרדעא“. ער האט אויך צונויפגעשטעלט א לוח וועלכן ער
האט צוגעשיקט צו ר' יוחנן בן נפחא. נאך רביס מוילט איז מר שמואל געווארן
דער גרעסטער פירענדער כח אין דעם באבילאנישן ירנמום.

ער האט אנגעשריבן פיל דערקלערונגען און געהאלפן שאפן נייע און
זייער וויכטיקע דינים, וועלכע האבן זייער פיל געדינט די יידן אסך הונדערטער
יארן שפעטער. איינער פון די וויכטיקסטע (דינא דמלכותא דינא) האט מחייב גע-
ווען די יידן אפצוהייטן די געזעצן פון יענע לענדער, אין וועלכע זיי האבן גע-
לעבט. מר שמואל'ס מוילט איז באוויינט געווארן פון אלע יידן.

מר שמואל אלס געלערנטער.

מר שמואל איז גרייט געווען צו לערנען בא יעדן איינעם און איז שטענדיג
פארבליבן דאנקבאר יעדן איינעם בא וועמען ער האט נאר עפעס געלערנט. מר
שמואל איז קינמאל ניט באשטאנען אויף דעם אז זיין מיינונג איז די ריכטיקסטע
און די בעסטע, נאר שטענדיק גרייט געווען אויסצוהערן און אנצונעמען א מיי-
נונג וואס אימיצער אנדערש האט ארויסגעזאגט. פלעגט ער נאר אויסגעפינען אז
ער האט געמאכט א טעות, איז ער שטענדיק גרייט געווען דאס צוצוגעבן.

אלע זיינען גלייך.

מר שמואל איז געווען פריינדלאך צו אלעמען. מען טאר ניט אפמאכן
קינעם, ניט קיין יידן און ניט קיין געצנדינער, האט שמואל געלערנט. פאר
גאט זיינען אלע גלייך, יד צי געצנדינער. שמואל האט אויך געהאלטן אז א
האר דארף זיך באגיין פריינדלאך מיט זיין שקלאף און טאר אים ניט שלאגן
אדער באלידירן.

שמואל און זיין שקלאפין.

ביי שמואל'ן איז פארפאלן געווארן זיינע א שקלאפין. אין א צייט ארום
דערווייט זיך שמואל אז זיין שקלאפין האט זיך אפגעזוכט און מע פאדערט פאר
איר אויסקויף-געלט. מר שמואל האט גלייך זי אויסגעקויפט און דערנאך זי

באפרייט. ווען מ'האט אים געפרעגט פארוואס ער האט זי באפרייט האט ער געענט-
פערט: אין מ'ן מחשבה האב איך זיך דאך שוין לאנג אפגעזאגט פון דעם אז
איך וועל זי ווען עס איז צוריקקריגן, און דערפאר אליין איז זי שוין פרי,
האב איך זי דעריבער באפרייט.

פאר די און אנדערע פונקטן זע:

ה. גרעץ, "דישע געשיכטע (אין ענגליש). באנד 3, זייטן 503-531

"דישע ענציקלאָפּעדיע (אין ענגליש)

אייזיק הירש ווייס, דור דור ודורשיו. ספר 3, זייטן 161-176

מ. מארגאליס און א. מארקס, א געשיכטע פון דעם "דישן פאלק (אין
ענגליש), זייטן 204-240

באמערקונג:

מר שמואל האט געהאט עטלאכע צונעמען. אייניקע פון זיי זיינען:
"אריזן", "שבור מלכא" און "ירחינאי". דער לעצטער צונאמען איז אים גע-
געבן געווארן מחמת זיין אינטערעס אין אסטראנאמיע.

יוחנן בן נפחא

געבוירן (?)
געשטארבן אין יאר 279.

היסטארישער הינטערגרונט:

פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט צו דער לעקציע:

דער נשיא פון סנהדרין אין יענער צייט איז יהודה נשיאה, יהודה הנשיאים איניקל. דער סנהדרין צייט זיך דאן אריבער פון צפורי קיין טבריה, ביים ברעג פון ים כנרת. סבריה ווערט דער גיסטיקער צענטער פון ארץ ישראל. יוחנן בן נפחא גרינדעט דא א ישיבה, וועלכע אנטוויקלט זיך זייער גיך און ציט צו זיך צו געלערנטע פון ארץ ישראל און בבל. די געלערנטע פון דער ישיבה פארנעמען זיך מיט פארטן די דינים פון דער משנה. פארשנדיק די דינים פון דער משנה אנאליזירן יענע געלערנטע די מינונגען פון די פריער-דיקע חנאים און באשטימען וועלכע פון די ארויסגעזאגטע מינונגען זאל בלייבן אלס הלכה.

(זע אויך היסטארישן הינטערגרונט צו דער לעקציע פון ר' יהודה הנשיא.)

איניקע פאקטן פון ר' יוחנן בן נפחאים לעבן.

ר' יוחנן האט זיך דערצויגן בא זיין זידן אין דער שטאט צפורי. זיין פאטער איז אים געשטארבן א קורצע צייט איידער ער איז געבוירן געווארן, און זיין מוטער איז געשטארבן גלייך נאך זיין געבורט. פריער האט ער זיך געלערנט בא זיין זידן און שפעטער בא אנדערע לערער (ר' חנינא און ר' הושעיה). שפעטער פארט ער אריבער קיין סבריה, וואו ער לערנט זיך אין דער ישיבה פון ר' יהודה הנשיא. נאך אין זיין פריסטער יוגנט וויזט ר' יוחנן ארויס גרויסע פיאיקיטן און איבערדאשט אפט זינע לערער מיט זיין טיפן באנעמען פון די שווערסטע דינים. קומענדיק קיין טבריה ווערט ער שנעל בא-רימט אלס פראגרעסיבער דענקער און געזעצגעבער. ער שטודירט גריכיש און אויך מעדיצין. זיין דורשט נאך וויסן איז געווען אזוי גרויס, אז אלצדינג וואס איז אים פארבליבן בירושה האט ער ביסלאכחיוז אויספארקויפט כדי ער

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

זאל קענען לערנען ניט געשטערט. ווען דאס געלט איז אים אויסגעגאנגען איז ער אחעק אויף א צייט ארבעטן און שפעטער זיך ווידער אומגעקערט אין דער ישיבה לערנען. שפעטער האט פאר אים דער נשיא באשטימט א ספעציעלע פענסיע, און פון דעם האט ער געלעבט. אויסערדעם וואס ר' יוחנן איז געווען א הויך-געבילדעטער מענטש איז ער אויך געווען א ליבער מענטש און פארמאגט פיל ליבע און פארשטענדעניש פאר זיינע מיטמענטשן. הויך און שוין געוואקסן האט ר' יוחנן אויך פארמאגט א זעלטענעם הדרת-פנים. האבנדיק אליין שטודירט גריכיש, האט ער אויך געהאלטן אז יידן (ס"י מענער ס"י פרויען) מעגן לערנען די גריכישע שפראך.

ר' יוחנניס דורשט צום לערנען.

ר' יוחנן גייט אמאל אין וועג באגלייט פון איינעם פון זיינע תלמידים. גייען זיי פארביי א פעלד. „דו זעסט אט דאס פעלד“, רופט זיך אפ ר' יוחנן צו זיין תלמיד. „ס'איז אמאל געווען מינים“. שפעטער גייען זיי פארביי א וויינגארטן. „דו זעסט אט דעם וויינגארטן“, זאגט ווידער ר' יוחנן, „ער האט אויך אמאל באלאנגט צו מיר“. נאך שפעטער קומען זיי אן צו א גארטן פון איילבירט-ביימער. „און אט דער גארטן איז אויך אמאל מינער געווען“, זאגט ר' יוחנן צו זיין תלמיד. „איך האב דאס אלעס אויספארקויפט מחמת איך האב זיך געוואלט לערנען“. דער תלמיד וואונדערט זיך וואס ר' יוחנן האט זיך גארניט איבערגעלאזט כדי כאטש עפעס וואס צו האבן אויף דער עלטער. ר' יוחנן ענטפערט אים אבער אפ אז ער איז זייער צעפרידן וואס ער האט אזוי געטאן, ווייל ער האט אויסגעבייטן זאכן וועלכע האט באשאפן בלויז אין זעקס טעג אויף אזא ווערטפולע זאך וואס האט אפילו גאט אליין גענומען 40 טעג זיי צו באשאפן (די תורה).

ר' חנינא - ר' יוחנניס לערער.

ר' חנינא, אן אמאליקער לערער פון ר' יוחנן בן נפחא, שטייט אין גאס און זייט ווי אסך מענטשן אילן זיך אין בית המדרש אריין. ר' חנינא שטעלט אפ איינעם פון די פארבייגער און פרעגט אים פארוואס די מענטשן אילן

זיך אזוי. דער פארבייגער ענטפערט אז היינט וועט דעם שיעור זאגן ר' יוחנן
בן נפחא. דערהערענדיק דאס הויכט ר' חנינא אויף די הענט צו גאט און
דאנקט אים דערפאר וואס ער האט דערלעבט צו זען די פרוכט פון זיין אייגענער
ארבעט.

ר' יוחנן גיט אפ כבוד זיין אמאליקן לערער.

בעת ר' יוחנן האט נאך געלעבט אין צפורי האט ער אויך געלערנט
אונטער ר' הושעיה'ן (אושעיה'ן). אינגליכן האט דער חלמיד אריבערגעשטיגן
דעם רבי'ן. ס'איז אויך געקומען דערצו אז אין א געוויסער פראגע פון הלכה
האט ר' יוחנן גיט מטבים געווען מיט זיין רבי'ן. ער האט דערנאך פארלאזן
צפורי און איז אהעקגעפאדן קיין טבריה. דאך פלעגט ער זייער אפט באזוכן
זיין אמאליקן רבי'ן. דרייצן יאר דורכאנאנד פלעגט ער דעם רבי'ן אפשטאטן
אזעלכע וויזיטן. ווען מע האט אמאל ר' יוחנני'ען געפרעגט פארוואס ער טוט
עס האט ער געענטפערט: „דער וואס גיט אפ כבוד זיין לערער איז געגליכן צו
אינעם וואס באדינט די שכינה.“

אלע מענטשן זינען גלייכע.

ר' יוחנן פלעגט זיך באגיין זייער חבר'יש מיט זינע באדינער. ווען
מ'האט אים געפרעגט פארוואס ער טוט אזוי האט ר' יוחנן געענטפערט: „האט
דעין גאט, וואס האט מיך באשאפן, אויך אים גיט באשאפן?“

אליין אומגליקלאך דאך טריסט ער אנדערע.

ר' יוחנן איז געווען אומגליקלאך אין זיין לעבן. ער האט געהאט
צען זין און איין טאכטער. אלע זין זינען אויסגעשטארבן. ר' יוחנן פלעגט
מיט זיך ארומטראגן א ביינדל פון זיין יונגסטן זון'ס מינדסטן פינגער.
האט ער ווען געטראפן אימיצן טרויערן פלעגט ער יענעם גלייך באווייזן דאס
ביינדל און זאגן: „דאס איז א ביינדל פון דעם קערפער פון מין צענטן זון.“
דער אבל פלעגט דאן אויפהערן טרויערן.

ר' יוחנן בן נפחא און ריש לקיש.

זיין שוועסטער האט ר' יוחנן חתונה געמאכט פאר זינעם אשול-חבר

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It is essential for the company to have a clear and concise system in place to ensure that all data is properly recorded and stored. This will help in the future when it comes to analyzing the data and making informed decisions.

The second part of the document focuses on the need for regular communication and collaboration between all departments. It is important for everyone to be on the same page and to share information freely. This will help to avoid any misunderstandings and ensure that everyone is working towards the same goals.

The third part of the document outlines the various challenges that the company may face in the future. It is important to be proactive and to develop strategies to address these challenges before they become a problem. This will help to ensure the long-term success of the company.

The fourth part of the document discusses the importance of having a strong and consistent brand identity. This will help to build trust and loyalty among customers and will be a key factor in the company's success. It is important to ensure that all marketing and sales efforts are aligned with the brand identity.

The fifth part of the document focuses on the need for continuous improvement and innovation. The company should always be looking for ways to improve its products and services and to stay ahead of the competition. This will help to ensure that the company remains relevant and successful in the long run.

The sixth part of the document discusses the importance of having a strong financial foundation. It is essential for the company to have a clear understanding of its financial situation and to have a solid plan in place to manage its finances. This will help to ensure that the company is able to sustain itself and grow over time.

The seventh part of the document outlines the various opportunities that the company may have in the future. It is important to be open to new ideas and to explore all potential opportunities. This will help to ensure that the company is able to take advantage of any and all opportunities that may arise.

The eighth part of the document discusses the importance of having a strong and effective leadership team. The leader should be able to inspire and motivate the team and to make sound decisions. This will help to ensure that the company is able to achieve its goals and to maintain its competitive edge.

The ninth part of the document focuses on the need for a strong and consistent culture. The culture should be one of integrity, honesty, and hard work. This will help to build a strong and loyal team and will be a key factor in the company's success.

The tenth part of the document discusses the importance of having a strong and effective marketing strategy. The marketing strategy should be clear and concise and should be able to reach the target audience. This will help to ensure that the company is able to attract and retain customers and to grow its business.

The eleventh part of the document outlines the various risks that the company may face in the future. It is important to be aware of these risks and to have a plan in place to mitigate them. This will help to ensure that the company is able to avoid any major setbacks and to maintain its stability.

The twelfth part of the document discusses the importance of having a strong and effective human resources strategy. The HR strategy should be able to attract, develop, and retain the best talent. This will help to ensure that the company has a strong and capable workforce and will be a key factor in its success.

The thirteenth part of the document focuses on the need for a strong and consistent legal and regulatory framework. The company should always be aware of the latest laws and regulations and should ensure that it is in full compliance. This will help to avoid any legal issues and will be a key factor in the company's success.

The fourteenth part of the document discusses the importance of having a strong and effective information technology strategy. The IT strategy should be able to support the company's operations and to ensure that all data is secure. This will help to ensure that the company is able to operate efficiently and effectively and will be a key factor in its success.

The fifteenth part of the document outlines the various opportunities that the company may have in the future. It is important to be open to new ideas and to explore all potential opportunities. This will help to ensure that the company is able to take advantage of any and all opportunities that may arise.

The sixteenth part of the document discusses the importance of having a strong and effective sustainability strategy. The sustainability strategy should be able to address the company's environmental, social, and governance (ESG) responsibilities. This will help to ensure that the company is able to operate in a responsible and ethical manner and will be a key factor in its success.

The seventeenth part of the document focuses on the need for a strong and consistent corporate governance framework. The corporate governance framework should be able to ensure that the company is operated in a transparent and accountable manner. This will help to build trust and confidence among stakeholders and will be a key factor in the company's success.

The eighteenth part of the document discusses the importance of having a strong and effective risk management strategy. The risk management strategy should be able to identify, assess, and mitigate the company's risks. This will help to ensure that the company is able to avoid any major setbacks and to maintain its stability.

The nineteenth part of the document outlines the various opportunities that the company may have in the future. It is important to be open to new ideas and to explore all potential opportunities. This will help to ensure that the company is able to take advantage of any and all opportunities that may arise.

The twentieth part of the document discusses the importance of having a strong and effective innovation strategy. The innovation strategy should be able to foster a culture of innovation and to encourage the development of new products and services. This will help to ensure that the company is able to stay ahead of the competition and will be a key factor in its success.

ריס-לקיש. בידע, ר' יוחנן און ריש לקיש, זינען געווען יוגנט חברים און גרויסע געלערנטע. באם לערנען פלעגן זיי אפט ניט שטימען און ר' יוחנן האט טאקע ריש-לקיש'ן אנגערוסן שכנגד. דאך האבן זיי זיך זייער ליב געהאט. ווען ריש לקיש איז קראנק געווארן און געשטארבן האט ר' יוחנן נאך אים לאנג געטרויערט און ביטער געוויינט: „בר לקיש, וואו ביסטו, בר לקיש“. די לעצטע יארן איז ר' יוחנן פאר ווייטיק געווארן מעלאנכאליש און דריי און א האלב יאר ניט געלעתט אין דער ישיבה. ווי עס ווייזט אבער אויס איז ער שפעטער געזונט געווארן און ווידער פארגעזעצט דאס לערנען מיט זיינע חלמידים.

פאר די און אנדערע פונקטן זע:

ה. גרעץ, ידישע געשיכטע (אין ענגליש). 2-טער באנד, זייטן 490-502

ש. דובנאו, ידישע געשיכטע. 2-טער באנד, זייטן 136 - 138

ידישע ענציקלאפעדיע. 2-טער באנד, זייטן 211-213

אייזיק הירש ווייס, דור דור ודרושים. ספר שלישי, זייטן 65-92, הוצאח פלאט, ניו-יארק, - בערלין, חרפ"ד

ר י ש ל ק י ש

געבוירן אין יאר 200
געשטארבן אין יאר 275

היסטארישער הינטערגרונט:

זע היסטארישער הינטערגרונט צו דער לעקציע פון ר' יוחנן בן נפחא.

איניקע פאקטן פון ריש-לקיש'עס לעבן.

ס'איז אנגענומען אז ריש-לקיש (ר' שמעון בן לקיש) איז געבוירן גע-
ווארן אין באסטרא אין יאר 200. עס ווערט אויך אנגעגעבן אז אין דער יוגנט
האט ער געלערנט אין צפורי און שפעטער בא ר' יהודה הנשיא. ער פלעגט זיך
שעצן גליקלאך דערמיט וואס ער האט אויך זוכה געווען צו קענען ר' יהודה
הנשיא. פונקט ווי ר' יוחנן האט אויך ריש-לקיש אמאל געלערנט בא ר' הושעיהן
(אושעיה), און אזוי ווי ר' יוחנן אזוי האט אויך ריש לקיש אמאל פארנומען
דעם זעלבן בכבוד'יקן פלאץ אין דער ישיבה אין צפורי. ער האט ליב געהאט
דעם אמת און קיינמאל נישט מורא געהאט ארויסצוזאגן דעם אמת. ער פלעגט אויס-
מירן מענטשן וועלכע זיינען נישט געווען ערלאך. יענע אבער וועלכע האבן זוכה
געווען צו ווערן זיינע פריינט איז ער דערפאר גרייט געווען צו העלפן אפילו אין
אנזיכט פון גרויסער סכנה.

ריש לקיש - א גרויסער מחמיר.

ריש לקיש איז געווען א גרויסער מחמיר. אין זיין יוגנט פלעגט ער
פערציק מאל איבערלערנען יעדן ט"ל פון דער משנה. שפעטער פלעגט ער זיינע
תלמידים ווארנען: אויב דו וועסט פארלאזן די חורה בלויז אויף איין טאג,
וועט זי דערפאר דיך פארלאזן אויף צוויי טעג.

ריש לקיש און דאס חורה לערנען.

„די וועלט“, האט ריש לקיש אמאל געזאגט, „האלט זיך אין דעם זכות
פון דעם אטעם פון די שול קינדער; זייער לערנען חורה טאר אונטער קיינע
אומשטענדן נישט ווערן איבערגעריסן.“

ריש לקיש - א גלאדיאטאר אין א צירק.

ריש לקיש איז געווען הויך געבויט און פארמאגט אסך גבורה. ער

1. *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud.

פלעגט אויך ליב האָבן צו ליגן אויף דער הארטער ערד. ווען מען פלעגט אים
פרעגן פארוואס ער בעט זיך גארניט אונטער, פלעגט ער ענטפערן: מײן פעטס
איז מײן קושן. ער איז געווען זייער אַרים און אויס נויט האָט ער אַזעקגע-
וואָרפן דאָס לערנען און זיך פארדונגען אין א צירק אלס גלאדיאטאָר, וואו ער
האָט געדארפט קעמפן מיט ווילדע צערײצטע חיות. זײן חבר, ר׳ יוחנן בן נפחא,
האָט זיך פון דעם דערנאָכסט און האָט אים ארויסגענומען פון צירק; ר׳ש לקיש
האָט חתונה געהאט פאר ר׳ יוחנניס שוועסטער און ווײטער פאַרטגעזעצט דאָס לער-
נען. ער האָט זיך אָבער קײנמאָל נישט געשעמט מיט דעם וואָס ער האָט אמאָל גע-
רינט אין צירק.

ר׳ש לקיש׳ס טויט.

ר׳ש לקיש איז געווען א גאָר גרויסער געלערנטער און האָט פארנומען
דעם זעלבן בכבודײקן פלאץ ווי ר׳ יוחנן. ביידע האָבן געמאכט הוספוח צו
דער משנה און אזוי ארום געלייגט דעם פונדאמענט פון דער גמרא. זײ פלעגן
אָבער אָפט דעבאטירן איבער געוויסע פראגן און זעלטן איינשטימען.
אײנמאָל, בעת א דעבאטע איבער א געוויסער פראגע האָט ר׳ יוחנן זייער
שארף אָנגערירט ר׳ש-לקיש׳ן. ר׳ש לקיש האָט ר׳ יוחנניס באמערקונג זיך זייער
גענומען צום הארצן, און פון גרויס ערגערניש איז ער קראנק געוואָרן און
געשטאָרבן. ר׳ יוחנן האָט שפעטער חרטה געקראָגן און ביטער באוויינט זײן בא-
ליבטן חבר.

פאר די און אנדערע פונקטן זע:

ה. גרעץ, ״דישע געשיכטע (אין ענגליש)״. 2-טער באנד, זײטן 490-502

ש. דובנאָוו, ״דישע געשיכטע״. 2-טער באנד, זײטן 136 - 138

״דישע ענציקלאָפּעדיע״. 2-טער באנד

אײזיק הירש ווייס, דור דור ודורשײן. ספר שלישי, זײטן 65-92.

1. The first part of the paper discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that proper record-keeping is essential for the success of any business or organization. The author argues that without reliable records, it is impossible to make informed decisions or to track progress over time.

2. In the second section, the author explores various methods for collecting and organizing data. He suggests that a systematic approach should be used to ensure that all relevant information is captured and stored in a way that is easy to access and analyze. This includes the use of standardized forms and the implementation of a clear filing system.

3. The third part of the paper focuses on the analysis of the collected data. The author describes several techniques for identifying trends and patterns in the data, as well as for testing hypotheses and drawing conclusions. He stresses the importance of using statistical methods to ensure that the results are valid and reliable.

4. Finally, the author discusses the practical applications of the findings of the study. He suggests that the information generated by the research can be used to improve decision-making, to identify areas for improvement, and to develop new strategies for achieving organizational goals. He concludes by emphasizing the need for ongoing monitoring and evaluation to ensure that the system remains effective and relevant over time.

ר ב א ש י

געבוירן ארום תע"ס יאר 352,
געטמארבן ארום תע"ס יאר 427.

הימטארישער הינטערגרונט:

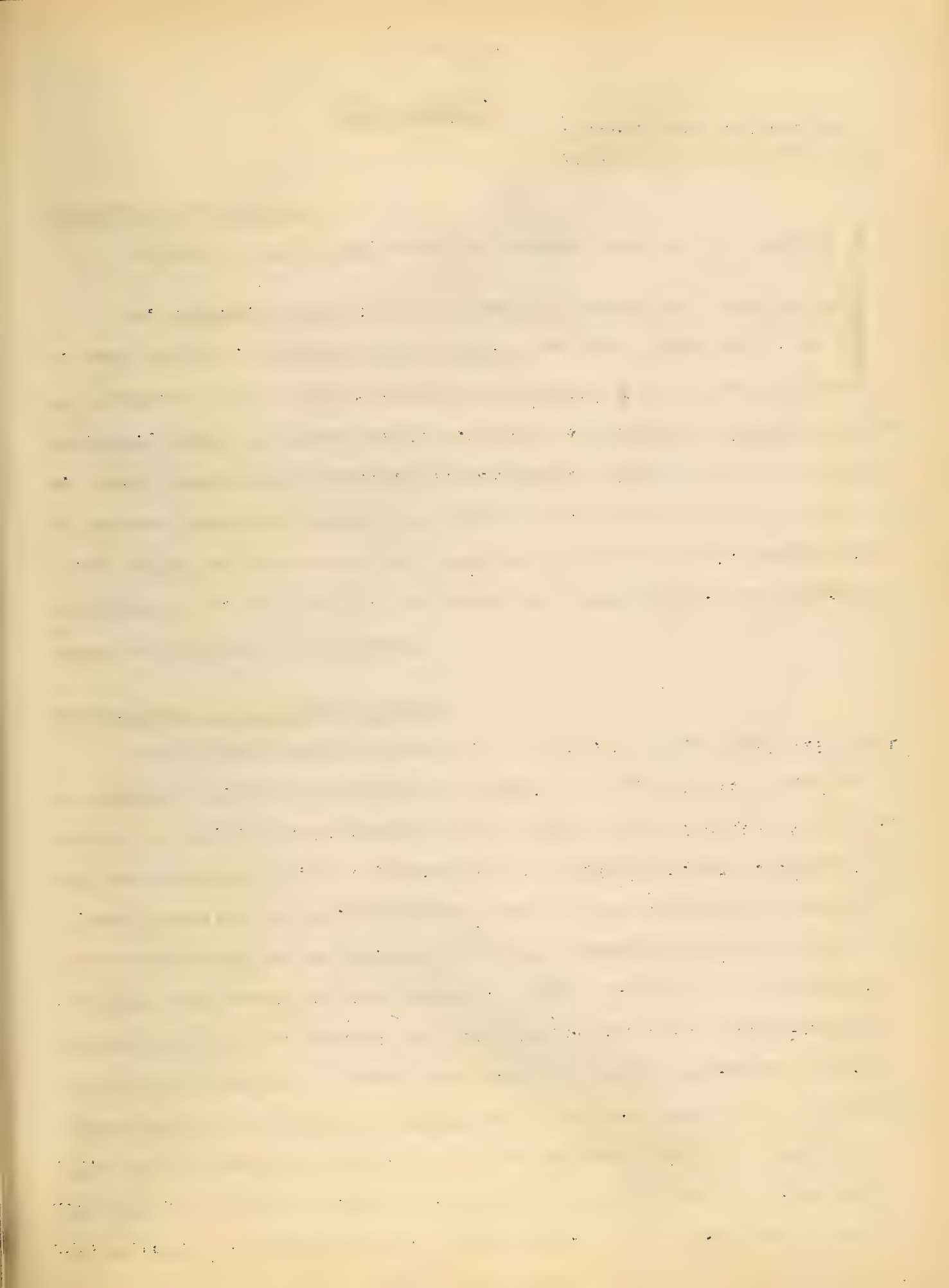
פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט צו דער לעקציע:

די אלגעמיינע לאגע פון די יידן אין בבל ענדערט זיך (איבערהויפט אין די צייטן פון קעניג אל-האטיים) צום בעסערן. די יידישע קהלוח קומען צו זיך, און גלייכצייטיק חערן חידער אויפגעלעבט די ישיבות אין פומבדיחא, נהרדעא, מחזא און סורא. באזונדערס צייכנט זיך אויס די ישיבה אין סורא, העלכע האט זיך חידער צעבליט און צוריקגעקראגן איר אמאליקן גלאנץ דורך דער צייט ווען רב אשי איז געווען איר פירער. דאס לעבן פון די יידן אין ארץ ישראל ווערט וואס א יאר ערגער. די ישיבות אין ארץ ישראל ווערן אלץ שחאכער און מוזן אנקומען נאך שטיצע צו די יידן פון בבל. די ישיבה אין סורא ווערט אין יענער צייט דער צענטער פון יידישער געלערזאמקייט.

איניקע פונקטן פון רב אשי'ס לעבן:

רב אשי איז געבוירן געווארן אין סורא ארום דעם יאר 352. זיין פאטער, א געלערנטער מענטש און א רייכער סוחר דערצו, האט אים געגעבן א גוטע ווער-ציאונג. רב אשי האט זיך געלערנט בא אסך גרויסע יידישע געלערנטע העלדע זייענען געווען פארבונדן מיט די ישיבות פון סורא און פומבדיחא. צוליב זיינע גרויסע קענטענישן, ווי אויך פיאיקייטן, ווערט רב אשי דער אנפירער פון דער סורא'ר ישיבה ווען ער איז קוים 20 יאר אלט. צוויי-און-פופציק יאר איז רב אשי געווען דער פירער פון דער ישיבה אין סורא, און אים האט די ישיבה צו פארדאנקען אין א גאר גרויסער מאס, דאס וואס זי איז צוריק אויפגעריכט גע-ווארן אלס דער צענטער פון יידישן וויסן אין בבל. יידישע לומדיה אין די הונדערטער שטראמען קיין סורא און באזעצן זיך דארט. די גרעסטע יידישע געלערנטע האבן פאר רב אשי'ן דרך ארץ און געבן אים אפ גרויס כבוד. דאס פאלק רופט אים רבנא אדער רבנו - אונדזער רבי. רב אשי זעט אויך אז די גרויסע פאלקס פארזאמלונגען, העלכע פלעגן פריער פארקומען אין נהרדעא און דערנאך אין

פומבדיחא, זאלן אפגעהאלטן ווערן אין סורא. אראנק יענע פאלקס פארזאמלונגען קריגט סורא א באזונדערע חשיבות און ווערט אין א געמישן זין דער צענטער פון יידישן לעבן אין בבל.

רב אשי הויבט אן צונויפשטעלן די גמרא בבליה.

רב אשי, דער גרעסטער אמוראי אין בבל, מאכט דעם אנהויב פון דער גרויסער און היכטיקער ארבעט - דעם חלמוד בבלי. ער הויבט אן צונויפזאמלען אלע דערקלערונגען אויף דער מסנה, וועלכע האבן זיך אויסגעארבעט אין די ישיבות פון בבל דורך דער גאנצער צייט פון דעם גרויסן אבא אריכא ביז ר' אשי'ס טעג. יענע ניט פארטריבענע אבער אויפגעהיטע בעל פה הלכות און מסורות צוזאמען מיט דעם אגדה'שן מאטעריאל אין ישיבות מיט דעם אדער אנדערן ענין נעמט זיך רב אשי אויפצושרייבן, כדי זי זאלן אויפגעהיט ווערן פאר די קומענדע דורות. דרייסיק יאר הידמעט ער זיך אט דער היכטיקער ארבעט. ניט אים אבער איז עס באטערט געווען די ארבעט צו פארענדיקן. ערשט מיט א פאך דורות שפעטער ווערט יענע ארבעט פארענדיקט פון די לעצטע אמוראים אונטער דער השגחה פון דעם גרויסן רבינא.

די יידן האבן רב אשי'ן געשטעלט אין אים שורה מיט יהודה הנשיא'ן.

רב אשי בויט איבער די ישיבה אין סורא.

אויסער דעם האט רב אשי איז געווען א גרויסער געלערנטער און פירער פון דער ישיבה, האט ער זיך אויך פארנומען מיט מסחר. ער האט געהאנדלט מיט וועלדער און איז געווען זייער א רייכער מאן. די ישיבה אין סורא איז שוין דאן אלט געווען א פאך הונדערט יאר, און רב אשי באשליסט איבערצובויען די געביידע. ער נעמט זיך פאר דער ארבעט מיט גרויסן חשק און ליבע און הידמעט דער זאך אסך געלט, ענערגיע און צייט. איינ-מאל באשליסט ער אליין אכטונג צו געבן אויף דער ארבעט. ער לאזט אריבערטראגן זיין בעט אין איינע פון די צימערן פון דער געביידע און וואכט איבער דער ארבעט טעג און נעכט ביז די געביידע ווערט ענדלאך אויפגעבויט.

רב אשי און דער פאלשער משיח.

אין רב אשי'ס צייטן האט זיך אין די יידישע קהלות אין בבל פארשפרייט א

קלאנג אז משיח האָט זיך באוויזן אין קרעט. יענער פאלשער משיח האָט געלאָזט
אַנזאָגן די ייִדן אז אין א באשטימטן טאָג וועט ער זי אריבערפירן אויף די
טריקענישן פון ים, פונקט ווי משה רבנו האָט עס באוויזן מיט די יוצאי מצרים,
און וועט זי פירן קיין ארץ ישראל.

פיל ייִדן האָבן אָנגעהויבן גלויבן אין דעם פאלשן משיח. זי האָבן פאר-
קויפט זייערע הייזער און קראַמען און מיט אומגעדולד געווארט אויף יענעם
וואונדערליכן טאָג. אומזיסט האָט רב אשי געוואָרנט די ייִדן פון קרעט קעגן דעם
פאלשן משיח, דאָס פאָלק האָט אים ניט געוואָלט הערן.

אין דעם באשטימטן טאָג האָט דער פאלשער משיח, צוזאמען מיט הונדער-
טער ייִדן, מענער, פרויען און קינדער, זיך געלאָזט גיין צום ים. אויף זיין
באפעל האָבן די ייִדן זיך געוואָרפן אין ים אריין, און דאָ האָט עס געדארפט גע-
שען דער וואונדער, ד.ה. דער ים האָט זיך געדארפט שפאלטן אזוי אז די ייִדן
זאָלן אים קענען דורכגיין. פילע פון יענע פארפירטע ייִדן צוזאמען מיט זייער
פאלשן משיח זיינען דערטרונקען געוואָרן אין די טיפענישן פון ים, און בלויז
א צאָל זיינען געראטעוועט געוואָרן פון טויט.

פאר די און נאך אנדערע פונקטן זע:

ה. גרעץ, ייִדישע געשיכטע (אין ענגליש). 2-טער באנד, זייטן 604-612

ה. גרעץ, ייִדישע געשיכטע (אין ייִדיש). 2-טער באנד, זייטן 88-96

ייִדישע ענציקלאָפּעדיע (ענגליש). 2-טער באנד, זייטן 187-189

דור דור ודורשיו ספר ג, זייטן 208-216

ב ו ס ת נ א י

(געלעבט ארום דעם יאר 660 נ.צ.)

היסטארישער הינטערגרונט:

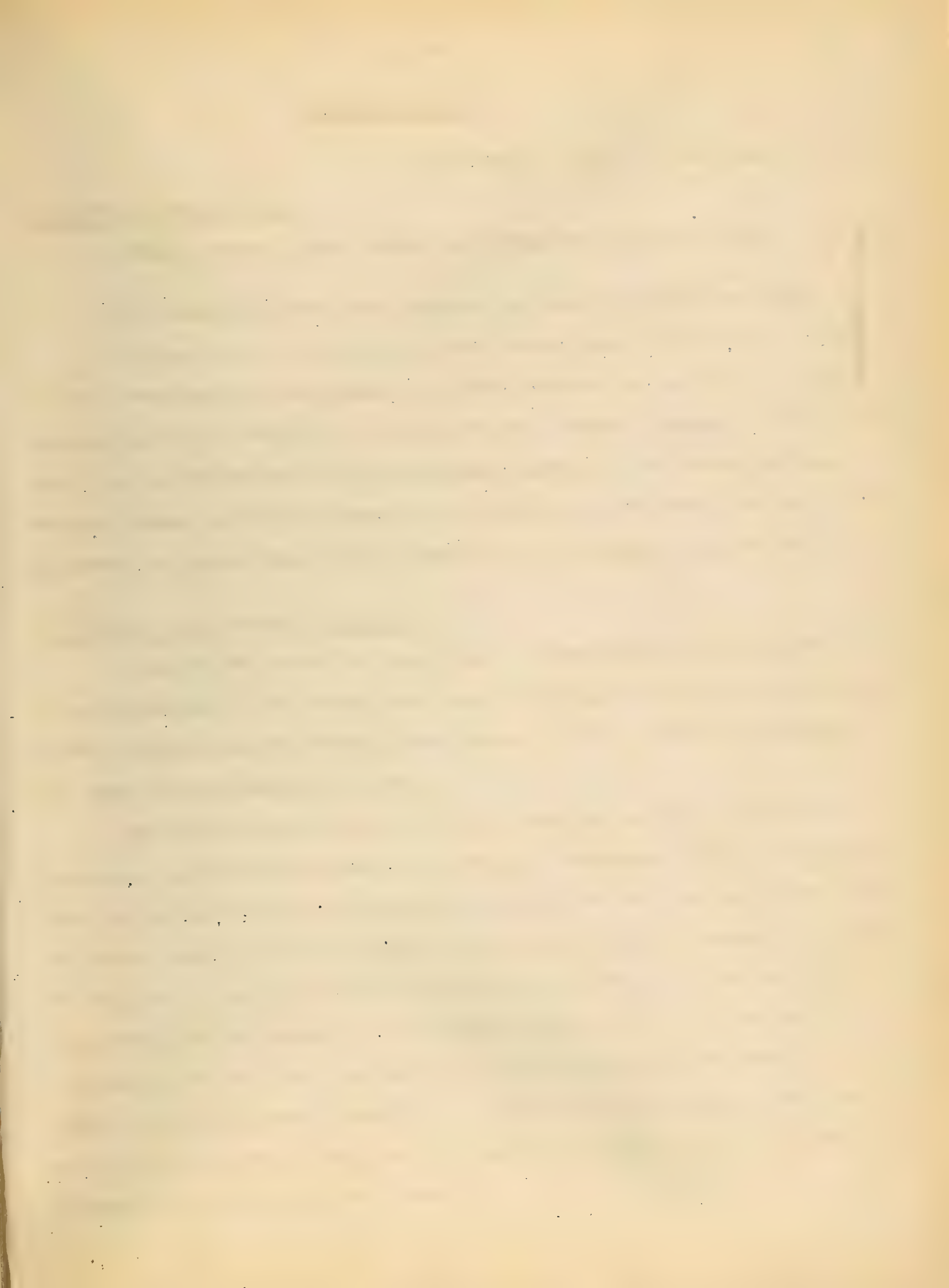
פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס היסטארישער הינטערגרונט:

דער אראבישער קאליף אלי נעמט איין די לענדער פערסיע און בבל. די לאגע פון די יידן וואס לעבן אין פערסיע און אין בבל ווערט בעסער. די יידן קריגן פולע פרייהייט, האבן דאס רעכט אויסצוקלייבן א פירער, א נשיא. בוסחנאי ווערט דער פירער פון די יידן אין ביידע לענדער. בוסחנאי פירט א ריך לעבן. דער קעניג דערלויבט אים איינצומאנען שטייערן בא די יידישע קהילות. בוסחנאי שטאמט אפ פון דוד המלך. (דער לערער קען אויך איבערגעבן אין קורצע שטריכן וועגן דער אימפאזאנטער פראצעסיע פון קרוינען דעם עקזילארך)

די לעגענדע וועגן בוסחנאים געבורט.

א באפעל גייט ארויס פון דעם לעצטן פערסישן קעניג אויסצוהרג'ענען די גאנצע משפחה פון די יידישע עקזילארכן אין בבל. די פרוי פון דעם יידישן עקזילארך חנניה איז די איינציקע וואס ראטעוועט זיך פון טויט. זי שוואנגערט און דארף אינגליכן געבוירן א קינד.

דעם קעניג חלומ'ט זיך אז ער האקט אויס אלע בוימער פון א סאד (באסטאן). בעת דער קעניג האלט אין אויסהאקן דעם לעצטן בוימ פון סאד, בא-ווייזט זיך אן אלטער מאן און דערלאנגט אים מיט דער האק אין פנים אריין און דער קעניג באגייסט זיך מיט בלוט. דער קעניג בעט כאטש זיך רחמנות און זאגט אים צו, אז ער וועט דעם בוימ ניט אויסהאקן. א יידישער חכם איז דעם קעניג פוחר חלום, אז דער גארטן איז דוד המלך'ס שטאם, און אז דער לעצטער בוימ אין גארטן איז דאס קינד וואס דארף געבוירן ווערן בא חנניה'ס פרוי, די אלמנה. דער קעניג באפעלט אויסצוכן די אלמנה און אכטונג געבן אויף איר. בא איר ווערט געבוירן א זון, און דער קעניג גייט אים א נאמען בוסחנאי. בוסחנאי וואקסט אויס א גרויסער למדן.

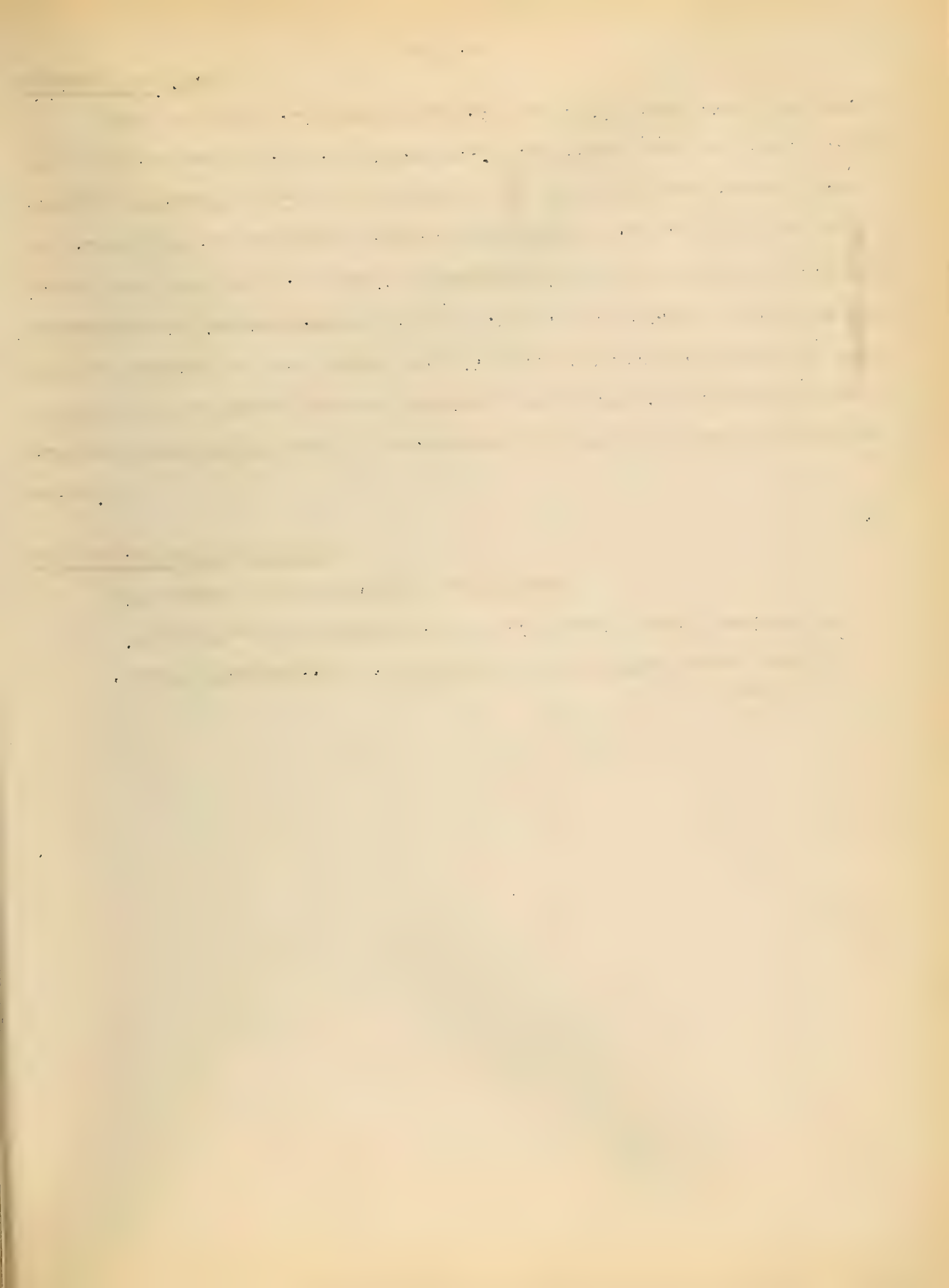
דער קעניג איז זייער באגייסטערט פון דעם קלוגן זעכצניאָריקן בוסחנאי
און לאדט אים אײַן צו זיך אין פאלאץ ארײַן. אין גארטן פירט דער קעניג מיט'ן
אינגל א געשפרעך. א פליג (וועספע) שטעלט זיך אוועק בוסחנאי'ן אויפ'ן פנים
און גיט אים א ביס אין שלײַף. בוסחנאי שטייט אָבער רוהיק די גאנצע צײַט און
הויבט אפילו ניט אויף די האנט כדי אוועקצוטרייבן די פליג. אויף דעם קעניג'ס
פארוואונדערונג ענטפערט בוסחנאי אז אלס קינד פון דוד המלכ'ס שטאם פאָלגט ער
נאָך די טראדיציע פון דוד המלכ'ס הויז ניט אויפצוהויבן קײַן האנט אָדער מאכן
א וועלכע ניט איז אנדער באוועגונג שטייענדיק פאר א קעניג. דער ענטפער נעמט
זייער אויס באם קעניג. שפעטער באשטימט אים דער קעניג פאר דעם עקזילארך בא
די יידן.

פאר די און נאָך פונקטן זע:

ש. דובנאָוו, "דישע געשיכטע. 2-טער באנד

ה. גרעץ, "דישע געשיכטע (אין ענגליש) 3-טער באנד, זײַטן 86-91

"דישע ענציקלאָפּעדיע (אין ענגליש). זע באסטאנאאי. 3-טער באנד,
זײַטן 330-331

ר' סעדיה גאון (892-942)

היסטארישער הינטערגרונט:

פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט:

די לאגע פון די יידן אין בבל האט זיך אין יענער צייט געביטן צום ערגערן. די רעכט פון די יידן ווערן באגרעניצט. די רעגירונג נעמט צו פיל יידישע שולן און פארזאנדלט זיי אין מעטשעטן. יידן ווערן געצוואונגען צו טראגן געלע מאנטלען. די מאכט פון דער ריש גלוחא פאלט. די יידן דארפן צאלן דער רעגירונג זייער הויכע צינזן. פון די צוויי גרויסע ישיבות וועלכע האבן געשפילט א גרויסע ראלע אין דעם יידישן לעבן אין בבל איז בלויז פומבדיהא נאך אלץ שטארק. די ישיבה אין סורא ווערט אלץ שוואכער. אויב די ישיבה אין מורא באקומט צוריק איר פריערדיקן גלאנץ, האט זי עס צו פארדאנקען אין גאר א גרויסער מאס דעם גאון ר' סעדיה.

איניקע פונקטן פון ר' סעדיה'ס לעבן.

ר' סעדיה איז געבוירן געווארן אין דילאז לעבן פיאזם, מצרים. יונגערמאן ווייזט ר' סעדיה ארויס גלענצענדע פיאיקייטן צו שפראכן. ער שטודירט חנ"ך און חלמוד און ווערט אינגיכן באקאנט אלס גלענצענדער קענער פון יידישן דין. אויסער יידישן וויסן שטודירט דער יונגער חסדאי אויך וועלטלאכע לימודים. ער לערנט אראביש און אראבישע ליטעראטור אונטער דעם גרויסן אראבישן געלערנטן אבו-קאטיר. צו צוואנציק יאר פארענדיקט ער זיין זייער וויכטיק בוך איבער דער העברעאישער שפראך. א דאנק זינע קענטענישן פון דער העברעאישער שפראך און גראמאטיק פאלעמיזירט ער זייער דערפאלגרייך מיט די גאר גרויסע געלערנטע אין יענער צייט. ער שרייבט אן אסך ספרים, צווישן זיי אויך אן אראבישע איבערזעצונג פון דער משנה.

דער ריש גלוחא, דוד בן זכאי, וויל צוריק אויפריכטן די ישיבה אין סורא. ער ווייזט אז נאר א גרויסער למדן וועט מיט זיין וויסן קענען אויפהויבן דעם פרעסטיזש פון דער ישיבה אין סורא. דוד בן זכאי לאדט אין ר' סעדיה'ן

[illegible]

צו קומען קיין סורא און ווערן גאון פון דער ישיבה. סעדיה פארלאזט מצרים און באזעצט זיך אין סורא. מיט ר' סעדיה'ס קומען ווערט די ישיבה אין סורא זייער גיך אויפגעריכט. רבנים און אזוי געלערנטע פון אסך לענדער ווענדן זיך צו אים, מיט שאלות וחסובות. אסך געלערנטע קומען אן קיין סורא צו לערנען אין דער דארטיקער ישיבה.

ר' סעדיה גאון - דער מאן פון יושר און גערעכטיקייט.

אין סורא קומט פאר א דין חורא איבער א ירושה. דער ריש-גלוחא גיט ארויס ניט קיין ריכטיקן פסק-דין און וויל נאך דערצו אז דער גאון ר' סעדיה זאל זיך אונטערשרייבן אונטער זיין פסק-דין. ר' סעדיה וויל ניט אונטערשרייבן דעם פאלשן פסק-דין און פארדאמט דעם ריש-גלוחא. דער ריש-גלוחא זאגט אפ ר' סעדיה'ן פון זיין ארט און באשטימט אן אנדערן אלס גאון פון סורא. עס ברעכט אויס א קאמף צווישן ר' סעדיה'ן און דעם ריש גלוחא. ביידע ווערן זיך שונאים. ר' סעדיה מוז פארלאזן סורא. ער באזעצט זיך אין באגדאד אויף א לענגערע צייט. דארט שטודירט ער ווייטער און שרייבט וויכטיקע ביכער. ערשט מיט יארן שפעטער געלינגט אייניקע חשוב'ע יידן פון באגדאד צו מאכן שלום צווישן דעם ריש-גלוחא און ר' סעדיה'ן. ר' סעדיה קומט צוריק קיין סורא און ווערט צוריק גאון. זיינע שכירות אבער הייבט ר' סעדיה אוועקגעבן דעם נייעם אנפירער פון דער ישיבה (ר' יוסף פטיא).

ר' סעדיה טראגט ניט קיין שנאה אין הארצן.

דער ריש גלוחא שטארבט, און זיין זון ירש'נט די שטעלע. אין א קורצע צייט ארום שטארבט אויך דער יודש און לאזט נאך זיך איבער א זון פון 12 יאר. ר' סעדיה גאון נעמט דעם פארבליבענעם יחזם צו זיך אין הויז, לערנט מיט אים און דערציט אים כדי ער זאל שפעטער, ווען ער וועט אויסוואקסן, קענען פארנעמען דעם פלאץ פון זיין פאטער און זיידן.

ר' סעדיה'ס טויט.

ר' סעדיה לעבט 50 יאר. די קריגערייען און דאס שטענדיקע וואגלען ווירקט אויף זיין געזונט צושטאנד. די לעצטע יארן איז ער אפט קראנק. און

דאך, כל זמן ער לעבט, צעהאקסט זיך די ישיבה אין סורא און ווערט אפילו
גרעסער און וויכטיקער פון דער ישיבה אין פומבדיתא. ר' סעדיה שטארבט. די
ידן פון סורא און איבער דער גאנצער וועלט באוויינען דעם טויט פון דעם גאון,
די ישיבה אין סורא הויבט אן פאלן און ווערט וואס א יאָר אַרימער. עס דער-
גייט צו דעם אז אין עטלאכע יאָרן ארום טוט זיך די ישיבה פארמאכן.

פאר די אין נאך אנדערע פונקטן זע:

ה. גרעץ, "דישע געטיכטע (אין ענגליש). 3-טער באנד, זייטן 187-226

148-141 זייטן, 2-טער באנד, (אין יידיש). " " " "

"דישע ענציקלאָפּעדיע, 10-טער באנד.

סאלאָ וויטמיער באראן, "א סאַטיעל ענד רעלידזשיעס היסטאָרי און די
דזשוס". 1-טער באנד, זייטן 313-370

and it was in the morning of the 1st of June that I
saw the first of the many beautiful butterflies
that were flying about the garden. They were
all of the same kind, and I was very much
pleased to see them. They were all of the same
kind, and I was very much pleased to see them.

They were all of the same kind, and I was very
much pleased to see them. They were all of the
same kind, and I was very much pleased to see
them. They were all of the same kind, and I was
very much pleased to see them. They were all of
the same kind, and I was very much pleased to
see them. They were all of the same kind, and I
was very much pleased to see them.

ר' חסדאי שפרן מ (915-970)

היסטארישער הינטערגרונט:

די יידן אין דעם אראבישן שפאניען לעבט זיך גוט. זיי געניסן רעכט און פרייהילעגייט. פיל יידן פארנעמען זיך מיט פארשידענע פרנסות און צייכענען זיך ספעציעל אויס אין האנדל. דער קאליף איז א געלערנטער מענטש און האט ליב געלערנטע מענטשן. ער איז זי מקרב און גיט זיי אפט שטעלעס אין דער רעגירונג.

איניקע פאקטן פון חסדאי'ס ביאגראפיע:

חסדאי איז געווען א זון פון פארמעגלאכע און געלערנטע יידישע עלטערן אין דער שטאט קארדאוו. נאך קינדערהייט ווייזט חסדאי ארויס א באזונדערע ליבשאפט צו שפראכן. חסדאי קריגט א גוטע יידישע דערציאונג, שטודירט מעדיצין און מיט גרויס חשק לערנט ער די אראבישע און לאטיינישע שפראכן. מחמת דעם וואס חסדאי פארמאגט גרויסע פיאיקייטן און קען אויך שפראכן מאכט אים דער קעניג פאר זיין מיניסטער. חסדאי צייכנט זיך זייער אויס אין זיין אמט און העלפט זייער אפט די יידן אין אנדערע לענדער. חסדאי שטיצט אויך אריבער יידישע געלערנטע און האלט אויס ישיבות. חסדאי שטארבט אין דער שטאט קארדאוו געערט פון זינע פילע פריינט, יידן אזוי גוט ווי אראבער.

חסדאי און די כוזרים.

פון איינעם א יידישן רייזער (אלדד הדני) ווערט ר' חסדאי געוואר אז ערגעץ אין א לאנד לעבן דעם שווארצן ים געפינט זיך א יידישע מלוכה. חסדאי קען עס זיך ניט גלויבן. א צווייטן מאל - הערט ער אז ניט ווייט פון שווארצן ים געפינט זיך א שבט וואס הייסט באזארן (כוזרים), אז זיי האלטן די יידישע אמונה און אז זייער קעניג הייסט יוסף. חסדאי דערפרייט זיך זייער. ער שרייבט א ברייף צו דעם קעניג יוסף און בעט אים זייער אים מודיע צו זיין אלעס וועגן דעם שבט. חסדאי שרייבט אז ער איז גרייט צו פארלאזן זיין הויכע שטעלע, זיין משפחה און קומען זען וואס עס מאכט דער קעניג פון דעם יידישן שבט. אין א צייט ארום קריגט חסדאי אן ענטפער אז די כוזרים קומען ניט ארויס פון יידן, נאר די

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

The history of the United States is a story of growth and change. It begins with the first settlers, who came to the Americas in search of a new life. They found a land of opportunity, but also a land of challenge. The early years were marked by struggle and hardship, but the spirit of the pioneers was unyielding. They built a nation from scratch, one that would stand as a beacon of freedom and democracy for generations to come.

The story of the United States is a story of the people. It is the story of the men and women who have shaped the nation, from the first settlers to the present day. Each generation has its own challenges and its own dreams, but the values of the founding fathers remain a constant. The United States is a land of opportunity, a land where anyone can make their mark. It is a land of hope, a land where the future is always within reach.

The history of the United States is a story of progress. It is a story of the things we have achieved, from the first steps on the moon to the most advanced technologies of the modern world. But it is also a story of the things we have yet to achieve. There are still challenges ahead, but the spirit of the pioneers is still with us. We are a nation of dreamers, a nation that believes in the power of the human spirit. The history of the United States is a story of the future, a story of the possibilities that lie ahead.

קעניגן פון דעם שבט, צוזאמען מיט נאך ריכע לייט, האבן אנגענומען דעם "דישן גלויבן מיט יארן צוריק. דער קעניג לאדט חסדא'י'ן אין צו זיך און זאגט אים צו אז ער וועט אים אנפארטרויען א גרויסן אמס אין דער מלזכה.

פאר די און נאך פונקטן זע:

ה. גרעץ, "דישע געשיכטע (אין ענגליש). 3-טער באנד, זייטן 216-230

154-150 זייטן 2-טער באנד, (אין "דיש) " " " "

ש. דובנא, "דישע געשיכטע. 2-טער באנד, זייטן 28-33

מאלא היסטאריע בארען, "אי סאשיעל ענד רעלידזשיעס היסטארי און די
דזשוס". 1-טער באנד, זייטן 313-370

שמואל הניד (1055-993)

היסטארישער היסטאריקער:

אין דעם אראבישן שפאניען איז די צייט זייער אן אומרוהיקע. דאס לאנד ווערט באפאלן פון שונאים (קריסטן און מאכמאדאנער). אין דעם לאנד גומא קומען פאר אויפשטאנדן. פיל יידן אנטלויפן פון קארדאטא קיין גראנאדע און באזעצן זיך דארט. צווישן יענע אנטלאפענע געפינען זיך שמואל הנגיד'ס עלטערן. שפעטער האנדערט שמואל אויס קיין מאלאגא.

איניקע פאקטן פון זיין ביאגראפיע:

שמואל איז געבוירן געווארן אין קארדאטא. ער שטאמט אפ פון א בא-רימטער שפאניש יידישער משפחה נאגורעלא (נגרילה). נאך יונגערהייט גיבן אים זינע עלטערן אפ צו בארימטע געלערנטע. בא זי לערנט ער זיך און וואקסט אויס א גרויסער למדן און א קענער פון שפראכן. צו 20 יאר האנדערט ער אויס פון קארדאטא און באזעצט זיך אין מאלאגא, א שטאט לעבן ים. דארט ציט ער פרנסה פון זיין קליין קרעמל אין וועלכן ער האנדעלט מיט געווערצן. דורך א צופאל ווערט ער באקאנט דעם הייזיר און ווערט זיין סעקרעטאר. שפעטער ווערט ער הייזיר באם קאליף. מיט דער ברייטער האנט שטיצט ער יידישע געלערנטע און העלפט פארשפרייטן יידישן היסן. ער איז אליין א שרייבער און א פאעט און ער שרייבט פיל ווערק. א דאנק דעם וואס ער איז א חשוב'ער באם קע-ניג טוט ער אויף זייער פיל פאר די יידן אין אנדערע לענדער. ער שיקט אסך שטיצע צו די ישיבות אין מצרים, בבל און סיריען.

ר' שמואל ווערט דער הייזיר.

ניט הייט פון שמואל'ס קרעמל געפינט זיך דאס הויז פון דעם גראנא-דישן הייזיר. אויסער זיין גרויסער יידישער געלערזאמקייט איז שמואל אויך א גרויסער קענער פון דער אראבישער שפראך און פארמאגט זייער א שיינע האנט-שריפט. איינע פון דעם הייזירס דינסטן ווענדט זיך צו שמואל'ן ער זאל פאר איר אנשרייבן א ברייח צום הייזיר.

THE HISTORY OF THE

CHAPTER I

OF THE

REIGN OF

THE

REIGN OF

THE

CHAPTER II

OF THE

REIGN OF

THE

REIGN OF

THE

REIGN OF

THE

REIGN OF

THE

REIGN OF

THE

REIGN OF

THE

CHAPTER III

OF THE

REIGN OF

THE

REIGN OF

THE

דער חיזיר דערמיט זיך אז דעם ברייט האט געשריבן שמואל. שמואל דערט דעם
חיזירס סעקרעטאר. ער דערט אויך פארגעשטעלט פארין קאליף און מאכט אויף
אייט א גרויסן איינדרוק. נאכ'ן טויט פון חיזיר דערט שמואל דער גרויסער
חיזיר באם קאליף.

פאר די און נאך אנדערע פונקטן זע:

- ה. גרעץ, "דישע געשיכטע (אין יידיש). 2-טער באנד, זייטן 162-165
" " " " (אין ענגליש). 3-טער באנד, זייטן 254-264
ש. דובנאוו, "דישע געשיכטע. 3-טער טייל, זייטן 33-36

CHAPTER I

The first part of the book is devoted to a general survey of the history of the subject. It begins with a brief account of the early attempts to explain the origin of life, and then proceeds to a more detailed consideration of the various theories which have been advanced. The author discusses the evidence in support of each theory, and finally comes to the conclusion that the most probable explanation is that life originated in a simple organic compound, which was able to reproduce itself.

CHAPTER II

The second part of the book is devoted to a detailed consideration of the various theories which have been advanced. The author discusses the evidence in support of each theory, and finally comes to the conclusion that the most probable explanation is that life originated in a simple organic compound, which was able to reproduce itself.

ז
ש ל מ ה א ב נ ג ב י ר ו ל (1058-1020)

היסטארישער הינטערגרונט:

די פונקטן זינען די זעלביקע ווי אין דער לעקציע וועגן שמואל הנגיד.

איניקע פאקטן פון שלמה אבן גבירול'ס לעבן.

שלמה איז געבוירן געווארן אין מאלאגא, וואוהין זיין פאטער, וועלכער האט פריער געוואוינט אין קארדאגא, האט אויסגעוואנדערט צוליב די פארפאלגונג גען אויף די יידן אין יענער צייט.

יונגערהייט בלייבט שלמה א יחוס. עלנד, אן עלטערן, ברידער, שוועסטער

און אן פריינט וואנדערט ער פון שטאט צו שטאט, פון קהלה צו קהלה. ענדלאך קומט ער אן קיין סאראגאסא וואו א ריכער ייד (ר' יקוחיאל פון סאראגאסא) און א חשוב'ער באם קעניג, איז אים מקרב און נעמט אים אריין צו זיך אין הויז. שלמה גיט זיך אפ מיט לערנען העברעאיש און אראביש, ער שטודירט די ווערק פון די גרעסטע יידישע און אראבישע שרייבער און דינקער און שרייבט לידער.

זינע לידער רופן ארויס באוואונדערונג בא פיל גרויסע יידישע און ארא-

בישע שרייבער. אומרוהען אין הויף פירן דערצו אז דער קעניג ווערט דערמאנדעט און יקוחיאל, זיין חשוב'ער יועץ, ווערט ארעסטירט און הינגעריכטעט. שלמה

אבן גבירול, לאזט זיך ווידער וואנדערן און קומט אן קיין גראנאדא. שמואל

הנגיד נעמט אים אריין צו זיך און גיט אים א מעגלאכקייט ווייטער צו שטודירן

און שרייבן ביכער. כאטש נאך א יונגערמאן (25 יאָר אלט) דאך איז שלמה גבירול

בארימט צווישן יידישע און אראבישע דיכטער. פיל דיכטער זינען אים זייער מקנא.

ס'איז ניט באוואוסט פינקטלאך ווען און וואו ער איז געשטארבן.

שלמה אבן גבירול'ס טויט (לעגענדע).

אן אראבישער דיכטער וועלכער איז זייער מקנא שלמה'ן און קען אים

ניט פארגינען זיין גרויסן טאלאנט פארנארט אים צו זיין היים, הרגיעט אים

און באגראבט אים דערנאך אין זיין סאד אונטער א פייגנבויים. זינט יענעם טאג

צעוואקסט זיך דער בויט אזוי שוין און הויבט אן ארויסצוגעבן אזעלכע שיינע

1. The first group of people who are interested in the study of the history of the United States are the people who are interested in the history of the United States.

... ..

1. The first group of people who are interested in the study of the history of the United States are the people who are interested in the history of the United States.

1870

11

[illegible][illegible][illegible]

פרוכט אז זי קריגן א שט אין לאנד. דער קעניג דערמיט זיך פון יענעם
בוים און שיקט נאך דעם אראבישן דיכטער, כדי אויסצוגעפינען מער וועגן דעם
וואונדערליכן בוים. דער אראבישער דיכטער דערשרעקט זיך און איז זיך ענדלאך
מודה אין דעם מאַרד וועלכן ער איז באגאנגען.

פאר די און נאך פונקטן זע:

- ה. גרעץ, "דישע געשיכטע (אין ענגליש). 3-טער באנד, זייטן 264-271
- ש. ראזענפעלד, "דישע געשיכטע. 1-טער באנד, זייטן 21-29
- א. גינזבערג, "דישע דענקער און פאָעטן. 1-טער באנד, זייטן 78-85
- ש. דובנאָוו, "דישע געשיכטע. 2-טער באנד, זייטן 37-38

טאטעריאל פאר קינדער אין ענגליש:

האַלף פאשעלעס, „דזשואיש לעדזשענדס און די מידל איידזשעס“

... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..

י ה ו ר ה ה ל ו י (1086-?) (114)

היסטארישער הינטערגרונט:

פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט צו דער לעקציע:

אין שפאניען קומען אפט פאר מלחמות צווישן די אראבער פון דרום שפאניען און די קריסטן פון צפון. אין די בלוטיקע שלאכטן צווישן די אראבער און קריסטן באטייליקן זיך איין יידן, פון זיי אייניקע פרייחיליקע און אנדערע וואס זיינען דערצו געצוואונגען פון דער רעגירונג. אין יענער צייט ווערט די לאגע פון די יידן ערגער. דאך, ביזיין אנקומען פון די אלמוהארן (ארום 1148) לעבט זיך די יידן אין דעם אראבישן שפאניען פיל בעסער ווי אין דער קריסטלא-כער קאסטיליען.

אייניקע פאקטן פון יהודה הלוי'ס לעבן.

יהודה הלוי איז געבוירן געווארן אין דער שטאט טאלעדא אין דער קריסט-לאכער שפאניען. זיין פאטער, א פארמעגלאכער מענטש, זעט ער זאל קריגן א גוטע דערציאונג.

אין דער יוגענט פארט ער אריבער און באזעצט זיך אין דעם אראבישן שפאניען. דארט לערנט ער זייער אסך בא גרויסע געלערנטע, ער שטודירט אויך מעדיצין און א קורצע צייט פארנעמט ער זיך אפילו מיט היילן קראנקע. דאך ציט אים מער צו שרייבן לידער. צו דרייצן יאר הויבט ער אן צו שרייבן פאעזיע, און זיינע לידער ווערן באהאנדערט פון אסך געלערנטע. אין א צייט ארום ווערט זיין נאמען באהאנדעלט מיט נאך אין שפאניען גאר אויך אין אנדערע לענדער. ער דער-ווערפט זיך אויך אסך פריינט.

יהודה הלוי פארט קיין ארץ ישראל.

אזוי ווי אמאל יחזקאל הנביא, טרוימט אויך יהודה הלוי וועגן דעם אז יידן וועלן צוריק אויפגעריכט ווערן אין ארץ ישראל. זיין בענקען גאך ארץ ישראל ווערט אלץ שטארקער און שטארקער. ער האלט אין שרייבן א וויכטיק ווערק און ער באשליסט צו פארן קיין ארץ ישראל, גלייך נאך דעם ווי ער וועט פארענדיקן דאס בוך. אין א צייט ארום פארלאזט ער זיינע אייגענע און ליבסטע און לאזט זיך אין

וועג ארין. זיינע אייגענע און פריינט פרובירן אים אפצורעדן פון דער רייזע, וועלכע איז אין יענער צייט פארבונדן מיט גרויסע שוועריקייטן און געפאר. יהודה הלוי איז אנטשלאסן און לאזט זיך אין וועג ארין.

יהודה הלוי פארט פארביי די גרויסע שטעט קארדאוא און גראנאדא וואו יידן נעמען אים אויף מיט גרויס כבוד. פון דארט פארט ער קיין אלכסנדריה (מצרים). אויך דארט קריגט ער א ווארימע אויפנאמע פון זיינע פריינט און פאר-הערער. אויך זי חילן אים ניט לאזן פארן ווייטער. יהודה הלוי איז אבער אנט-שלאסן צו פארזירקליכן זיין לאנג-יאריקן טרוים - אליין מיט זיינע אייגענע אויגן צו זען דאס לאנד. יהודה הלוי קומט אן קיין ארץ ישראל אין דער צייט ווען די קרייץ טרעגער הערשן אין לאנד. ס'איז ניט באוואוסט וואו און גענוי ווען יהודה הלוי איז געשטארבן.

יהודה הלוי'ס טויט (לעגענדע).

יהודה הלוי קומט אן קיין ירושלים בעת דאס לאנד געפינט זיך אין די הענט פון די קרייצטרעגער. ער דערזעט די שטאט ירושלים אין חורבנות. פאר גרויס צער וויינט ער זיך פאנאנדער. דער חורבן און די עלנדקייט ארום רעגט אים אן צו שרייבן א ליד - דאס ליד „ציון הלא תשאלי". אן אראבישער רייטער פארט אן און דערזעט יהודה הלוי'ן ליגן אויף דער ערד. דער רייטער פארט א-רניף אויף יהודה'ן, און יהודה ווערט צעטרעטן אויף טויט.

פאר די און נאך אנדערע פונקטן זע:

- ה. גרעץ, יידישע געשיכטע (אין ענגליש). 3-טער באנד, זייטן 321-343
 " " " " (אין יידיש). 2-טער באנד, זייטן 185-197
 ש. דובנאט, יידישע געשיכטע 3-טער באנד, זייטן 40-45
 א. גינזבורג, יידישע דענקער און פאעטן אין מיטל אלטער. 1-טער באנד, זייטן 131-170
 ש. ראזענפעלד, יידישע געשיכטע, 1-טער טייל, זייטן 293-302

מאטעריאל פאר קינדער:

- בעטי קאלישער, „וואסשמען אה די נייט", זייטן 49-57
 לעווינדזשער, „גרייט דזשוס סינס ביבל טיימס", זייטן 64-69

1. 1951年10月1日，中华人民共和国成立，标志着中国历史进入了一个新的纪元。这一天，中国人民在中国共产党领导下，终于结束了长达百年的半殖民地半封建社会，实现了民族独立和人民解放。

2. 新中国成立初期，国家面临着极其严峻的形势。经济凋敝，百废待兴。为了巩固新生的政权，党和政府采取了一系列重大措施。首先，在政治领域，确立了人民民主专政的国体，建立了人民代表大会制度。其次，在经济领域，实行了土地改革，废除了封建地主阶级的土地所有制，解放了农村生产力。同时，还进行了抗美援朝战争，保卫了国家的安全和尊严。

3. 在党的领导下，全国人民团结一心，艰苦奋斗，取得了巨大的成就。1956年，社会主义改造基本完成，中国进入了社会主义社会。1957年，毛泽东发表了《关于正确处理人民内部矛盾的问题》，提出了“百花齐放，百家争鸣”的方针，促进了科学文化的繁荣。1958年，开展了“大跃进”运动，虽然给国家带来了严重的经济困难，但也显示了中国人民建设社会主义的决心和勇气。

4. 1960年，中苏关系破裂，中国面临着更加孤立和困难的国际环境。在这种情况下，中国共产党坚持独立自主、自力更生的原则，继续推进社会主义建设。1962年，国家实行了“调整、巩固、充实、提高”的方针，使国民经济得到了恢复和发展。1964年，第一届全国人民代表大会第二次会议通过了《中华人民共和国宪法》，为社会主义建设提供了法律保障。

5. 总之，新中国成立以来的历史，是一部中国人民在中国共产党领导下，为实现民族独立、人民解放和社会主义建设而奋斗的历史。这段历史充满了艰辛和曲折，但也充满了希望和光明。我们将继续发扬革命精神和优良传统，为实现中华民族伟大复兴的中国梦而努力奋斗。

אבר ה' אבן עזרא (1092-1167)

היסטארישער הינטערגרונט:

(פונקטן די זעלבע ווי אין דער לעקציע וועגן יהודה הלוי'ן)

איניקע פאקטן פון אבן עזרא'ס לעבן.

אבן עזרא איז געבוירן געווארן אין טאלעדא, שפאניען, און געלעבט אין איין צייט מיט ר' יהודה הלוי. אלע זיינע יארן לעבט ער אין ארימקייט און וואנדערט פון שטאט צו שטאט און פון לאנד צו לאנד. א דאנק זיין דורשט צום לערנען ווי אויך א דאנק זיינע גרויסע פייליי-קיטן ווערט ער שנעל באקאנט מיט די ווערק פון די גרעסטע יידישע געלערנטע פון זיין צייט. ער לערנט אסך יידישן וויסן, ווי אויך מאטעמאטיק, אסטראנאמיע און אסטראלאגיע. ער שרייבט אויך שירים און ווערט באקאנט אלס דיכטער. עס גייט אים אבער נישט אין פרנסה און ער זאגט אליין אויף זיך, אז ער איז נישט קיין בר מזל.

ווען עס שטארבן בא אים זיין פרוי און זיינע קינדער לאזט ער זיך וואנדערן איבער דער וועלט. (סייאיז נישט נייטיק צו דערמאנען פאר די קינדער אז איינער פון זיינע זיין האט אנגענומען דעם מאכמעדאנישן גלויבן; פון יעדעם זון האט זיך עזרא אין גאנצן דערווייטערט און אין איינע פון זיינע לידער האט ער אים באוויינט ווי א טאטע באוויינט זיין פארשטארבענעם זון). ער פארלאזט שפאניען און קומט אן קיין רוים. דארט ווערט ער געשטיצט פון יידישע נגידים און ער שרייבט א פירוש אויפ'ן חניך.

5 יאר שפעטער פארלאזט ער רוים און וואנדערט איבער איטאליע פון קהלה צו קהלה און ווערט אומעטום אויפגענומען מיט גרויס כבוד. פון איטאליע וואנדערט ער אויס קיין פראנקרייך וואו ער ווערט זייער פריינדלאך אויפגענומען פון די גרויסע יידישע געלערנטע, רשי"ם איניקלאך. אויך דא בלייבט ער נישט אויף לאנג און לאזט זיך פארן קיין ענגלאנד. אין לאנדאן זעט ער צו די שווערע לאגע פון די יידן און פארט צוריק קיין פראנקרייך, וואו ער לעבט א לענגערע צייט. אויף די עלטערע יארן באשליסט ער זיך

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

CHAPTER I

THE DISCOVERY OF AMERICA

THE DISCOVERY OF AMERICA

THE DISCOVERY OF AMERICA

THE DISCOVERY OF AMERICA

THE DISCOVERY OF AMERICA

THE DISCOVERY OF AMERICA

THE DISCOVERY OF AMERICA

THE DISCOVERY OF AMERICA

THE DISCOVERY OF AMERICA

THE DISCOVERY OF AMERICA

THE DISCOVERY OF AMERICA

THE DISCOVERY OF AMERICA

THE DISCOVERY OF AMERICA

THE DISCOVERY OF AMERICA

THE DISCOVERY OF AMERICA

THE DISCOVERY OF AMERICA

THE DISCOVERY OF AMERICA

THE DISCOVERY OF AMERICA

THE DISCOVERY OF AMERICA

THE DISCOVERY OF AMERICA

THE DISCOVERY OF AMERICA

THE DISCOVERY OF AMERICA

THE DISCOVERY OF AMERICA

THE DISCOVERY OF AMERICA

אומצוקערן צוריק ק"ן מאלעדא, אבער אונטערזעגט ווערט ער קראנק און שטארבט
אין דער שטאט קאלאהאדא, אין צפון שפאניען, הארט בא דער פראנצויזישער
גרעניץ.

אברהם אבן עזרא און יהודה הלוי (לעגענדע).

אברהם אבן עזרא לעבט אין גרויס נויט און גיט ארום זייער ארעם גע-
קליידט, ווי א בעטלער. צוליב זיינע שירים אבער איז זיין נאמען באקאנט צו
אסך יידישע געלערנטע, יהודה הלוי איינגעשלאסן. אבן עזרא קומט צו יהודה
הלוי'ן אין הויז אריין און גיט נויט אן זיין נאמען. יהודה הלוי נעמט אים
אן פאר אן ארעמען וואנדערער און לאזט אים איבערנעכטיקן בא זיך אין הויז.
יהודה הלוי שרייבט א לאנגן שיר און איז זיך זייער מצער ווען ער קען אים נויט
ענדיקן. אבן עזרא באמערקט עס. בינאכט ווען אלע שלאפן נעמט אבן עזרא דעם
כתב־יד און פארענדיקט דעם שיר.

אינדערפרי באמערקט יהודה הלוי אז דער שיר איז פארענדיקט און
שטויסט זיך אן אז דער וואנדערער איז אבן עזרא.
(נאך א לעגענדע, וועלכע איז נויט באשטעטיקט, וויל האבן אז יהודה
הלוי גיט אבן עזרא'ן זיין איינציקע טאכטער פאר א ווייב).

פאר די און אנדערע פונקטן זע:

- ה. גרעץ, יידישע געשיכטע (אין ענגליש). ציטער באנד, זייטן 367-375
ש. דובנאוו, יידישע געשיכטע ציטער טייל, זייטן 45-47
א. גינזבערג, יידישע דענקער און פאעטן. ציטער טייל, זייטן 171-191

1. 關於「國民革命軍」之名稱，應如何處理？
 2. 關於「國民革命軍」之組織，應如何處理？
 3. 關於「國民革命軍」之訓練，應如何處理？

4. 關於「國民革命軍」之裝備，應如何處理？
 5. 關於「國民革命軍」之糧食，應如何處理？
 6. 關於「國民革命軍」之被服，應如何處理？
 7. 關於「國民革命軍」之醫藥，應如何處理？
 8. 關於「國民革命軍」之交通，應如何處理？
 9. 關於「國民革命軍」之宣傳，應如何處理？
 10. 關於「國民革命軍」之紀律，應如何處理？

11. 關於「國民革命軍」之待遇，應如何處理？
 12. 關於「國民革命軍」之榮譽，應如何處理？

13. 關於「國民革命軍」之地位，應如何處理？
 14. 關於「國民革命軍」之責任，應如何處理？

15. 關於「國民革命軍」之未來，應如何處理？

16. 關於「國民革命軍」之現狀，應如何處理？
 17. 關於「國民革命軍」之過去，應如何處理？

18. 關於「國民革命軍」之現在，應如何處理？

רמב"ם (1135-1204)

היסטארישער הינטערגרונט:

פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט צו דער לעקציע:

אין דער שטאט קארדאטא וואו דער רמב"ם איז געבוירן געווארן, לעבן אסך יידן. די שטאט איז זיך און פארמאגט אסך שולן, און אוניווערסיטעט און א ביבליאטעק מיט אסך ביכער. אויך יידן האבן זייערע שולן. די יידן געניסן רעכט און עס לעבט זיך זיי אין אלגעמיין רואיק. אין א קורצע צייט ארום ווערט א טייל פון שפאניען מיט דער הויפט שטאט קארדאטא און אנדערע שטעט איינגענומען פון די אלמוהאדן. די אלמוהאדן צווינגען די יידן אדער אנצונעמען דעם מאכמעדאנישן גלויבן אדער צו פארלאזן דאס לאנד. זייער פיל יידן זיינען געצוואונגען אויסצואוואנדערן אין אנדערע לענדער.

איניקע פאקטן פון זיין לעבן.

די לעגענדע וויל האבן אז דער רמב"ם שטאמט אפ פון דוד המלך. נאך זייער יונג ווייזט דער רמב"ם ארויס גרויסע פיאיקייטן. פריער לערנט ער בא זיין פאטער, דערנאך בא זיינע און אראבישע געלערנטע. צוליב די געזעצן פון די אלמוהאדן איז דעם רמב"ם פאמיליע געצוואונגען אויסצואוואנדערן. דער רמב"ם וואנדערט ארום יארן פון לאנד צו לאנד. ער איז אויס אין אפריקע, אין ארץ ישראל, און אין מצרים, וואו ער באזעצט זיך אין דער שטאט קאירא. דער רמב"ם זעצט פאר זיין לערנען, שרייבט זייער וויכטיקע ביכער און ווערט בארימט. דעם רמב"ם ברודער איז א סוחר פון איידעלשטיינער און דער רמב"ם איז זינער א שוחף. אין א קורצער צייט ארום שטארבט דעם רמב"ם פאטער און דער ברודער ווערט דער'הרגיעט. דער רמב"ם בלייבט אן פרנסה. ער הייבט אן פראקטיצירן מעדיצין און ווערט בארימט אלס גרויסער דאקטאר. שפעטער ווערט ער דער דאקטאר פון דעם סולטאנ'ס הויף, אבער ער גיט נישט אויף זיין אייגענע פראקטיק און העלפט פיל מענטשן ריכע און ארימע, יידן און אראבער. ער שטארבט אין עלטער פון 70 יאר. אויף אים פלעגט מען זאגן: „ממשה למשה לא קם כמשה“.

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

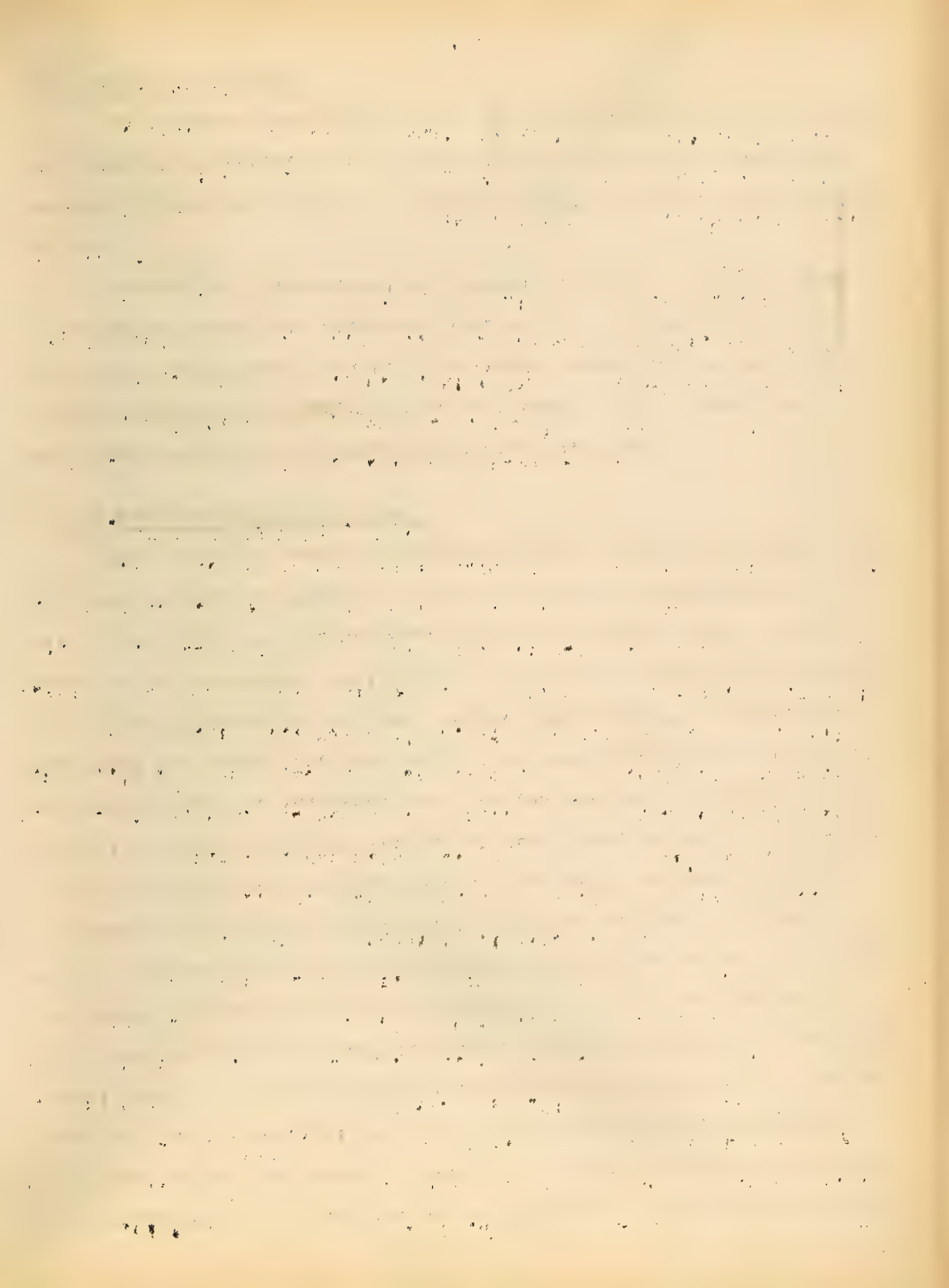
דעם רמב"ם'ס כח הזכרון.

די אלמוזהאדן פארכאפן קארדאוא. יידן ווערן געצוואונגען אדער אנצונעמען דעם פאכמעדאנישן גלויבן אדער צו פארלאזן דאס לאנד. דעם רמב"ם'ס משפחה פארלאזט די שטאט און וואנדערט פון קהלה צו קהלה. דער רמב"ם הערט ניט אויף צו לערנען.

ער באשליסט ארויסצונעמען אלע געזעצן פון די יידישע הייליקע ספרים (תנ"ך, משנה, תלמוד) און אויפצושרייבן זיי אין איין בוך, אזוי אז מענטשן זאלן קענען ליכט געפינען אין בוך יעדן געזעץ. דערצו מוז מען אבער האבן די אלע ביכער, און דער רמב"ם האט זיי ניט. האט ער אבער א שטארקן זכרון און געדרינקט אלע געזעצן אויפווייניק און שרייבט זיי אויף.

ווי דער רמב"ם פארברענגט יעדן טאג.

אין א ברייט צו זינעם א גוטן פריינט, זייער א געלערנטן מענטשן וועלכער וויל קומען צו אים אין געסט און שמועסן מיט אים וועגן חורוה זאכן שרייבט ער אזוי: „מיט פרייט וועל איך ריך ארייננעמען אין מ'ן הויז. זאלסט אבער ניט מינען, אז דו וועסט קענען רעדן מיט מיר אפגעזונדערט, אויג אויף אויג, וועגן וואס עס איז, אפילו בלויז איין שעה, ביטאג אדער בינאכט. די זאך איז די, איך וואוין אין פאסטאט (די אלטע טייל פון דער שטאט קאירא) און דער קעניג אין קאירא. צווישן די צוויי ערטער איז א גרויסע שטרעקע (ווייטער מהלך). איך מוז זען דעם קעניג יעדן טאג אינדערפרי. טרעפט אמאל אז ער איז שוואך, אדער א קינד זינט אדער איינע פון זיינע ווייבער ווערט קראנק, פארברענג איך שוין דעם גרעסטן טייל פון טאג באם סולטאן. און סיגייט ניט אוועק דער טאג, אז עפעס א באאמטער אדער צוויי זאלן ניט קראנק ווערן און איך מוז זיי היילן. קורץ, טאג טעגלאך רייט איך גאנץ פרי קיין קאירא. איז דאָרט אלץ אין אַרדנונג, בין איך ביטאג צוריק אין דער היים, ניט פריער. איך בין הונגעריק. די פאָדער צייטערן טרעף איך פול מיט מענטשן, גוים און יידן, אריימע און רייכע, חשוב'ע פריינט און פיינט - אלע ווייסן ווען איך קער זיך אום. קריך איך אראפ פון דעם פערד, וואש זיך און בעט אנטשולדיקונג בא די מענטשן, זיי זאלן מיר דערלויבן עפעס צובייטן. נאך דעם נעם איך זיי אויף, באטראכט יעדן באזונדער און געב

זי רעצעפטן - און דאס דויערט אמאל ביז שפעט אין אָונט. אמאל נעם איך זי אויף ליגענדיק - אזוי מיד בין איך. און אמאל טרעפט אז אין אָונט קען איך גאָרניט פארברענגען חוץ שבת. דאן איז גאָרניט דאָונען, קומען צו מיר די פאָר-שטייער פון די היגע ידן און רעדן מיט מיר וועגן דעם וואָס עס זאל געטאן ווערן קומענדע וואָך און מע לערנט אביסעל אויך. אזוי ביז האלבן טאג. נאָך דעם גייען זי אהיים. אנדערע ווידער קומען שפעטער. אָט אזוי פארברענג איך די טעג.

ציטירט מיט קליינע ענדערונגען לויט ש. ראזענפעלד'ס

"דיטע געשיכטע. 2-טער טייל, זייטן 19-20

דער רמב"ם און דער קאלכאזיוון (א לעגענדע).

דער רמב"ם איז זייער בעפריינדעט מיט'ן סולטאן. ער פארברענגט מיט'ן סולטאן יעדן טאג שמועסנדיק וועגן הויכע ענינים און אויך וועגן ענינים פון דער מלוכה. דער סולטאן האָט שטארק ליב דעם רמב"ם און באראט זיך מיט אים וועגן מלוכה ענינים. דעם גרויסווייז'ר פארדריסט עס און ער רעדט אָן שלעכטס אויפ'ן רמב"ם. איינמאל דערוועגט ער זיך אפילו צו זאגן אז דער רמב"ם שפאָט אָפּ פון דעם סולטאן. דער סולטאן וויל נים גלויבן, אָבער ענדלאך רעדט אים דער ווייז'ר איבער, און ער באפעלט אז אויף מאָרגן, ווען דער רמב"ם וועט קומען אין פאלאץ, זאלן די וועכטער אים אָפּפירן צום קאלכאזיוון און פארברענען. דער רמב"ם וויסט נים וואָס עס דערהארט אים. אינדערפרי לאָזט ער זיך פארן צום סולטאן. אויפ'ן וועג שמעלט אים אָפּ א קליין יידיש ינגעלע וואָס בעט זיך בא אים ער זאל ראטעווען זיין מאמען וועלכע ליגט קראנק. כאָטש דער רמב"ם איילט זיך, דאָך גייט ער צו דער קראנקער און גייט פאר איר צו רפאות; דערנאָך לאָזט ער זיך אין וועג אריין. דער אומגעווענליכער ווייז'ר ווילנדיק זיך דערוויסן צי דער רמב"ם איז טוין טוים לויפט צום טויער פון פאלאץ. די וועכטער, מיינענדיק אז דאָס איז דער רמב"ם, באפן דעם ווייז'ר און פארברענען אים אין קאלכאזיוון. דער רמב"ם קומט אָן שפעטער און גייט אריין אין פאלאץ אריין הי געוויינלאך. דער סולטאן צעהיינט זיך פאר פריי, דערווענדיק דעם רמב"ם א לעבעדיקן. מע גע-פינט אויס ווי אזוי דאָס האָט פאסירט און בידע, דער סולטאן און דער רמב"ם בלייבן ווי פריער גוטע פריינט.

(נאָך משנה'לאך וועגן דעם רמב"ם איז דעם שלעכטס געווען אַלע און)

דעם רמב"ם און זיין שטומען חלמיד קען מען געפינען
אין דער ביבליאגראפיע)

פאר די און אנדערע פונקטן זע.

- ה. גרעץ, "ידישע געשיכטע (אין ענגליש). 3-טער באנד, זייטן 446-494
- ה. גרעץ, "ידישע געשיכטע (אין יידיש). 2-טער באנד, זייטן 200-224
- ש. ראזענפעלד, "ידישע געשיכטע. 2-טער באנד, זייטן 7-20
- ש. דוכנאט, "ידישע געשיכטע. 3-טער באנד, זייטן 50-58

פאר קינדער:

- בעטי קאלישער, "וואסמען און די נייט". זייטן 57-71
- וואלף פאסקעלעס (פאשעלעס) "דזשואיש לעדזשענדס און די מידל איידזשעס".
זייטן: 37-53; 109-121
- לעווינדזשער, "גרייט דזשוס סינס ביבל טיימס". זייטן 47-79

... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..

דוד אל רא

(געלעבט ארום דעם יאר 1160)

היסטארישער הינטערגרונט:

אונטער די אלמוהאדן לעבט זיך די יידן אין שפאניען זייער שלעכט.
פיל יידישע קהלות ווערן פארזעמט, אייניקע ווערן אינגאנצן חרוב. די בארימטע
ישיבות אין סעווילא און אין אנדערע שטעט שליסן זיך צו. צוליב דער גזרה
פון שמד אנטלויפן פיל יידן אין אנדערע לענדער, (אין דער קריסטלאכער קאס-
טיליע, אין מצרימ, א.א.וו.) אייניקע נעמען און דעם מאכמעדאנישן גלויבן. אין
די מערב אזיאטישע לענדער לעבט זיך די יידן נישט פיל בעסער.
אויך אין תימן בושעוועט די זעלבע גזרה פון שמד און דערפירט אסך
יידן ביז פארצווייפלונג. אין פערסיע לעבן די יידן אונטער דער שווערער לאסט
פון הויכע צינזן. א ספעציעלער באפעל ליגט ארויף א קאפ-שטייער אויף אלע
מענער אין עלטער פון 15 יאר און העכער.

א דאנק די קרייצצוגן ווערט די מלוכה פון סולטאן שוואך, און די קלע-
נערע פעלקערשאפטן מאכן אויפשטאנדן און רייסן זיך אפ פון דעם סולטאן.
בא די יידן אין פערסיע באהייזט זיך א מאן וואס וויל באפרייען די יידן
פון דעם מאכמעדאנישן יאך און צוריק אויפבויען א יידישע מלוכה אין ארץ
ישראל. יענער מאן, אין וועלכן פיל מויזנטער גלויבן אז ער איז א משיח,
הייסט מנחם בן שלמה, אדער דוד אל-ראי.

אייניקע פאקטן פון אל-ראיים לעבן.

דוד אל-ראי איז געבוירן געווארן אין אמאדיא. אין די ישיבות אין
באגדאד לערנט ער חלמוד און ווערט באקאנט אלס גרויסער קענער פון חלמוד.
ער שטודירט אויך אראביש.
דער באגדאדישער קאליפאט ווערט שוואך, און קליינע פעלקערשאפטן רייסן
זיך אפ פון אים. צו דוד אל-ראי קומט דער געדאנק אז אויך די יידן קענען
אויסנוצן די געלעגנהייט און זיך באפרייען פון דעם מאכמעדאנישן יאך.
אל-ראי רופט די יידן פון מערב אזיען צו א באפרייאונגס מלחמה.

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

1. 1940年12月，国民党政府颁布《战时新闻纸杂志图书审查办法》，规定战时新闻纸杂志图书必须经政府审查机关审查，审查合格后方可出版。

...and the ... ..

אויף זיין רוף קומען אן קיין אמאדיא טויזענטער באוואפענטע יידן. אל-

ראי גרייט זיך צום אויפשטאנד.

דער סולטאן לאזט ארעסטירן דוד אל-ראי. דוד אל-ראי אנטלויפט פון

דער חפיסה. דער סולטאן שרעקט די יידן מיט טויט אויב זיי וועלן אים נישט ארויס-

געבן אל-ראי'ן. אל-ראי ווערט דער'הרג'עט פון זיין אייגענעם שווער.

אל-ראי באט סולטאן (לעגענדע).

אל-ראי ווערט געבראכט צום סולטאן. דער סולטאן פרעגט אים צי האלט

ער זיך פאר דעם קעניג פון די יידן. אל-ראי ענטפערט אז יא, און דער סולטאן

באפעלט מע זאל אים איינזעצן אין חפיסה. דער סולטאן זיצט אין פאלאץ און

באראט זיך מיט זיינע יועצות ווי צו באשטראפן אל-ראי'ן. אל-ראי, וועלכער האט

דורך כשוף באוויזן צו אנטלויפן פון דער חפיסה, קומט אן און שטעלט זיך פאר

דעם סולטאן. דער סולטאן בעפעלט ווידער מע זאל אל-ראי'ן איינזעצן אין חפיסה,

אבער אל-ראי פארשטיינדט ווידער. דער פערסישער פארוואלטער פון אמאדיע קויפט

אונטער אל-ראי'ס שווער, וועלכער זאגט דערפאר צו צו הרג'ענען זיין איידעם.

אל-ראי פאלט טויט פון די הענט פון זיין אייגענעם שווער.

פאר די און אנדערע פונקטן זע:

ה. גרעץ, יידישע געשיכטע (אין ענגליש). 3-טער באנד, זייטן 430-433

ש. דובנאט, יידישע געשיכטע. 3-טער באנד, זייטן 49-50

א. גינזבערג, יידישע דענקער און פאעטן. 1-טער באנד, זייטן 215-219

יידישע ענציקלאפעדיע (אין ענגליש). זע אלראי (1-טער באנד)

ליען מאטעריאל:

ביקאנספילד - דיזראעלי - דוד אל-ראי

1890

1. The first group of authors (e.g., [1, 2]) has shown that the rate of change of the concentration of the active species is proportional to the rate of change of the concentration of the reactants. This is the case for the reaction of the active species with the reactants. The rate of change of the concentration of the active species is proportional to the rate of change of the concentration of the reactants. This is the case for the reaction of the active species with the reactants.

1890

• • • • •

היסטארישער הינטערגרונט:

פאלגענדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט צו דער לעקציע:

אין דער ערשטער העלפט פון דעם 11טן יארהאונדערט ד.ה. אין דער צייט ווען רש"י איז נאך א קינד, לעבן זיך די יידן אין פראנקרייך פארהעלט- ניסמעסיק רואיק. זי פירן מסחר, האלטן פעלדער אין ארענדע, פארנעמען זיך מיט וויינגערטנער א.א. פרנסות. די יידן צאלן די קעניגן אסך שט"ערן. די שטאט טרוא וואו רש"י איז געבוירן געווארן איז א רייכע. אין איר קומען פאר גרויסע יארידיים, אויף וועלכע עס פארן זיך צונויף סוחרים פון פארשידענע לענדער. אין דער שטאט טרוא ווי אויך אין אנדערע שטעט אין דער פראנצויז (שאמפיין) וואסן אויס אסך ישיבות און פון זי קומען ארויס אסך לומדים.

איניקע פאקטן פון זיין ביאגראפיע.

רש"י'ס פאטער, אליין א למדן, גיט זיין זון א גוטע ידישע דערציאונג. רש"י ווייזט ארויס גרויסע פיאיקיטן און ער זעצט פאר זיין לערנען אין ישיבות אונטער דער השגחה פון גרויסע רבנים. נאך א לענגערער צייט קומט ער צוריק אהיים און האט חתונה. ער פארבלייבט אין דער היים א קורצע צייט און איבער- לאזענדיק זיין פרוי בא זינע עלטערן פאטער ערוידער אונזע און לערנט אין ישיבות, שטודירט און שרייבט זינע ווערק. אים קומט אויס צו לערנען אונטער זייער שווערע אומשטענדן. ניט אין מאל, ווי ער שרייבט פעלט אים אויס, דאס מאל עסן און אפילו א קלייד אויפ'ן ליב". אין עלטער פון פינף און צוואנציק יאר קומט ער צוריק אהיים און עפנט אליין א ישיבה. רש"י ווערט בארימט און קריגט אסך תלמידים. אבער ניט פון דער ישיבה לעבט ער. ער פארנעמט זיך מיט וויינגערטנער און ציט פון דעם חינוך. זיין לעבן איז א לעבן אין דחקות. ער אונטערנעמט זיין גרויסע ארבעט צו שרייבן זיין פירוש אויפ'ן חנ"ך און תלמוד און ער באווייזט עס מיט דער הילף פון זיינע תלמידים. ער האט א פרוי און דריי טעכטער. זינע אידימס און איניקלאך זינען אויך גרויסע לומדים. אין די לעצטע יארן פון זיין לעבן קומען פאר שרעקלאכע מהומות אין אייראפא

1911

1

The first of these is the fact that the
University of Chicago has a long and
distinguished history of research in
the field of the history of science.
This is reflected in the fact that
the University has been the home of
many of the leading scientists of
the world. The second is the fact
that the University has a large and
growing collection of books and
manuscripts in the field of the
history of science. This collection
is one of the largest and most
complete in the world. The third
is the fact that the University has
a large and growing number of
professors and students who are
interested in the history of science.
This is reflected in the fact that
the University has a large and
growing number of courses in the
history of science. The fourth is
the fact that the University has a
large and growing number of
publications in the field of the
history of science. This is reflected
in the fact that the University has
a large and growing number of
journals and books in the field of
the history of science.

The University of Chicago has a
long and distinguished history of
research in the field of the history
of science. This is reflected in the
fact that the University has been
the home of many of the leading
scientists of the world. The second
is the fact that the University has
a large and growing collection of
books and manuscripts in the field
of the history of science. This
collection is one of the largest and
most complete in the world. The
third is the fact that the University
has a large and growing number of
professors and students who are
interested in the history of science.
This is reflected in the fact that
the University has a large and
growing number of courses in the
history of science. The fourth is
the fact that the University has a
large and growing number of
publications in the field of the
history of science. This is reflected
in the fact that the University has
a large and growing number of
journals and books in the field of
the history of science.

און די יידן אין פראנקרייך לידן זייער פיל.

(זע ש. ראזענפעלד, יידישע געשיכטע. 2-טער באנד)

רש"י און דער בישאָף (א לעגענדע)

רש"י קומט קיין פראג און די יידן נעמען אים דארטן אויף מיט גרויס
כבוד. א מוסר לאזט וויסן דעם דיוק אז רש"י איז א שפיאן און דער דיוק לאזט
רש"י'ן ארעסטירן. רש"י ווערט פאָרגעבראכט פאר דעם געריכט. דער עלטסטער פון
די ריכטער איז א בישאָף וועלכער זאל זיך האָבן אָנגעטראָפן מיט רש"י'ן אין
ארץ ישראל. דער בישאָף דערקענט רש"י'ן און דערמאָנט זיך ווי אזוי רש"י האָט
אים אויסגעהיילט פון א קראנקהייט און אים באדינט בשעת ער איז געלעגן א
קראנקער צו בעט. רש"י דערקענט אויך דעם בישאָף, און דער בישאָף ראטעוועט
רש"י'ן פון טויט.

(זע ראבי דזש. מעקס ווייס, גרייט מען אין איזראעל",
זיטן 87 א.ה.)

פאר די און אנדערע פונקטן זע ביבליאגראפיע:

ש. דובנאָח, יידישע געשיכטע. 2-טער באנד

ה. גרעץ, יידישע געשיכטע (אין ענגליש). 3-טער באנד, זיטן 286-290
טאלא וויטמיער באדאן, "אי סאשיעל ענר דעלידזשיעס היסטארי און די
דזשוס". 2-טער באנד, זיטן 12-123

ליען מאטעריאל פאר קינדער:

בעטי קאלישער, "וואטשמען און די ניט". זיטן 43-49

וואָלף פאסקעלעס (פאשעלעס), "דזשואיש לעדזשענדס און די מידל איידזשעס".
זיטן 25-37

אברהם בורשטיין, "די באי קאלד רש"י" (דאס גאנצע בוך)

לעווינדזשער, גרייט דזשוס סינס ביבל טיימס". זיטן 54-59

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

7. *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud.

1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 26

[illegible]

דון יצחק אברבנאל (1437-1509)

היסטארישער הינטערגרונט.

פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט צו דער לעקציע:

די לאגע פון די יידן אין שפאניען (אין יענער צייט) ווערט וואס אמאל ערגער. דער קעניג פירט מלחמות מיט די מורן און נייטיקט זיך דעריבער אין אסך געלט. מחמת דעם ליגט ער ארויף אויף די יידן נאך שטייערן, און דאס פירט צו דעם אז די לאגע פון די יידן ווערט אלץ שווערער. צו דערוועלבער צייט ארבעטן די גלחים זייער שטארק צו באקערן די יידן צום קריסטנטום. די אנוסים (מאראנען) וועלכע ווערן פארדעכטיקט אין אפהיטן יידישקייט ווערן צוגעצויגן צום געריכט פון דער אינקוויזיציע און אפט פארמוטשעט צום טויט. אונטערן אויסרייד אז די יידן פירן אראפ די אנוסים פון „דרך הישר“ פאדערן די גלחים אז מע זאל די יידן גאר ארויסטרייבן פון לאנד.

באהערשט פון דעם פארלאנג שנעל צו בארייכערן די קעניגלאכע קאסע זוכט דער קעניג צו ירש'ענען דאס יידישע האב און גומס און גיט ארויס די גזרה פון גירוס. יידן שיקן פארשטייער בעטן דעם קעניג ער זאל בטל מאכן די גזרה און שלאגן אים פאר אסך געלט. אונטערן דרוק פון דעם הויף גלח טארקוטמארא, זאגט זיך דער קעניג אפ צו בייטן זיין באשלוס. צווישן די יידישע שלוחים צום קעניג געפינט זיך דון יצחק אברבנאל.

איניקע פאקטן פון דון יצחק אברבנאל'ס לעבן.

אברבנאל איז געבוירן געווארן בא ריכע עלטערן אין ליטבאן פארטוגאל. אברבנאל קריגט א גוטע יידישע דערציאונג און לערנט אויך וועלטלאכע למודים. צוליב זיין לומדות הייזט זיך זינע פייאיקייטן און פינאנץ-ענינים ווערט ער איינגעלאדן צו ווערן דעם קעניגס פינאנץ מיניסטער. זיין אויפגאבע דערפילט ער גלענצנד. ער קריגט אבער אויך אסך שונאים און ווען דער קעניג שטארבט, אנטלויפט ער קיין שפאניען. די יידן אין שפאניען נעמען אים אויף מיט פרייד און גרויס כבוד און בעזארגן אים מיט אלצדינג כדי ער זאל קענען ווייטער שטודירן און שרייבן ביכער.

דער שפאנישער קעניג לאדט אין אברבנאל'ן צו זיין בא אים פינאנץ

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

THE HISTORY OF THE

מיניסטער. גאנצע אכט יאָר פארנעמט ער דעם אמט און ווערט א גרויסער חשוב ביים קעניג.

בראש פון א יידישער דעלעגאציע גייט אברבנאל בעטן דעם קעניג ער זאל במל מאכן די גזרה, אבער אָן דערפאלג. אברבנאל פארלאזט שפאניען און קומט אָן קיין פאָרטוגאל. דאָרט באזעצט ער זיך און האלט אָן א קורצע צייט אן אמט באם פאָרטוגעזישן קעניג. אינגליכן מוז ער אָבער פארלאזן נעאפאל און נאך האנדערונגען באזעצט ער זיך ענדלאך אין דער שטאָט ווענעדיג בא זיין זון וועלכער איז אין יענער צייט א בארימטער דאָקטאָר מעדיצין.

דון יצחק אברבנאל דער פרומער ייד און בעל צדקה.

דער קעניג אלפאָנזע נעמט איין די שטאָט ארצילא (אפריקע). פון ארצילע ברענגט מען קיין פאָרטוגאל 500 יידישע געפאנגענע צו פארקויפן פאר קנעכט. אברבנאל האלט שטארק פון פדיון שבויים און רוט ניט ביז ער נעמט צונויף גענוג געלט אויף אויסצולייזן די געפאנגענע יידן. מיט דעם אליין בארואיקט ער זיך אָבער ניט און ער זאמעלט נאך געלט פאר די באפרייטע יידן כדי זיי זאלן זיך קענען שאפן א פרנסה.

(זע ה.גרעץ. ציטער באנד, זייטן 64-68)

יידן פארלאזן שפאניען.

די גרויזאמע גזרה פון גירוש איז ארויס, און יידן גרייטן זיך צו פארלאזן דאס לאַנד. די קאטאלישע מאנאכן זוכן דערנײַל אפצושמדן יענע יידן, וועלכע זיינען פארצוהיפלט און חילן ראטעווען זייער פארמעגן. די לעצטע טעג קומען אָן, און די יידן גייען זיך געזעגנען מיט די קברים פון זייערע עלטערן. מויוזנטער יידן פארברענגען אויף די קברים גאנצע דריי טעג, און זייער געזאמער רופט ארויס א מיטגעפיל בא פילע שבנישע קריסטן. ארום 300 מויוזנט יידן פארלאזן שפאניען דעם 9טן אָב, דעם טאָג פון חורבן פון דעם בית המקדש. (זע גרעץ. ציטער באנד, זייטן 350-353)

פאר די און נאך אנדערע פונקטן זע:

ה. גרעץ (אין ענגליש). ציטער באנד, זייטן 334-355

" " (אין יידיש). ציטער באנד, זייטן 64-84

י. דובנאו. ציטער באנד

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

מאטעריאל פאר קינדער:

בעטי קאלישער, „וואטשמען און די ניט“, זייטן 79-92
לעווינדזשער, „גרייט דזשוס סינס די ביבל“, זייטן 83-88

1. The first part of the paper is devoted to a general discussion of the problem of the origin of life. It is shown that the problem is one of the most important and most difficult in the history of science. The author discusses the various theories of the origin of life, and shows that the most plausible is the theory of spontaneous generation. This theory is based on the fact that life is a complex of many different parts, and that these parts are all derived from a common ancestor. The author shows that the theory of spontaneous generation is supported by the facts of the origin of life, and that it is the only theory that can explain the origin of life.

דער טהרי"ל (1560-1609)

(ר' יהודה ליואי)

היסטארישער הינטערגרונט:

אין די צייטן פון מיטלאלטער לידן די יידן זייער פיל פון דעם עלילת-
דם. פון צייט צו צייט ווערט דער עלילת-דם באנייט אין דעם אדער אין יענעם
לאנד. אין דעם 16-טן יארהונדערט ווערט דער עלילת-דם זייער פארשפרייט אין
שפאניען, אונגארן און בעמען. יידן קומט אויס אויסצושטייען זייער פיל רדיפות.
יעדן ערב פסח פלעגט די יידן באפאלן א שרעק טאמער וועט מען ערגעץ וואו אין א
ידישער שטוב אונטערזאכט א טויט קינד און פארשפרייט א קלאנג, אז די יידן
האבן דאס קינד דער'הרג'עט צוליב ריטועלע צוועקן.

איניקע שטריכן פון דעם מהרי"ל'ס ביאגראפיע:

דער מהרי"ל שטאמט אָפּ פון זייער געלערנטע און רבנישע עלטערן. מחמת
זיין גרויסער געלערנטקייט ווערט ער אויסגעקליבן רב אין דער בעהעמישער הויפט-
שטאט פראג. ער פארפאסט איניקע ידישע ווערק, שטודירט מאטעמאטיק און ווערט
אויך באקאנט אלס גרויסער מאטעמאטיקער. ער איז זייער באליבט בא די יידן אין
בעמען און איז זייער חשוב באט קעניג און ווערט זיין פארטרויענסווערטער בעל-
יועץ.

דער מהרי"ל בעשאפט דעם גולם (לעגענדע)

דער בומר (קומער) טאדעאוש איז א גרויסער שונא יישראל וואס האלט אין
אין מאכן בלבולים אויף די יידן. דער מהרי"ל באשליסט צו באשאפן א גולם פון
ליים „כדי אויסצוראטן די שונאים און פערצוקער" פון די יידן. אויסערן שטאט
באט טיך אויף א לימענעם ארט קנעט דער מהרי"ל אויס דעם גולם פון ליים. קיי-
נער אחוץ דעם מהרי"ל, זיין איידעם און זיין בעסטן תלמיד, ווייסן ניט פון דעם.
מיט דער הילף פון דעם גולם געפינט דער מהרי"ל אויס וואו און ווען עס ווערט
צוגעגרייט די בלבולים און בכלל וואו עס לויערט א געפאר אויף די יידן. אין
שטעטל ווייסט קיינער ניט ווער דער גולם איז. דער גולם געפינט זיך געוויינלאך
אין בית דין שטיבל באט מהרי"ל און דער עולם מיינט אז דער גולם איז אן אונ-
טער שמש ביים בית דין. (זע לעאן עלבע, פון יידישן קוואל. זייטן 216-220)

1941

1. The first part of the paper is devoted to a review of the literature on the topic of the role of the state in the development of the economy. It is found that the state has played a significant role in the development of the economy in many countries, particularly in the case of the United States. The role of the state has been to provide a framework for the development of the economy, to provide a source of capital, and to provide a source of information. The role of the state has been to provide a framework for the development of the economy, to provide a source of capital, and to provide a source of information.

דער פינפער טורעם און דאס טויטע קינד (לעגענדע)

דער כומר טארעאזש הרגיט דאס קינד פון זיין קריסטלאכן דינער. דאס בלוט פון דעם קינד גיסט ער אריין אין פלעשער און קלעפט אויף זיין די נעמען פון די חשוב'סטע יידן אין שטאט. די פלעשער מיט'ן בלוט באהאלט ער אין א קאסטן, וועלכן ער טראגט אריבער אין דעם פארלאזענעם אלטן טורעם און באגראבט אים דארט אין א הייל. אין א חלום זעט דער מהרי"ל אז דער פינפער טורעם ברענט און דאס פייער פארקאפט אויך די שול. דער מהרי"ל דערשפירט א סכנה און צוזאם-מען מיט'ן שמש און דעם גולם לאזט ער זיך גיין צום טורעם. דארט געפינט דער גולם דעם קאסטן. לויטן באפעל פון דעם מהרי"ל צעברעכט דער גולם די פלעשער און באגראבט זיין אין א גרוב און דעם הרוג טראגט ער אריבער אין דעם כומר'ס קעלער אריין דורך א געהימער הייל וואס פארבינדט דעם טורעם און דעם קעלער. פאר פאסכע שיקט דער כומר זיין דינער אין קעלער נאך ווין. דער דינער צוזאמען מיט זיין פרוי לאזן זיך גיין אין קעלער און געפינען דעם הרוג. דער דינער אנטלויפט צום הויפטמאן פון דער שטאט און דערציילט אים וועגן אלץ. דער כומר ווערט ארעסטירט און שווער באשטראפט. די יידן פון פראג ווערן געראטעוועט פון געפאר.

(זע ל. עלבע, פון יידישן קוואל. זייטן 230-235)

דער סוף פון דעם גולם.

דער מהרי"ל פלעגט געוויינלאך דעם גולם אריינלייגן אין מזיל א שטן המפורס. יעדן ערב שבת פלעגט ער דעם שטן ארויסנעמען כדי דער גולם זאל רוהען. איינמאל ערב שבת פארגעסט דער מהרי"ל ארויסצונעמען דעם שטן. דער גולם אנטלויפט אין שול אריין. דער מהרי"ל לויפט נאך דעם גולם און כאפט אים לעבן דער שול. שנעל כאפט ער ארויס דעם שטן פון דעם גולם'ס מויל. דער גולם ווערט צעשטויבט.

פאר די און נאך אנדערע פונקטן זע:

יידישע ענציקלאָפּעדיע (אין ענגליש). בוך 6, זייטן 36-37 און בוך 7, זייטן 353-355

ליען מאטעריאל פאר קינדער:

לעאן עלבע, פון יידישן קוואל. זייטן 216-220 ; 230-235

1. General Principles of the Theory of the

2. General Principles of the Theory of the

3. General Principles of the Theory of the

4. General Principles of the Theory of the

5. General Principles of the Theory of the

6. General Principles of the Theory of the

7. General Principles of the Theory of the

8. General Principles of the Theory of the

9. General Principles of the Theory of the

10. General Principles of the Theory of the

11. General Principles of the Theory of the

12. General Principles of the Theory of the

13. General Principles of the Theory of the

14. General Principles of the Theory of the

15. General Principles of the Theory of the

16. General Principles of the Theory of the

17. General Principles of the Theory of the

18. General Principles of the Theory of the

19. General Principles of the Theory of the

20. General Principles of the Theory of the

21. General Principles of the Theory of the

22. General Principles of the Theory of the

23. General Principles of the Theory of the

24. General Principles of the Theory of the

25. General Principles of the Theory of the

26. General Principles of the Theory of the

27. General Principles of the Theory of the

28. General Principles of the Theory of the

מנשה בן ישראל (1604-1657)

היסטארישער הינטערגרונט:

פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט צו דער לעקציע:

אין האלאנד האוינען אין יענער צייט אסך יידן וועמעס עלטערן האבן מיט יארן צוריק אויסגעוואנדערט פון שפאניען און פארטוגאל. כאטש זיי ווערן דא ניט גערעכנט צווישן די פולבארעכטיקטע בירגער פון לאנד, דאך געניסן זיי פון רעליגיעזער פרייהייט און אויך רעכט צו פארנעמען זיך מיט מסחר און אנדערע פרנסות. יידן האבן דא אין יענער צייט עפענטלאכע שולן צום דאוונען און שולן אין וועלכע זייערע קינדער לערנען און קריגן א יידישע דערציאונג. די יידן אין האלאנד געבן ארויס פון צווישן זיך גרויסע מענטשן, דענקער און פירער. איינער פון זיי איז מנשה בן ישראל.

איניקע פונקטן פון זיין לעבן:

מנשה בן ישראל איז געבוירן געווארן אין האלאנד (לא ראזעל) וואוהין זינע עלטערן (מאראנען) האבן אויסגעוואנדערט פון ליסבאן. זינע עלטערן באזעצן זיך אין אמסטערדאם. מנשה לערנט זיך באח רב פון שטאט (ר' יצחק אוזיאל) און קריגט א גוטע יידישע דערציאונג. ער לערנט אבער אויך וועלטלאכע למודים און אסך שפראכן. (ס'איז דא א מיינונג אז ער האט געקאנט צען שפראכן). ער באנוצט זיך פרי מיט העברעאיש, לאטייניש, פארטוגעזיש, שפאניש און ענגליש. ער שרייבט אויך ביכער און דעוועניבט זיך אסך פריינט צווישן יידן און נישט-יידן. נאך דעם טויט פון דעם רב, ווערט ער רב אין אמסטערדאם. דאך לעבט ער מיט זיין ווייב און קינדער אין ארעמקייט און גלייט. ער קלייבט זיך אפילו פארן קיין בראזיל. ער שרייבט זיך דורך מיט גרויסע שטאטסלייט פון פארשידענע לענדער, און אין זיינע בריוו צו זיי רעדט ער שטענדיק וועגן יידן און זייער לאגע. ער שרייבט זיך דורך מיט דער קעניגין פון שוועדן און בעט זיי צו דערלויבן די יידן צו באזעצן זיך אין שוועדן.

ער ווענדט זיך אויך צו דער ענגלישער רעגירונג מיט דער בקשה, זי זאל דערלויבן די יידן צו וואוינען אין ענגלאנד. ער פארט אויך אליין אונזע קיין ענגלאנד, אליין זיך מסתדל זיין וועגן

Vol. 11, Part 1, 1981

Published by the Royal Society of London

The Journal of the Royal Anthropological Institute is a quarterly publication which provides a forum for the presentation of original research in all areas of anthropology. The Journal is particularly concerned with the publication of work which is of broad international interest and which is of a high standard of scholarship. The Journal is published in English and is available to all members of the Royal Society of London. The Journal is also available to non-members of the Royal Society of London who are interested in the study of anthropology. The Journal is published by the Royal Society of London, which is a charitable organization dedicated to the advancement of science and the promotion of research in all areas of knowledge. The Journal is published in four parts per year, and each part contains a variety of articles, including original research, reviews, and book reviews. The Journal is a valuable resource for anthropologists and other scholars interested in the study of human evolution, human behavior, and human culture.

CONTENTS

1. *The evolution of the human brain* (J. H. J. van der Linde)
2. *The evolution of the human brain* (J. H. J. van der Linde)
3. *The evolution of the human brain* (J. H. J. van der Linde)
4. *The evolution of the human brain* (J. H. J. van der Linde)
5. *The evolution of the human brain* (J. H. J. van der Linde)
6. *The evolution of the human brain* (J. H. J. van der Linde)
7. *The evolution of the human brain* (J. H. J. van der Linde)
8. *The evolution of the human brain* (J. H. J. van der Linde)
9. *The evolution of the human brain* (J. H. J. van der Linde)
10. *The evolution of the human brain* (J. H. J. van der Linde)
11. *The evolution of the human brain* (J. H. J. van der Linde)
12. *The evolution of the human brain* (J. H. J. van der Linde)
13. *The evolution of the human brain* (J. H. J. van der Linde)
14. *The evolution of the human brain* (J. H. J. van der Linde)
15. *The evolution of the human brain* (J. H. J. van der Linde)
16. *The evolution of the human brain* (J. H. J. van der Linde)
17. *The evolution of the human brain* (J. H. J. van der Linde)
18. *The evolution of the human brain* (J. H. J. van der Linde)
19. *The evolution of the human brain* (J. H. J. van der Linde)
20. *The evolution of the human brain* (J. H. J. van der Linde)

דעם בא קראַמחעלן און בא דער רעגירונג. אויפ'ן וועג צוריק ק'ן האַלאַנד
שטארבט מנשה בן ישראל אין מאַגדעבורג אין 1657.

מנשה בן ישראל ארבעט פאר דעם אז י'דן זאלן זיך קענען באזעצן אין ענגלאַנד.

מנשה בן ישראל ווענדט זיך צו קראַמחעלן מיט דער בקשה ער זאל דער-
לויבן די י'דן צו באזעצן זיך אין ענגלאַנד. ער שיקט זיין זון און זיין פלי-
מעניק, וועלכע דארפן קאָנפערירן מיט קראַמחעלן. זייער שחדלונז העלפט אַבער
ניט. מנשה בן ישראל פאַרט דאן אליין ק'ן ענגלאַנד, זיך משחדל צו זיין בא
קראַמחעלן און דער ענגלישער רעגירונג. זייענדיק אין לאַנדאָן באקענט ער זיך
מיט פיל קריסטלאכע שטאַטסלייט און איבערצייגט זיי אין דער גערעכטיקייט פון זיין
פאַדערונג. ער דרוקט אויך אָפּ אין לאַנדאָן א בוך אין וועלכן ער באהייזט אז י'דן
זינען שטענדיק גוטע פאטריאָטן, און מיט זייערע פייאיקייטן אין מסחר וועלן זיי
אויך ענגלאַנד בארייכערן אויב מע וועט זיי צוריק אריינלאָזן אין לאַנד.
דער דערפאַלג קומט ניט אזוי גיך, און ערשט נאך מנשה בן ישראל'ס
טויט הייבט ענגלאַנד אן אריינלאָזן י'דן.

פאר די און אנדערע פונקטן זע:

ה. גרעץ, "דישע געשיכטע (אין ענגליש). 5-טער באנד, זייטן 20-42	
ש. דובנאוו, "דישע געשיכטע	3-טער באנד, זייטן 167-170
"דישע ענציקלאָפּעדיע (ענגליש)	8-טער באנד, זייטן 284-286

דערציילערישער מאטעריאל פאר קינדער:

בעטי קאלישער, "וואטשמען און די ניט"
לעווינדזשער, "גרייט דזשום מינס בייבל טיימס", זייטן 96-100
דעבאָרא פעסיין, "מאָדערן דזשואיש פוירסאָנאליטיס", זייטן 5-9

1. 關於「國民革命軍」之名稱，應如何處理？

2. 關於「國民革命軍」之組織，應如何處理？

3. 關於「國民革命軍」之訓練，應如何處理？

4. 關於「國民革命軍」之待遇，應如何處理？

5. 關於「國民革命軍」之宣傳，應如何處理？

6. 關於「國民革命軍」之紀律，應如何處理？

7. 關於「國民革命軍」之政工，應如何處理？

8. 關於「國民革命軍」之衛生，應如何處理？

9. 關於「國民革命軍」之教育，應如何處理？

10. 關於「國民革命軍」之政治，應如何處理？

11. 關於「國民革命軍」之經濟，應如何處理？

12. 關於「國民革命軍」之文化，應如何處理？

13. 關於「國民革命軍」之藝術，應如何處理？

14. 關於「國民革命軍」之體育，應如何處理？

15. 關於「國民革命軍」之音樂，應如何處理？

16. 關於「國民革命軍」之戲劇，應如何處理？

17. 關於「國民革命軍」之電影，應如何處理？

18. 關於「國民革命軍」之廣播，應如何處理？

19. 關於「國民革命軍」之報紙，應如何處理？

20. 關於「國民革命軍」之雜誌，應如何處理？

21. 關於「國民革命軍」之圖書，應如何處理？

22. 關於「國民革命軍」之文物，應如何處理？

23. 關於「國民革命軍」之紀念，應如何處理？

24. 關於「國民革命軍」之榮譽，應如何處理？

דער בעל שם טוב (?) 1700-1760

(עס מוז דאָ גלייך באַם אָנהויב געזאָגט ווערן: איבערצוגעבן קינדער פון
2-טן לערניאַר עפעס וועגן בעל שם טוב איז ווייט ניט קיין ליכטע זאך. איז אָבער
דערפאר דער לעגענדאַרישער מאַטעריאַל אַרום דעם בעש"ט אזא ריכער, אז ס'איז
ממש א שאַד אויסצולאָזן אים פון דעם קוריקולום, אויב אפילו עס זאל דעם לע-
רער נאָר געלונגען אַרויסצוברענגען אויף א ליכטן אופן דעם דעמאָקראַטישן גייסט
וואָס דעם בעל שם טוב'ס שיטה האָט אַריינגעבראַכט אין דעם יידישן לעבן. אין דער
הינזיכט וועט דעם לערער פיל אַרויסהעלפן דער לעגענדע מאַטעריאַל און ס'וועט
איהם אויך ביישטיין דער זכּוה (זאָל מיר אזא אויסדרוק דערלויבט ווערן) וואָס די
קינדער זיינען דווקא געבוירענע אין אמעריקע. און נאָך א זאך: ייך אין קאַלירן
באַשטייט אָבער די גרויסקייט פון דעם בעל שם טוב'ס פערזענלאַכקייט דווקא אין איר
פּשטות. און וועט דער לערער געדיכטער מאַכן יענע קאַלירן דורך מאַריך זיין וועגן
די מופתים פון בעש"ט, איז ער עלול אינגאנצן צו פאַרקרימען דעם פרצוף פון
בעש"ט אין די אויגן פון אונדזערע אמעריקאַנער יידישע קינדער. ער וועט בא זי
אויסקוקן ווי א „מיראַקל מען“, וועלכן זי וועלן אָן באַזונדערע שוועריקייטן אפּא-
ציאירן מיט די העלדן פון די „מיסטערי סטאָריס“ וועלכע זי לייענען זייער אָפט.
און דאָס איז דאָך זיכער ניט אונדזער פאַרלאנג.

פאַלגנדע פונקטן פון דעם בעל שם טוב'ס פערזענלאַכקייט קאָנען פאַרגעבראַכט ווערן

פאַר די קינדער:

דעם בעש"ט קינדהייט און יוגנט; דער בעש"ט ווערט רב; דעם בעש"ט
מיטלייך מיט דעם אַרעמען בעל מלאכה. זיין געדאַנק אז ביי גאָט איז דער אַרימאן
ווי דער נגיד אָדער למדן גלייך; (דער לערער וועט אויך פיל דערגרייכן, אויב ער
וועט די קינדער פריער דערציילן עפעס (ניט קיין סך) וועגן דעם לעבן פון די
יידן אין יענער צייט וואָס זאָל באַווייזן אז דער ריכער און דער למדן האָבן אַראָפּ-
געקוקט אויף דעם אַרעמען בעל מלאכה)

היטאָרישער הינטערגרונט.

די יידן אין פוילן און אין רוסלאנד לעבן מיטטענס אין די קליינע שטעט

און שטעטלאך. איינצעלנע משפחות וואוינען אין די דערפער און ציען זייער חיונה פון האלטן די מיל, האלטן די קרעטשמע א.א.

ידן, ס'איז מע, ס'רייכע, ווערן פיל גע'רודפ'ט פון דער רעגירונג. דער האט צו יידן איז גרויס. ערשט מיט א 50 יאָר פאר דעם געבורט פון בעש"ט קו- מען פאר די שחיטות פון ח"ח זת"ט.

די מערהייט יידן לעבן פון קליינע פרנסות און זינען בעל מלאכות. דער רייכער שטאלצירט מיט זיין רייכטום און האלט זיך גרויס. דער יתום שפילט א גרויסע ראלע. א שידוך מיט אן אַרעמען בעל מלאכה איז ווי א פלעק אין דעם נגיד'ס משפחה.

אייניקע פונקטן פון דעם בעל שם טוב'ס לעבן (לויט לעגענדעס)

דער בעש"ט איז געבוירן געוואָרן אין דעם שטעטעלע אַקופ, וואלאכיע, לעבן דער פוילישער גרעניץ. נאָך גאָר א קינד ווערט ער א יתום און קהל גיט אויף אים השגחה. ער לערנט אין חדר, האט אַבער ליב דאָס פעלד און ניט איינ- מאַל אנטלויפט ער פון חדר און ווערט פארפאלן.

ישראל'יק ווערט א באהעלפער, שפעטער א שמש אין בית המדרש. אין די נעכט ווען קיינער זעט אים ניט, לערנט ער. דער בעש"ט האט חחונה, באזעצט זיך אין די קארפאטער בערג און פירט אן אַרעם לעבן. שפעטער האלט ער א קרעטשמע אבער אויך דאן לעבט ער אין נויט. זיין שוואַגערס א חלמיד פארפאָרט אמאָל צו אים אין קרעטשמע, צערעדט זיך מיט אים און איז אנטציקט פון בעל שם טוב'ס פשטות און געלערנטקייט. דער בעש"ט ווערט רב אין שטאָט. אסך מענטשן קומען באוואונדערן זיין חכמה, געלערנטקייט און פשטות.

דער בעל שם טוב קריגט אסך אָנהענגער - חסידים. דער בעל שם טוב לערנט מיט זיין חורה און דרך ארץ. צווישן זיינע חסידים זינען דא אַרעמע, רייכע און אויך געלערנטע. אלע זינען בא אים גלייך. דער בעש"ט פאָרט קיין ארץ ישראל און קערט זיך אום צוריק פון וועג.

דעם בעש"טס געבורט (לעגענדע)

דעם בעש"טס עלטערן האָבן געלעבט אין אַקופ (א שטעטל אין וואלאכיע). רויבער באפאלן דאָס שטעטל און פירן אוועק דעם בעש"טס פאָטער (אליעזר) אין

1. The first part of the paper is devoted to a general discussion of the problem of the existence of solutions of the system of equations (1) and (2) under the conditions (3) and (4).

2. In the second part, we consider the case when the functions $f_i(x)$ and $g_j(x)$ are linear functions of x . In this case, the system of equations (1) and (2) can be reduced to a system of linear equations, which can be solved by the method of least squares.

3. In the third part, we consider the case when the functions $f_i(x)$ and $g_j(x)$ are quadratic functions of x . In this case, the system of equations (1) and (2) can be reduced to a system of quadratic equations, which can be solved by the method of least squares.

4. In the fourth part, we consider the case when the functions $f_i(x)$ and $g_j(x)$ are cubic functions of x . In this case, the system of equations (1) and (2) can be reduced to a system of cubic equations, which can be solved by the method of least squares.

5. In the fifth part, we consider the case when the functions $f_i(x)$ and $g_j(x)$ are quartic functions of x . In this case, the system of equations (1) and (2) can be reduced to a system of quartic equations, which can be solved by the method of least squares.

6. In the sixth part, we consider the case when the functions $f_i(x)$ and $g_j(x)$ are quintic functions of x . In this case, the system of equations (1) and (2) can be reduced to a system of quintic equations, which can be solved by the method of least squares.

7. In the seventh part, we consider the case when the functions $f_i(x)$ and $g_j(x)$ are sextic functions of x . In this case, the system of equations (1) and (2) can be reduced to a system of sextic equations, which can be solved by the method of least squares.

8. In the eighth part, we consider the case when the functions $f_i(x)$ and $g_j(x)$ are septic functions of x . In this case, the system of equations (1) and (2) can be reduced to a system of septic equations, which can be solved by the method of least squares.

9. In the ninth part, we consider the case when the functions $f_i(x)$ and $g_j(x)$ are octic functions of x . In this case, the system of equations (1) and (2) can be reduced to a system of octic equations, which can be solved by the method of least squares.

10. In the tenth part, we consider the case when the functions $f_i(x)$ and $g_j(x)$ are nonic functions of x . In this case, the system of equations (1) and (2) can be reduced to a system of nonic equations, which can be solved by the method of least squares.

געפאנגענשאפט. דעם בעש"טס מומער אנמלויפט אין א דערבייאיק שטעטל וואו זי
ווערט א הייבאם. די רויבער פירן אוועק אליעזר'ן אין א ווייטער מדינה און פאר-
קויפן אים פאר א קנעכט. זיין בעל-הבית פארקויפט אים צום קעניג'ס בעל
יועץ. אליעזר העלפט דעם יועץ אפטמאל מיט גוטע עצות, איז נוסא חן בא אים
און ווערט אינגליכן באקאנט דעם קעניג אליין, וועלכער מאכט אים פאר דעם
עלטסטן איבער זיין ארמיי. אליעזר ביינקט אהיים, און, באלאדן מיט אסך גאלד
און זילבער, פארלאזט ער דאס לאנד. אויפ'ן וועג באפאלן אים רויבער און
נעמען בא אים צו זיין גאנצן פארמעגן. ער דערשלאגט זיך אבער פארט אהיים
אין זיין שטעטל און טרעפט דארט זיין ווייב. אויף דער עלטער געבוירן זי א
קינד און געבן אים א נאמען ישראל. טאטע מאמע שטארבן אבער אוועק ווען
ישראל'יק איז נאך קיין יאר נישט אלט. ישראל'יק בלייבט א יחוס, און קהל גיט
אויף אים השגחה.

(זע ש. ראזענפעלד, יידישע געשיכטע. 2-טער באנד, זייטן 216-217)

דער בעל שם טוב דערציילט זיינע חסידים א מעשה.

א לערנער וואוינט אין איין הויז מיט אן ארעמען בעל מלאכה. דער
לערנער גייט יעדן טאג אין בית המדרש אריין. ער דאוונט און לערנט דארט און
קומט אהיים א צעפרידענער. דער בעל מלאכה שטייט אויף גאנץ פרי, לויפט אוועק
אין בית המדרש און דאוונט אפ אויף שנעל און לויפט אוועק ארבעטן. נאך דעם
שווערן טאג ארבעט קומט ער אהיים. און אזוי טאג נאך טאג. דער לערנער האלט
זיך גרויס און לאכט אפ פון דעם ארעמען בעל מלאכה. ביידע, דער לערנער און
דער בעל מלאכה שטארבן. אין הימל נעמט זיך דער לערנער איבער מיט דעם וואס
ער האט געדאוונט און געלערנט, און א מלאך וואס שטייט דערביי באמערקט אז דער
לערנער האט אבער אויך אפגעשפאט פון דעם ארימאן. ווארפט מען דעם לערנער
אריין אין גיהנום.

פדעגט מען דעם ארימען בעל מלאכה וואס ער האט געטאן אויף יענער
וועלט. ענטפערט ער אז ער האט שווער געארבעט און קיין צייט נישט געהאט ווי
געהעריק צו דאוונען, און לערנען האט ער נישט געהאט די געלעגנהייט. דער
מלאך וועלכער שטייט דערביי באמערקט, אז דער ארימאן האט זיך טאקע שטענדיק
געשעמט וואס ער קאן נישט לערנען. און דעם ארימען בעל מלאכה זעצט מען אריין

2 2

(זע ראָזענפעלד. 2-טער באנד, זײַטן 225-226)

(מע קען אויך אויסנוצן די לעגענדעס וועגן דעם ווי ישראל'יק דער בא-
העלפער פירט די קינדער אין חדר מיט געזאנג; די לעגענדע וועגן דעם בעש"ט
מיט'ן וואלקולאק א.א.)

(זע ייִדישע לעגענדעס געזאמעלט פון ש. באַסטאַמסקי. 1-טער באנד)

וואָס דער בעל שם טוב האָט זײַנע חסידים געלערנט. (אײניקע פונקטן)

בא גאָט זײַנען אלע גלייך, רײך צי אַרעם, למדן צי פּראָסטער מענטש. אויך
א פּראָסטער מענטש קען זײַן פּרום. דאוונען דארף מען מיט באגײסטערונג. דער
מענטש טאָר נישט זײַן טרויעריק. גאָט האָט ליב א מענטשן וועלכער איז אין א
גוטמוטיקער און פּריילאכער שטימונג.
דער בעל שם טוב קריגט אסך טויזנטער אָנהענגער. אָט די אָנהענגער האָבן
זיך גערופן חסידים.

פאר די און אויך אנדערע פונקטן זע:

ש.צ. זעצער, רב ישראל בעל שם טוב. 1-טער באנד; 2-טער באנד, זײַטן 98-134

ייִדישע ענציקלאָפּעדיע (אין ענגליש). 2-טער באנד, זײַטן 382-386

ש. ראָזענפעלד, ייִדישע געשיכטע. 2-טער טייל, זײַטן 215-229

ש. דובנאָו, ייִדישע געשיכטע פאר שול און פאָלק. 3-טער באנד, זײַטן
216-220

ד.ש.א. האַראָדעצקי, חסידים. זײַטן 14-28

דערצײלשער מאטעריאל פאר קינדער אין ענגליש:

ש. באַסטאַמסקי, ייִדישע לעגענדעס. 1-טער באנד

בעטי קאלישער, „וואַסמען אָו די נײַט“. זײַטן 136-147

דבורה פעסין, „מאָדערן דזשואיש פּוירסאָנאַליטיס“. זײַטן 32-38

לעווינדזשער, „די גרײַט דזשוס סינס ביכל טיימס“. זײַטן 112-117

1911-1912

1. The first part of the report is devoted to a general survey of the work done during the year.

(The first part of the report is devoted to a general survey of the work done during the year.)

2. The second part of the report is devoted to a detailed account of the work done in the various departments.

(The second part of the report is devoted to a detailed account of the work done in the various departments.)

3. The third part of the report is devoted to a summary of the results of the work done during the year.

4. The fourth part of the report is devoted to a summary of the results of the work done during the year.

5. The fifth part of the report is devoted to a summary of the results of the work done during the year.

6. The sixth part of the report is devoted to a summary of the results of the work done during the year.

(The sixth part of the report is devoted to a summary of the results of the work done during the year.)

(The sixth part of the report is devoted to a summary of the results of the work done during the year.)

(The sixth part of the report is devoted to a summary of the results of the work done during the year.)

(The sixth part of the report is devoted to a summary of the results of the work done during the year.)

7. The seventh part of the report is devoted to a summary of the results of the work done during the year.

(The seventh part of the report is devoted to a summary of the results of the work done during the year.)

(The seventh part of the report is devoted to a summary of the results of the work done during the year.)

(The seventh part of the report is devoted to a summary of the results of the work done during the year.)

(The seventh part of the report is devoted to a summary of the results of the work done during the year.)

דער ווילנער גאון (1720-1797)

היסטארישער הינטערגרונט:

פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט צו דער לעקציע:

די יידן אין ליטע לעבט זיך אין יענער צייט ניט בעסער ווי זייערע ברידער אין פוילן. די שרעקלאכע יארן פון 1648 - 1658 האבן איבערגעלאזט נאך זיך טיפע שפורן וועלכע האבן זיך געלאזט פילן א לאנגע צייט נאך דעם ווי די מלחמות זינען אריבער. דער מצב פון די יידן בייט זיך צום בעסערן אונטער קעניג יאן סאביעסקי (1674 - 1696). די יידישע קהלוח ווערן צוריק אויפגעריכט, אבער בלויז אויף א קורצע צייט. דער מסחר הויבט אן פאלן און די ערשטע דאס צו דערפילן זינען די יידן. אזוי האלט עס אן ביז דער צווייטער צעטיילונג פון פוילן (1793) ווען ליטע פאלט ארונטער אונטער רוסלאנד. דא, אין דער ליטע, זינען ישיבות מער פארשפרייט, ווי אין דרום רוסלאנד, און פון זיי קומען ארויס גרויסע חלמודיסטן, רבנים און מנהיגי הדור. דער פירער פון דעם רבני'שן אידנטום אין יענער צייט איז געווען הגאון אליהו בן שלמה זלמן, באקאנט אונטער דעם נאמען דער ווילנער גאון.

אייניקע פונקטן פון דעם גאונ'ס לעבן.

דער ווילנער גאון (ריאליהו בן שלמה זלמן) איז געבוירן געווארן אין ווילנע אין יאר 1720. נאך אלס קינד צייגט אליהו ארויס זעלטענע גאונות אין לערנען. ער לערנט זיך בא גאר גרויסע רבנים. שפעטער לערנט ער אלץ. צו ליב זיין גאונ'ישן וויסן ווערט ער שנעל באקאנט איבער דער גארער רבני'שער וועלט, און גרויסע רבנים ווענדן זיך צו אים מיט שאלות וחשובות. אין ווילנע שלאגט מען דעם גאון פאר אנצונעמען כסא הרבנות, אבער ער נעמט דעם אמט ניט אן. ער פירט אן אפגעזינדערט לעבן און בלויז פון צייט צו צייט לערנט ער מיט אייניקע אויסדערהיילטע אין זיין ביח המדרש. ער פארלאזט ווילנע אויף א לענגערע צייט און פארט ארום אפריכטן גלוח. ער וואנדערט אזוי פון שטאט צו שטאט אין פוילן און אין דייטשלאנד ביז ער קומט צוריק קיין ווילנע. כאטש ער האט ניט קיין אפיציעלן אמט אין דעם יידישן עפענטלאכן קהלה לעבן, פונ-

第一章 緒論

一、研究之目的與意義

本研究之目的，在於探討我國企業之經營管理現況，並分析其影響因素，以期能為企業經營者提供參考，並為政府制定相關政策提供依據。

本研究之意義，在於能為企業經營者提供參考，並為政府制定相關政策提供依據。本研究之研究範圍，將以我國企業之經營管理現況為主要對象，並分析其影響因素。本研究之研究方法，將採用文獻分析法、問卷調查法、訪談法等。本研究之研究結果，將分為兩大部分：一、我國企業之經營管理現況；二、影響我國企業經營管理之因素。本研究之研究結果，將為企業經營者提供參考，並為政府制定相關政策提供依據。

二、研究之範圍與對象

本研究之研究範圍，將以我國企業之經營管理現況為主要對象，並分析其影響因素。本研究之研究對象，將分為兩大部分：一、我國企業之經營管理現況；二、影響我國企業經營管理之因素。本研究之研究結果，將為企業經營者提供參考，並為政府制定相關政策提供依據。

דעםטועגן שטייט ער בראש פון די ליטווישע רבנים און האט אויף זי אן אומגע-
הייער גרויסע חירקונג. צוליב דעם לערנען זאגט ער זיך אפ פון אלע חינוגים
פון דער וועלט. ער לאזט זיך פארן קיין ארץ ישראל, אבער אין וועג באשליסט
ער זיך אומצוקערן צוריק קיין ווילנע. ער שרייבט זייער פיל וועגן דער משנה און
דעם תלמוד, וועגן הלכה און אגדה, ווי אויך וועגן גראמאטיק, מאטעמאטיק און
אסטראנאמיע, ער דערלויבט אבער נישט אז עפעס וואס פון זיינע ארבעטן זאל גע-
דרוקט ווערן בא זיין לעבן.

נאך פונקטן פון זיין לעבן. (לויט דער לעגענדע).

צו זעקס און א האלב יאר זאגט דער גאון א שיעור אין דער גרויסער
שול אין ווילנע, און די אנהענגער גרויסע רבנים ווערן נשחומם פון זיין
גאוונות. ער קען שוין דאן אסך מסכתות אויף אויסווייניק. צו זיבן יאר לערנט
דער גאון ביים בארימטן רב פון קיידאן, הרב משה מרגלית. צו צען יאר לערנט
ער שוין אליין אן דער הילף פון א לערער. צו צוואנציק יאר פלעגט ער ענטפערן
אויף שאלות וואס די מערסטע רבנים פון דער וועלט פלעגן אים שיקן. מע פלעגט
אויף אים זאגן אז ער האט געקאנט גאנץ תלמוד אויף אויסווייניק.

דער ווילנער גאון און דאס לערנען תורה.

צו דרייצן יאר ווערט דער גאון א פרוש. ער זינדערט זיך אפ פון דער
וועלט און פארבריינגט די גאנצע צייט אין לערנען תורה. נאך דעם ווי ער וואנד-
ערט ארום אין פארשידענע שטעט (אפריכטנדיק גלות) קומט ער צוריק קיין
ווילנע. ער זאגט זיך אפ אנצונעמען רבנות וויל ער וויל נישט אויסנוצן די
תורה אלס א קרדן לחפור. ער באזעצט זיך אין בית המדרש וואו ער לערנט טאג
און נאכט. ער עסט ווייניק, שלאפט ווייניק. בלויז פון צייט צו צייט טרעפט ער
זיך מיט אייניקע לומדים און זאגט פאר זיי א שיעור.
איינמאל קומט קיין ווילנע דעם גאונישן שוועסטער. שוין יארן אז זי האט
אים נישט געזען, לאזט זי זיך גיין צו אים אין בית המדרש אריין. ענדלאך
לאזט מען זי צו און זי קומט אריין צו אים. דער גאון הויבט אויף דעם טליח
פון קאפ, קערט זיך אום מיט'ן פנים צו זיין שוועסטער און זאגט: „אויף יענער
וועלט וועלן מיר האבן גענוג צייט אויף צו זען זיך. דא אבער דארף איך די צייט

[illegible]

פון לערנען וועגן."

דער ווילנער גאון און דער פראפעסאר פון אסטראנאמיע.

דער גאון פארענדיקט אפריכטן גלוח אין דער שטאט ליטא. שפעטער קומט ער אן קיין בערלין. א בערלינער יידישער גביר גייט ארויס אים מקבל פנים זיין און פאדעט אים צו זיך אהיים. אסך יידישע לומדים און חשוב'ע לייט קומען צום גביר אין הויז אריין מקבל פנים צו זיין דעם גאון. א גוי'ישער פראפעסאר פון אסטראנאמיע, וועלכער וואוינט נייט ווייט פון דעם גביר'ס הויז דערווייט זיך פון דעם גאון און וויל אים זען.

שבת נאך הברלה נעמט דער גאון אויף דעם פראפעסאר און פארברענגט מיט אים אין א געשפרעך, דער גאון צייגט ארויס גרויסע קענטענישן אין מאטעמאטיק און אין אסטראנאמיע. דער גאון רעדט העברייאיש און דער מליץ, וועלכער איז דא דערב, גייט דעם פראפעסאר איבער אלעס וואס דער גאון זאגט. ווען דער גאון געפינט פאר נייטיק קלארער צו מאכן אן ענין, מאלט ער אויס אויף פאפיר פארשידענע צייכנס, וועלכע האבן צו טאן מיט דעם שמועס איבער אסטראנאמיע. דער פראפעסאר איז אנטציקט פון דעם גאון'ס קענטענישן.

דער גאון און דער שמש.

אזוי ווי קיין רבנות שטעלע האט דער גאון נייט געוואלט אננעמען, האט די שטאטישע קהלה באשטימט פאר אים א קליינעם וועכנטלאכן געהאלט. דעם געהאלט פלעגט די קהלה צושיקן דורכ'ן שמש צו דעם גאון'ס ווייב. איז אדעק א צייט און דער שמש האט אנגעהויבן ארונטערנעמען דעם געהאלט פאר זיך, און דעם גאון'ס ווייב גארניט נייט געגעבן. דער גאון וויל אבער נייט איבערגעבן דער קהלה אז ער דערהאלט נייט זיין וועכנטלאכן געהאלט, וויל ער האט מורא טאמער וועט די קהלה אויסגעפינען די אורזאכע און אפזאגן דעם שמש פון דער שטעלע. ער באשליסט בעסער צו הונגערן, און זיין געטרייער ווייב עצה'ט ער אז זי און די קינדערלאך זאלן אריינגיין צו די שכנים. אזוי ווי עס געשיקט זיך אז ווען קינדער זעען אז מע דערלאנגט צום טיש בעטן זי עסן, וועט מען זי זיכער געבן עסן.

1. The first part of the paper is devoted to a general discussion of the problem.

2. The second part is devoted to a detailed analysis of the results obtained in the first part.

3. The third part is devoted to a discussion of the results obtained in the second part. It is shown that the results obtained in the first part are in good agreement with the results obtained in the second part. This is a very important result, as it shows that the results obtained in the first part are not only correct, but also consistent with the results obtained in the second part. This is a very important result, as it shows that the results obtained in the first part are not only correct, but also consistent with the results obtained in the second part.

4. The fourth part is devoted to a discussion of the results obtained in the third part. It is shown that the results obtained in the third part are in good agreement with the results obtained in the fourth part. This is a very important result, as it shows that the results obtained in the third part are not only correct, but also consistent with the results obtained in the fourth part. This is a very important result, as it shows that the results obtained in the third part are not only correct, but also consistent with the results obtained in the fourth part.

5. The fifth part is devoted to a discussion of the results obtained in the fourth part.

6. The sixth part is devoted to a discussion of the results obtained in the fifth part. It is shown that the results obtained in the fifth part are in good agreement with the results obtained in the sixth part. This is a very important result, as it shows that the results obtained in the fifth part are not only correct, but also consistent with the results obtained in the sixth part. This is a very important result, as it shows that the results obtained in the fifth part are not only correct, but also consistent with the results obtained in the sixth part.

אין א צייט ארום ווערט דער שמש קראנק און האלט באם שטארבן. ערשט
דאן איז זיך דער שמש מודה אז ער האט גע'גנב'עט דעם גאונ'ס וועכנטלאכן
געהאלט.

פון דעם גאונ'ס לעצטע טעג.

אין יאר 1797, ערב יום כפור, ווערט דער גאון שטארק קראנק. ער
שיקט נאך זיינע קינדער און אייניקלאך. זיי קומען צו אים און ער בענטשט
זיי. דעם דריטן טאג חול המועד סוכות בעט דער גאון מע זאל אים דערלאנגען
דעם אחרוג און לולב וויל ער וויל מקיים זיין די מצוה פון אחרוג בענטשן. דער
גאון שטארבט בענטשנדיק אחרוג.

פאר די און אנדערע פונקטן זע:

- ה. גרעץ, "דישע געשיכטע (אין ענגליש). באנד 5, זייטן 389-394
"דישע ענציקלאָפּעדיע. באנד 5, זייטן 133-135
ש. ראָזענפעלד, "דישע געשיכטע. באנד 2, זייטן 230-234
לואיס גינזבערג, "די גאָאָן ר. איל"זשע ווילנע". ניו יארק, 1920
ספר שבחי מהגאון מחילנא, ווארשע חרפ"ז

Вопрос о том, насколько далеко зашли мы в деле изучения истории нашей страны, является вопросом, который должен быть поставлен перед нами. Мы должны знать, насколько далеко зашли мы в деле изучения истории нашей страны, насколько далеко зашли мы в деле изучения истории нашей страны.

1. Введение. Общие сведения.

Вопрос о том, насколько далеко зашли мы в деле изучения истории нашей страны, является вопросом, который должен быть поставлен перед нами. Мы должны знать, насколько далеко зашли мы в деле изучения истории нашей страны, насколько далеко зашли мы в деле изучения истории нашей страны.

2. История изучения истории нашей страны.

Вопрос о том, насколько далеко зашли мы в деле изучения истории нашей страны, является вопросом, который должен быть поставлен перед нами. Мы должны знать, насколько далеко зашли мы в деле изучения истории нашей страны, насколько далеко зашли мы в деле изучения истории нашей страны.

לוי יצחק (בן מאיר) בערדיטשעווער (1740-1809)

פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט צו דער לעקציע:

יענע צייטן האבן פאר זיך געזען די דריי צעטיילונגען פון פוילן (1772, 1793, 1795). די טענדענץ פון דער רוסישער רעגירונג איז געווען ניט צו דער-
לאזן אז די יידן פון פוילן זאלן זיך פארשפרייטן איבער אנדערע טיילן פון רוס-
לאנד. דערפון די פאליסי פון דעם תהום המושב. אבער אויך אין דעם תהום
המושב האט די רוסישע רעגירונג געזוכט צו באגרעניצן די עקאנאמישע מעגלאכ-
קייטן פון די פוילישע יידן. יידן האבן געמוזט צאלן צינזן 2 מאל אזוי פיל ווי
די קריסטן. אונטער דעם קעניג פאועל II. ווערן די יידן באשולדיקט אין דער ביי-
טערער לאגע פון דעם פארשקלאפטן פויער. יידן ווערט אויך שטרענג פארבאטן צו
האלטן קריסטלאכע באדינער. די טענדענץ איז אויך צו פארניכטן וואס עס איז
נאך געבליבן פון דער יידישער אויטאנאמיע און ביסלאכויז אסימילירן די יידי-
שע באפעלקערונג. אין יענער צייט ווערן יידן געצוואונגען אנצונעמען פאמיליע-
נעמען. אונטער אלעקסאנדער דעם 1טן ווערט ארויסגעגעבן דאס געזעץ וואס בא-
גרעניצט די וואוינרעכט פון די יידן אין רוסלאנד באשטימטענדיק דרייצן גובער-
ניעס אין וועלכע יידן ווערט דערלויבט צו וואוינען. הונדערטער טויזנטער יידן
ווערן אפגעשניטן פון מעגלאכקייטן צו קריגן פרנסה. די יידן ווערן אויך ארויס-
געטריבן פון אסך דערפער. אין די שטעט און שטעטלאך הערשט ארימקייט. די יידן
און איבערהויפט די יידישע הארעפאשנע מאסן ראנגלען זיך מיט דער ארימקייט און
נויט אונטער די שווערע גזירות פון דער צארישער רעגירונג. דאס זינען אויך
געווען די צייטן פון קאמף פאר און קעגן דעם חסידיזם.

איניקע פאקטן פון לוי יצחק'ס לעבן.

לוי יצחק בערדיטשעווער (בארדיטשעווער) איז געבוירן געווארן אין דעם
שטעטל הוסקאוו, גאליציען, וואו זיין פאטער ר' מאיר איז געווען רב. דער קליינער
לוי יצחק לערנט זיך פריער בא א מלמד; שפעטער לערנט מיט אים זיין פאטער.
מיט זיין וויסן ווי אויך מיט זיין גרויסן זכרון איבערראשט ער פיל לומדים אין
יענער צייט. נאך אלס יונגערמאן ווערט ער רב אין זשעליבאוו, דערנאך אין פינסק.
אין פינסק דערגייט מען אז ער איז א חסיד און מען נעמט בא אים צו דאס רבנות.

1. The first step in the process is to identify the problem or issue that needs to be addressed. This involves gathering information and understanding the context of the problem.

[illegible]

שפעטער ווערט ער רב אין דער שטאט בערדיטשע (וואלין), וואו די מערהייט יידן
אין דער קהילה זיינען אליין חסידים. אליין א חלמיד פון ר' בער מעזריטשער
(„דער מגיד“) ווערט ער דא ווארעם אויפגענומען און שפילט די ראָלע פון א גוטן
יידן. אדאנק זיין גרויסער ענייחט און זיין אמת'ער ליבע צום פאלקס-מענטשן, צו
דעם פשוט'ן בעל מלאכה, דעם יגיע כפיים ווי אויך אדאנק זיין שטענדיקן מלמד
זכות זיין אויף אלע יידן, אפילו אויף דעם גרעסטן חוטא, ווערט לוי יצחק בא-
רימט און געאכטעט וויט אויסער די גרעניצן פון וואלין און פוילן. לוי יצחק
באזיצט א טאלאנט צו לידער. בא זיין טיש איז שטענדיק פריילאך. טוט ער חפלה
צו גאט טענה'ט ער זיך אויך אויס מיט אים ווי א געטרייער זון מיט זיין פאטער
און פארפעלט קינמאל ניט מגין צו זיין ווי אויך מלמד זכות צו זיין אויף די
יידן.

לוי יצחק און דאס ינגעלע.

לוי יצחק גייט אין גאס און באגעגנט א יידיש ינגעלע וועלכער איילט זיך
אין שול אריין זאגן קדיש. לוי יצחק פארהאלט דאס ינגעלע, פארפירט מיט אים
א שמועס און זאגט אים אויך צו גוטע זאכן אויב ער וועט ניט גיין אין שול א-
ריין דאזענען. דאס ינגעלע רייסט זיך אבער אויס פון לוי יצחק'ן און לויפט
שנעל אחעק אין שול זאגן קדיש.

און ווי אן אמת'ער זיגער שטעלט זיך לוי יצחק אחעק און ווענדט זיך
צו גאט זאגנדיק: „נו, רבוננו של עולם, זעסטו וואס פאר א פאלק דו האסט?!“

לוי יצחק און די ארימע טרעגער.

אין א פרייטיק אינדערפרי שטייט לוי יצחק אויף, טוט זיך איבער אים
קינער זאל אים ניט דערקענען און לאזט זיך גיין אין מארק אריין, צום פלאץ
וואו די בעלי עגלות און די טרעגער שטייען געוויינטלאך, ארויסקוקנדיק אויף א
פארדינסט. מיט זיך טראגט לוי יצחק פרישע חלה, בראָנפן און א פולן טעלער
מיט פיש. אט דאס אלעס טראגט ער אונטער די טרעגער און בעלי-עגלות און
זאגט: „נאט, יידן, עסט אנבייסן.“ די ארימע יידן זיינען הונגעריק און חילן
נעבאך עסן. קינער רירט זיך אבער ניט צו צו די מאכלים. „א דאנק, רב ייד“,
ענטפערן זיי, „מיר האבן נאך ניט געדאחנט.“ „נו, רבוננו של עולם“, רופט
אויס לוי יצחק א צעפרידענער, „וואו האסטו נאך אזא שוין פאלק ווי יידן?“

לוי יצחק און דער יידישער בעל-עגלה.

לוי יצחק זעט אמאל ווי א בעל עגלה שטייט אין טליח און תפילין און שמירט די רעדער פון דעם וואָגן. לוי יצחק הויבט אויף די הענט צום הימל און רופט אויס: „רבוננו של עולם, זע נאָר וואָס פאר א הייליק פאלק דו האסט. אפילו ווען זיי שמירן די רעדער גייען זיי אויך אָנגעטאָן אין טליח און תפילין.“

לוי יצחק טענה'ט זיך אויס מיט גאט.

„רבוננו של עולם“, האט אמאל לוי יצחק געזאָגט, „פארוואָס זאָלסטו זיך ניט פירן ווי א געוויינטלאכער יידישער בעל-הבית?“ איך האָב געזען ווי א פשוט'ער בעל הבית האָט אמאל אראָפּגעלאָזט דעם תפילין של ראש, האָט ער זיך אָנגעבויגן אויף דער ערד, אים אויפגעהויבן און א קוש געטאָן. און דו זעסט ווי מע טרעט אויף די יידן און מע איז זיי מבזה און דו הייבסט זיי נישט אויף (פון זייער שלעכטער לאגע).

לוי יצחק דער גרויסער עניו.

לוי יצחק בערדיטשעווער איז געווען א געלערנטער מענטש און האָט אויך פארפאסט ספרים. הונדערטער טויזנטער יידן האָבן געאכטעט לוי יצחק'ן. זיי האָבן אים באטראכט אלס זייער פירער און טייער געהאלטן זיין נאָמען. גדלות און נאָכלויפן נאך כבוד זיינען געווען פון יענע זאכן וועלכע זיינען אים לחלוטין פרעמד געווען. ער אליין האָט וועגן זיך אמאל געזאָגט: „ווי איז צום דור אז איך בין זיין מנהיג.“

פאר די און נאך אנדערע פונקטן זע:

ה. גרעץ, יידישע געשיכטע (אין ענגליש). באנד 5

יידישע פּנציקלאָפּעדיע (ענגליש)

א. ליטוין, יידישע נשמות. ווער באנד, פאראג פאלקס בילדונג, נ.י.
1916, זייטן 1-13

ספר נפלאות קדושת לוי, ווארשע חרע'א, זייטן ביי'ד

ספר נפלאות בית לוי, פיעטראָקאַו חרע'א זייטן ג'מ'ז.

... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

משה טענדעלסאן (1729-1786)

היסטארישער הינטערגרונט:

פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט צו דער לעקציע:

דאס רוב יידן אין דייטשלאנד וואוינט אין קלענערע שטעט און שטעטלאך. די יידן ווערן גערעכנט אלס „הויף קגעכט“. זיי האבן ניט קיין רעכט פון אמחי'ע בירגער, דאך מוסן זיי צאלן הויכע שטייערן און אפילו ספעציעלע שטייערן. דער האס צו יידן איז זייער גרויס. ס'סוהרים, ס'אובעטער באציען זיך צו די יידן ווי צו שונאים, שפאטן אפ פון זיי און דערלויבן זיך אפילו צו מאכן איי-בערפאלן אויף דער געטא (קווארטאלן וואו די יידן וואוינען). אין בערלין, דער הויפטשטאט פון פרייסן, געפינט זיך א קליינע יידישע קהלה, וועלכע באשטייט פון פארמעגלאכע און רייכע סוחרים. קיין ארימע יידן פון אנדערע שטעט לאזט מען קיין בערלין ניט אריין. אין 1743 קומט קיין בערלין אן צופוס דער 14-יאריקער משה מענדעלסאן.

אייניקע פאקטן פון משה מענדעלסאנס לעבן.

משה מענדעלסאן איז געבוירן געווארן אין דעם שטעטל דעסווי. זיין פאטער איז א סוחר, שרייבט ספר חורוץ, חפילין, מזוזות. ער איז עס טאקע משה'ס ערשטער רבי. שפעטער לערנט משה בא דעם רב פון דעסווי (ר' דוד פרענקל). משה צייכענט זיך אויס מיט גאר גרויסע פיאיקיטן. צו צען יאר שרייבט ער לידער. דער רב פארט אריבער קיין בערלין און באזעצט זיך דארט. אין א קורצע צייט ארום קומט משה אן קיין בערלין. דארט לערנט ער אין זיין רבינ'ס ישיבה.

משה האט א שיינע האנטשריפט, און דער רבי לאזט אים איבערשרייבן זיינע ווערק. משה לערנט זיך זייער פליסיק. ער לערנט אויך דייטש, מאטעמאטיק, פילאזאפיע און שפעטער אויך פראנצויזיש און ענגליש. א יידישער פאבריקאנט נעמט משה'ן אריין צו זיך אלס לערער פאר זיינע קינדער. משה לערנט די קינדער און לערנט אליין. (שפעטער ווערט ער בוכהאל-טער אין דעם געשעפט און נאך שפעטער א שוחף).

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

CHAPTER I

The first part of the history of the United States is the history of the discovery and settlement of the continent. The discovery of the continent by Christopher Columbus in 1492 is the starting point of the history. The settlement of the continent by the English in 1607 is the next important event. The history of the United States is a history of the struggle for freedom and independence. The struggle for freedom and independence was a long and hard one. It was a struggle against the British Empire. The British Empire was the most powerful empire in the world at that time. The United States was a small colony of the British Empire. The struggle for freedom and independence was a struggle against the British Empire. The British Empire was the most powerful empire in the world at that time. The United States was a small colony of the British Empire. The struggle for freedom and independence was a struggle against the British Empire. The British Empire was the most powerful empire in the world at that time. The United States was a small colony of the British Empire.

CHAPTER II

The second part of the history of the United States is the history of the struggle for freedom and independence. The struggle for freedom and independence was a long and hard one. It was a struggle against the British Empire. The British Empire was the most powerful empire in the world at that time. The United States was a small colony of the British Empire. The struggle for freedom and independence was a struggle against the British Empire. The British Empire was the most powerful empire in the world at that time. The United States was a small colony of the British Empire. The struggle for freedom and independence was a struggle against the British Empire. The British Empire was the most powerful empire in the world at that time. The United States was a small colony of the British Empire.

The third part of the history of the United States is the history of the struggle for freedom and independence. The struggle for freedom and independence was a long and hard one. It was a struggle against the British Empire. The British Empire was the most powerful empire in the world at that time. The United States was a small colony of the British Empire. The struggle for freedom and independence was a struggle against the British Empire. The British Empire was the most powerful empire in the world at that time. The United States was a small colony of the British Empire. The struggle for freedom and independence was a struggle against the British Empire. The British Empire was the most powerful empire in the world at that time. The United States was a small colony of the British Empire.

משה באקאנט זיך מיט דעם גרויסן דייטשן שרייבער, לעסינג, און צווישן זיי אנטוויקלט זיך אן אמתיע פריינטשאפט. דורך לעסינג'ן ווערט ער באקאנט מיט א סך גרויסע דייטשע שרייבער און דענקער. משה מענדעלסאן שרייבט אסך ביכער אין דייטש, צווישן זיי טיפע ווערק, וועלכע ווערן באוואונדערט פון די ניט-דייטשע גער- לערנטע. צוליב זיין חכמה און זיינע טיפע ווערק ווערט ער אין גיכע באקאנט אלס דער דייטשער באקראטום.

מענדעלסאן האט חחונה. צו אים אין הויז קומען אריין גרויסע גער- לערנטע, שרייבער און שטאטסלייט. זיינע דייטשע פריינט באוואונדערן אים און געבן אים אפ אסך כבוד. מענדעלסאן הויבט אן טראכטן וועגן דערציען זיינע קינדער און פארטראכט זיך אויך וועגן דעם ווי אזוי דאך מען דערציען אלע דייטשע קינדער. צוזאמען מיט נאך דייטשע געלערנטע (זיינע אנהענגער) באשליסט ער אז מ'דארף בויען פרייע דייטשע שולן וואו דייטשע קינדער זאלן לערנען ניט בלויז חומש און גמרא, נאר די העברעאישע שפראך און ניט בלויז העברעאיש נאר אויך דייטש - די שפראך פון לאנד, אריינמעטיק, געשיכטע, נאטור געשיכטע, געאגראפיע און אויסוואקסן פרייע און געבילדעטע מענטשן.

בא דעם זעלבן טויער פון דער זעלבער שטאט.

דער פעדציגיאָרקער משה שטייט באם טויער פון דער שטאט בערלין און בעט מע זאל אים אריינלאָזן. די וועכטער שפּאַטן אָפּ פון דעם קליינעם אַרימען דייטשן ינגל און פרעגן אים צי ער האט גענוג געלט צום לעבן אין בערלין. משה דערציילט זיי אז ער קומט ערשט צופוס פון דעסווי און גייט קיין בערלין צו זיין רבי'ן ר' דוד פרענקל, וועלכער ווארט אויף אים. דאס בעטן העלפט ניט. ערשט ווען משה זאגט זיי אז ער האט א שיינע האנטשריפט און וועט ארבעטן באם רבי'ן, לאזן זיי אים אריין.

אין צוואנציק יאר ארום קומט אן פון פוילן א יונגער דייטשער געלערנט- טער אנגעטאן אדעם, כמעט ווי א בעטלער, און בעט מע זאל אים אריינלאָזן אין שטאט. אבער די וועכטער לאכן פון אים און הייסן אים גיין צוריק קיין פוילן. ערשט ווען דער מאן (שלמה מיימון) דערקלערט זיי אז ער גייט צו משה מענדעלסאן- נען און ווייזט זיי א בריוו פון אים, לאזן זיי אים אריין מיט גרויס כבוד.

פאר די און אנדערע פונקטן זע:

- ה. גרעץ, "ידישע געשיכטע (אין ענגליש). 5-טער באנד, זייטן 290-373
ה. גרעץ, "ידישע געשיכטע (אין יידיש). 4-טער באנד, זייטן 126-159
ש. ראזענפעלד, "ידישע געשיכטע. 2-טער טייל, זייטן 105-119
ש. דובנאוו, "ידישע געשיכטע. 3-טער טייל, זייטן 203-210

מאטעריאל אין ענגליש פאר קינדער:

- בעטי קאלישער, "וואטשמען און די נייט". זייטן 147-156
לעווינדזשער, "די גרייט דזשוס סינט ביבל טיימס". זייטן 117-122
דבורה פעסין, "מאדערן דזשואיש פוירסאנאליטיס"

[illegible]

the 1990s, the number of people in the United States who are 65 years of age or older is projected to increase from 20 million to 35 million, and the number of people 75 years of age or older is projected to increase from 10 million to 15 million (U.S. Census Bureau, 1996).

1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 26

[illegible][illegible][illegible]

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840.

Journal of Management Education 30(6)p.789-804

Journal of Interpersonal Violence 26(10) 1978-1997
© The Author(s) 2011
Reprints and permissions: <http://www.sagepub.com/journalsPermissions.nav>

ח"מ סא לא סאן (1740-1785)

היסטארישער הינטערגרונט:

פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט צו דער לעקציע:

"דן וואוינען דאן אין אמעריקע (אין די קאלאניעס) שוין מער ווי הונדערט יאר. די קאלאניעס מאכן אן אויפשטאנד קעגן ענגלאנד און קעמפן פאר זעלבסטשטענדיקייט. די קאלאניעס שאפן א רעגירונג, און דזשארדזש ווא-שינגטאן ווערט דער אנפירער פון דער ארמיי. פיל יידן טרעטן ארין אין דער ארמיי און קעמפן אויס די פרייהייט און זעלבסטענדיקייט פון די קאלאניעס. כדי אויסצוהאלטן די ארמיי נייטיקט זיך די רעגירונג אין אסך געלט. פיל רייכע יידן העלפן דער רעגירונג מיט געלט (למשל: פיליפ מינים - פון דזשארדזש דזשיא: יצחק מאזעס פון פילאדעלפיע, א.א.) נאך, מער ווי יעדער איינער פון זיי העלפט דער רעגירונג חיים סאלאמאן.

איניקע פאקטן פון חיים סאלאמאן'ס לעבן.

חיים סאלאמאן איז געבוירן געווארן אין פוילן בא נייט קיין רייכע על-טערן. סאלאמאן קריגט א יידישע דערציאונג און לערנט אויך פרעמדע שפראכן. אין 1772 קומט סאלאמאן אן קיין ניו-יארק. אין א צייט ארום ווערט ער א באנקייט. ער ווערט זייער נאענט באפריינדעט מיט פילע גרויסע פערזענלאכקייטן פון דער אמעריקאנער רעוואלוציע. סאלאמאן ווערט פון פיל געאכטעט און געליבט. דער רעגירונג און אפילו צו איניקע מיטגלידער פון דער רעגירונג אנטלייט ער געלט און זאגט זיך אפ צו נעמען וועלכע נייט איז באלוינונג. נאך דער רעוואלוציע באזעצט זיך סאלאמאן מיט זיין פרוי און קינדער אין פילאדעלפיע. די רעגירונג איז נאך אלץ אדעם און קען אים נייט אפצאלן דעם חוב. פיל גרויסע רעגירונגס מענטשן (וואשינגטאן, מעדיסאן, א.א.) האבן סאלאמאנען זייער ליב און לויבן אים זייער. סאלאמאן שטארבט אין פילאדעלפיע.

∴ ∴ ∴

אין 1850 דערקלערט דער אמעריקאנער קאנגרעס אז חיים סאלאמאן איז

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

CHAPTER I

The first chapter of the history of the United States is devoted to the early years of the nation. It begins with the discovery of the continent by Christopher Columbus in 1492. The chapter then describes the early settlements of the Pilgrims and the Puritans, and the growth of the colonies. It also discusses the struggle for independence from Britain, which culminated in the signing of the Declaration of Independence in 1776. The chapter ends with a description of the early years of the new nation, as it struggled to establish itself as a free and independent state.

CHAPTER II

The second chapter of the history of the United States is devoted to the early years of the nation. It begins with the discovery of the continent by Christopher Columbus in 1492. The chapter then describes the early settlements of the Pilgrims and the Puritans, and the growth of the colonies. It also discusses the struggle for independence from Britain, which culminated in the signing of the Declaration of Independence in 1776. The chapter ends with a description of the early years of the new nation, as it struggled to establish itself as a free and independent state.

געווען איינער פון די בעסטע און איבערגעגעבענע פריינט פון דעם לאנד. די פוילישע יידן אין אמעריקע פלאנענען אויפצושטעלן א מאָנומענט צו חיים סאלאָ-מאָן אין לינקאלן פארק, נ.י.

חיים סאלאָמאָן אנטלויפט פון געפאנגענשאפט.

די ענגלענדער פארבאפן די שטאט ניו-יאָרק, און סאלאָמאָן פאלט אריין אין די הענט פון דער ענגלישער ארמיי. צוליב זיין קענטעניש פון שפראכן מאכט מען אים פאר אן איבערזעצער. סאלאָמאָן העלפט פיל געפאנגענע אפיצירן און סאלדאטן אנטלויפן צוריק צו וואשינגטאָנס ארמיי. סאלאָמאָן אנטלויפט קיין פילאדעלפיע צו העלפן וואשינגטאָנס ארמיי.

פאר די און אנדערע פונקטן זע:

- פ. ווערניק, געשיכטע פון די יידן אין אמעריקע, קאפיטלאך 12-13
ידישע ענציקלאָפּעדיע (זע ח. סאלאָמאָן). באנד 10, זייטן 653-654
אדאמס, „אײַ סקעטש און חיים סאלאָמאָן“ (אין ענגליש). 2-טער באנד,
זייטן 5-20
ל. לעוויןדזשער, „אײַ היסטאָרי און די דזשוס אין די יו.עס“, זייטן
119-127

לייען מאטעריאל פאר קינדער:

- ל. לעוויןדזשער, „גרייט דזשוס סינס ביבל טיימס“. זייטן 122-126

ע מ נ ו א ל נ ח (1785-1851)

היסטארישער הינטערגרונט:

מאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס היסטארישער הינטערגרונט צו דער
לעקציע:

אין אלע שטאטן, אויסער דעם שטאט מערילאנד, האבן די יידן אין אמע-
ריקע גלייכע רעכט מיט אלע אנדערע אמעריקאנער. יידן פארנעמען זיך מיט פאר-
שידענע מלאכות איבערהויפט מסחר. אייניקע רייכע יידן באטרייבן שיפן און
האנדלען מיט פרעמדע לענדער. יידן פארנעמען אויך קלענערע און העכערע שטע-
לעס בא דער רעגירונג. דער ערשטער ייד צו זיין אן אמעריקאנער קאנסול איז
געווען - עמנואל נח.

אייניקע פאקטן פון עמנואל נח'ס לעבן.

עמנואל איז געבוירן געווארן בא מער ווייניקער פארמעגלאכע עלטערן.
זיין פאטער איז געווען א סאלדאט אין וואשינגטאנס ארמיי. (ס'איז דא א מינוט
אז דזש. וואשינגטאן איז געווען צווישן די געסט אויף עמנואל'ס פאטערס חתונה).
צו 4 יאר ווערט עמנואל א יתום. זיין זידע נעמט אים צו זיך אין
הויז. דער קליינער עמנואל האט ליב צו מייסטערווען: שניצן, מאלן א.א. און
טרוימט צו ווערן א שרייבער.
צו 15 יאר ווערט ער א רעפארטער אין א צייטונג און צו 25 יאר דער
רעדאקטאר פון א צייטונג („די סיטי גאזעט").
עמנואל שרייבט אויך ביכער און דראמעס וועלכע ווערן אויפגעפירט אין
טעאטער. ער ווערט אויך אויסגעקליבן אין ניו-יארק אלס שערף און אין א
צייט ארום אלס ריכטער.
פרעזידענט מאנרא באשטימט אים אלס קאנסול קיין טוניס. זייענדיק אין
פארשידענע לענדער קוקט זיך עמנואל נח צו צום לעבן פון די יידן און עס
דערוועקט זיך בא אים א פארלאנג צו גרינדן א יידישן שטאט אין אמעריקע. ער
לאזט ארויס א רוף צו יידן פון דער גאנצער וועלט צו קומען אהער און דא
גרינדן אן אייגענע יידישע רעגירונג.

Journal of Management Education 30(6)p.789-804
© The Author(s) 2006. Reprints and permissions:
<http://www.sagepub.com/journalsPermissions.nav>

... ..

... ..

...

[illegible]

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 84

1. The first part of the text discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions, including sales, purchases, and expenses. It emphasizes that proper record-keeping is essential for determining the correct amount of tax liability.

2. The second part of the text describes the various methods used to calculate the tax liability, including the use of tax tables and the application of various deductions and credits. It also discusses the importance of keeping records of all tax payments made.

3. The third part of the text discusses the consequences of failing to maintain accurate records or to pay taxes on time. It explains that failure to do so can result in penalties, interest, and even criminal prosecution in some cases.

4. The fourth part of the text discusses the importance of seeking professional advice when dealing with complex tax issues. It explains that a tax professional can help to ensure that all applicable laws and regulations are followed, and can provide valuable advice on how to minimize tax liability.

5. The fifth part of the text discusses the importance of staying up-to-date on changes in tax law. It explains that tax laws are constantly changing, and it is important to know when and how to adjust one's tax strategy accordingly.

6. The sixth part of the text discusses the importance of keeping records of all tax-related documents, including tax returns, receipts, and statements. It explains that these records are essential for proving one's tax liability and for defending against any challenges to one's tax status.

7. The seventh part of the text discusses the importance of understanding one's own tax situation. It explains that knowing one's own income, deductions, and credits is essential for determining one's tax liability and for making informed decisions about one's tax strategy.

8. The eighth part of the text discusses the importance of seeking out tax-saving opportunities. It explains that there are many ways to reduce one's tax liability, and it is important to know where to look for these opportunities.

9. The ninth part of the text discusses the importance of staying organized when it comes to taxes. It explains that keeping all tax-related documents in one place and keeping track of all tax payments made can help to ensure that one's tax affairs are in order.

10. The tenth part of the text discusses the importance of seeking out tax professionals who are experienced and knowledgeable. It explains that a good tax professional can help to ensure that one's tax affairs are handled correctly and can provide valuable advice on how to minimize tax liability.

1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2158. 2159. 2160. 2161. 2162. 2163. 2164. 2165. 2166. 2167. 2168. 2169. 2170. 2171. 2172. 2173. 2174. 2175. 2176. 2177. 2178. 2179. 2180. 2181. 2182. 2183. 2184. 2185. 2186. 2187. 2188. 2189. 2190. 2191. 2192. 2193. 2194. 2195. 2196. 2197. 2198. 2199. 2200. 2201. 2202. 2203. 2204. 2205. 2206. 2207. 2208. 2209. 2210. 2211. 2212. 2213. 2214. 2215. 2216. 2217. 2218. 2219. 2220. 2221. 2222. 2223. 2224. 2225. 2226. 2227. 2228. 2229. 2230. 2231. 2232. 2233. 2234. 2235. 2236. 2237. 2238. 2239. 2240. 2241. 2242. 2243. 2244. 2245. 2246. 2247. 2248. 2249. 2250. 2251. 2252. 2253. 2254. 2255. 2256. 2257. 2258. 2259. 2260. 2261. 2262. 2263. 2264. 2265. 2266. 2267. 2268. 2269. 2270. 2271. 2272. 2273. 2274. 2275. 2276. 2277. 2278. 2279. 2280. 2281. 2282. 2283. 2284. 2285. 2286. 2287. 2288. 2289. 2290. 2291. 2292. 2293. 2294. 2295. 2296. 2297. 2298. 2299. 2300. 2301. 2302. 2303. 2304. 2305. 2306. 2307. 2308. 2309. 2310. 2311. 2312. 2313. 2314. 2315. 2316. 2317. 2318. 2319. 2320. 2321. 2322. 2323. 2324. 2325. 2326. 2327. 2328. 2329. 2330. 2331. 2332. 2333. 2334. 2335. 2336. 2337. 2338. 2339. 2340. 2341. 2342. 2343. 2344. 2345. 2346. 2347. 2348. 2349. 2350. 2351. 2352. 2353. 2354. 2355. 2356. 2357. 2358. 2359. 2360. 2361. 2362. 2363. 2364. 2365. 2366. 2367. 2368. 2369. 2370. 2371. 2372. 2373. 2374. 2375. 2376. 2377. 2378. 2379. 2380. 2381. 2382. 2383. 2384. 2385. 2386. 2387. 2388. 2389. 2390. 2391. 2392. 2393. 2394. 2395. 2396. 2397. 2398. 2399. 2400. 2401. 2402. 2403. 2404. 2405. 2406. 2407. 2408. 2409. 2410. 2411. 2412. 2413. 2414. 2415. 2416. 2417. 2418. 2419. 2420. 2421. 2422. 2423. 2424. 2425. 2426. 2427. 2428. 2429. 2430. 2431. 2432. 2433. 2434. 2435. 2436. 2437. 2438. 2439. 2440. 2441. 2442. 2443. 2444. 2445. 2446. 2447. 2448. 2449. 2450. 2451. 2452. 2453. 2454. 2455. 2456. 2457. 2458. 2459. 2460. 2461. 2462. 2463. 2464. 2465. 2466. 2467. 2468. 2469. 2470. 2471. 2472. 2473. 2474. 2475. 2476. 2477. 2478. 2479. 2480. 2481. 2482. 2483. 2484. 2485. 2486. 2487. 2488. 2489. 2490. 2491. 2492. 2493. 2494. 2495. 2496. 2497. 2498. 2499. 2500. 2501. 2502. 2503. 2504. 2505. 2506. 2507. 2508. 2509. 2510. 2511. 2512. 2513. 2514. 2515. 2516. 2517. 2518. 2519. 2520. 2521. 2522. 2523. 2524. 2525. 2526. 2527. 2528. 2529. 2530. 2531. 2532. 2533. 2534. 2535. 2536. 2537. 2538. 2539. 2540. 2541. 2542. 2543. 2544. 2545. 2546. 2547. 2548. 2549. 2550. 2551. 2552. 2553. 2554. 2555. 2556. 2557. 2558. 2559. 2560. 2561. 2562. 2563. 2564. 2565. 2566. 2567. 2568. 2569. 2570. 2571. 2572. 2573. 2574. 2575. 2576. 2577. 2578. 2579. 2580. 2581. 2582. 2583. 2584. 2585. 2586. 2587. 2588. 2589. 2590. 2591. 2592. 2593. 2594. 2595. 2596. 2597. 2598. 2599. 2600. 2601. 2602. 2603. 2604. 2605. 2606. 2607. 2608. 2609. 2610. 2611. 2612. 2613. 2614. 2615. 2616. 2617. 2618. 2619. 2620. 2621. 26

...the ... ..

1. The first group of people who are interested in the study of the history of the United States are the people who are interested in the history of the United States.

1. The first group of people who are interested in the study of the history of the United States are the people who are interested in the history of the United States.

[illegible]

• *Chrysomelidae* (Colorado potato beetle) • *Chrysomelidae* (Colorado potato beetle)

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

... and the ...

...and the ... ..

מיט א גרויסער צערעמאניע פירט ער דורך די פֿיערונג פון ליגן דעם
פונדאמענט פון א יידישן שטאט אויף אן אינזל לעבן באַפֿאלא.
שפעטער ווערט ער אנטוישט אין זיין פלאן און רופט די יידן אויפצו-
בויען ארץ ישראל אלס א יידיש לאנד.

עמנואל'ס גוטע נאטור.

(א) עמנואל נח שרייבט פיעסן. זינע א פיעסע ווערט מיט דערפאלג געש-
פילט אין א טעאטער. דאס טעאטער ברענט אפ און די אקטיארן בלייבן אן ברויט.
עמנואל נח גיט אוועק זינע פארדינסטן פאר זיין פיעסע צו די אקטיארן.

(ב) עמנואל ווערט אויסגעקליבן שער'ף. דער פריערדיקער שער'ף וועמעס
פלאץ ער האט פארנומען שטארבט און עמנואל נח גיט אוועק זיין געהאלט צו דער
אלמנה פון זיין פארשטאָרבנעם פאָרגענגער.

פאר די און נאך אנדערע פונקטן זע:

פרץ ווערניק, די געשיכטע פון די יידן אין אמעריקע
אידישע ענציקלאָפּעדיע (זע נח עמנואל)

ליען מאטעריאל פאר קינדער:

בעטי קאלישער, „וואטשמען און די נייט“, זייטן 169-176
דבורה פעמיץ, „מאדערן דזשואיש פויזשנאליטיס“, זייטן 67-71
לעוויןדזשער, „גרייט דזשוס סינס ביבל טיימס“, זייטן 126-130

1. 關於本會之組織及職權，業經本會第一次會員大會通過，並經呈請政府核准在案。

2. 本會之宗旨，在於研究學術，改進教育，並從事社會服務，以促進我國教育之發展。

本會之組織及職權

本會之組織，分為會員、理事、監事及職員四種。會員為本會之基礎，凡具有中華民國國籍，並具有中等以上學校畢業或同等學力者，均可申請加入。理事及監事由會員選舉產生，負責監督及執行本會事務。職員則由理事會聘任，負責處理日常行政事務。

本會之職權，包括：(一) 研究學術，改進教育；(二) 從事社會服務；(三) 管理本會財產；(四) 選舉及罷免理事、監事；(五) 聘任及解聘職員。此外，本會尚有對外代表權，並得向政府申請補助。

本會之經費及財產

本會之經費，主要來自會員會費、社會捐助及政府補助。

本會之財產，包括不動產、動產及其他權利，均應專款專用，不得挪作他用。

本會之附屬機構

本會得視需要，設立附屬機構，如圖書館、實驗室、學生會等。

附屬機構之設立，應經理事會決議，並報請政府核准。

附屬機構之經費，由本會撥付，並應定期向理事會報告收支情形。

קאפיטאן דר״פּונס (1859-1935)

היסטארישער הינטערגרונט:

פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט צו דער לעקציע:

אין יענע צייטן וואקסט דער האס צו די יידן אין פראנקרייך. פון דער פאדעלעלטניממעסיק קנאפער צאל יידן אין פראנקרייך (100,000 יידן אין יאר 1880) לעבן ארום זעכציק טויזנט אין דער מעטראפאליע און דער רעסט אין די קאלאניעס. די מערסטע יידן פארנעמען זיך מיט קליין האנדל און פארשידענע מלאכות, און גאר א קנאפע צאל יידן זינען פארמעגלאכע און רייכע סוחרים און באנקירן. די ידישע שונאים קענען ניט פארטראגן וואס די יידן זינען גלייכבארעכטיקטע בירגער פון לאנד און ווערן צוגעלאזן צו הויכע שטעלעס אין דער רעגירונג. די קנאה צו יידן פארשטארקט נאך מער דעם האס צו זיי און די שונאים פארשפרייטן זלזולים אז „דער ייד איז דער שונא פון לאנד“. מע טראכט אויך אויס בלבולים אז די ידישע אפיצערן אין דער פראנצויזישער ארמיי זינען שפיאנען און פארראטן דאס פאטערלאנד. דער ידישער קאפיטאן דריפוס פאלט א קרבן פון אזעלכע בלבולים.

איניקע פונקטן פון זיין לעבן.

קאפיטאן דריפוס איז געבוירן געווארן אין עלזאס בא פארמעגלאכע ידישע עלטערן. ער לערנט זיך אין א מיליטערישער שול און טרעט אריין אין דער ארמיי. דארט צייכנט ער זיך אויס און קריגט דעם טיטול קאפיטאן. שפעטער זעצט ער פאר זיין שטודיום און א דאנק זיין אויסגעצייכנטן לערנען ווערט ער אריינגענומען אין דעם גענעראל שטאב פון דער פראנצויזישער ארמיי. אינגיכן פאלט ער א קרבן פון דעם יידן-האס מיט וועלכן די מיליטערישע קרייזן זינען אנגעשטעקט. מע טראכט אויף אים אויס א בלבול אז ער האט ארויסגעגעבן געהיימע פלענער פון דער פראנצויזישער רעגירונג צו א פיינד-לאכער מלוכה און דערמיט פארראטן פראנקרייך. דאס געריכט פארמשפט דריפוס און ער ווערט פארשיקט אויפ'ן טיפל אינדזל. זיין ווייב וויל מיט אים מיטפארן, אבער די רעגירונג דערלויבט איר

אין אנגסטן, פֿיין און אין שווערער ארבעט אונטער שרעקלאכע אומשטענדן פארברענגט דרייפּוס יאָרן אויפֿ'ן טיפּלס אינדזל.

ס'איז קלאָר אז דרייפּוס איז א קרבן פון יידן האט וועלכער ווערט פאר- שפּירט אין לאנד. ליבעראל דינקענדע שטאטסלייט און שרייבער צווישן זיי זענען גרויסער שרייבער עמיל זאלא, הויבן אויף א שטורעם פון פראטעסטן.

דרייפּוס ווערט הידעראמאל געשטעלט פאר'ן געריכט אין יאָר 1900 און ווערט הידער פאר'משפט צו 10 יאָר. אינגיכען ווערט ער אבער באפרייט דורך אמנעסטיע.

דער אמת שטימט שפעטער ארויף ווי בוימל אויפֿ'ן וואטער און דרייפּוס ווערט אינגאנצן ריינגעוואשן פון דער שווערער קלאגע.

דרייפּוס אויפֿ'ן טיפּל אינדזל.

דרייפּוס לעבט אויפֿ'ן טיפּל אינדזל אונטער שוידערלאכע אומשטענדן.

די גרויסע היץ אין יענעם געגנט, די שלעכטע שפּייז וואָס ער קריגט, די שווערע און שמוציקע ארבעט וועלכע ער איז געצוואונגען צו טאן, די אומריינע לופט אין דער חפיסה וועלכע איז פול מיט שרצים, וועריט און אינסעקטן - קענען פארט נייט אונטערגראבן זיין בטחון אז דער אמת וועט ענדלאך זיגן און אז ער, דער אומשולדיקער, וועט ענדלאך באפרייט ווערן.

דרייפּוס פארברענגט זיין פרייע צייט אין לייענען און שטודירן. ער לערנט ענגליש; ער שטודירט אפילו מאטעמאטיק. דרייפּוס פירט אויך א טאג בוך. ס'קומט א צייט ווען דרייפּוס פאלט אפילו אריין אין יאזש; דערפאר שעפט ער אבער אויך דאן זיין גלויבן און מוט פון די ברייחלאך וואָס ער קריגט פון זיין געטרייער פרוי, וועלכע קעמפט אומערמידלעך פאר זיין באפרייאונג.

פאר די און אויך אנדערע פונקטן זע:

ש. דובנאח, די נייסטע געשיכטע פון דעם יידישן פאלק (אין רוסיש). בערלין, 1923. 3-טער באנד, זייטן 206-226.

יידישע ענציקלאָפּעדיע (אין ענגליש). 4-טער באנד, זייטן 660-667.

ד"ר הערצל (1860-1904)

היסטארישער הינטערגרונט:

אנטיסעמיטיזם פארשטארקט זיך אין אייראפא. אומעטום אין די אייראפיי-
אישע לענדער, באזונדערס אין דייטשלאנד, עסטרייך און פראנקרייך, פאדערן די
אנטיסעמיטן מע זאל בא די יידן צונעמען זייערע רעכט און פרייהילעגיס אלס
בירגער. אין פראנקרייך איז ערשט אריבער דער פראצעס קעגן דעם יידן, קאפיטאן
דריפוס. די לאגע פון די יידן אין רוסלאנד איז אן אן ערך ערגער. נאך די
פאגראמען אין די 80-קער יארן, קומען די טרויעריקע בארימטע „צייטווייליקע
געזעצן" (אונטער אלכסנדר דעם 3-טן), וועלכע פארזעצן די יידן צו באזעצן
אין די דערפער. באשרענקונגען פון יידישע רעכט, טרויעריקער מצב פון די יידן
אין די שטעט און שטעטלאך, שרעק טאמער וועלן די פאגראמען זיך איבערזיין -
דאס זיינען די שטריכן פון דעם יידישן לעבן אין רוסלאנד. פיל עמיגרירן אין
אנדערע לענדער, נאך מער ווילן עמיגרירן. עס אנטשטייט די פראגע: „וואוהין?"

איניקע פאקטן פון ד"ר הערצלס לעבן.

ד"ר הערצל איז געבוירן געווארן אין בודאפעסט, אונגארן אין 1860.
ער קריגט נישט קיין יידישע דערציאונג און וואקסט בכלל ווייט פון יידישקייט. שטוד-
ירט אין ווין, עסטרייך, דארט דערפילט ער דעם האם צום יידן, און ער הייבט
זיך אן צו דערפילן אלס ייד. ער הויבט אן צו שרייבן אין דייטשע צייטונגען און
ווערט אין גיכע באקאנט אלס גלענצענדער שרייבער. דער פראצעס אין פראנקרייך,
וועלכער פאראורטיילט דעם אומשולדיקן קאפיטאן דריפוס, האט א גרויסע ווירקונג
אויף הערצלען. ער הויבט אן טראכטן וועגן דער יידישער לאגע און קומט צום
שלום אז יידן דארפן האבן אן אייגענע מלוכה און אן אייגן לאנד.
זע ש. דובנאו. 3-טער באנד. נייסטע יידישע געשיכטע

ד"ר הערצל דער שטאלצער ייד.

נאך אלס יונגערמאן ברענגט הערצל זיינע א דערציילונג אין א דייטשע
צייטונג. דער רעדאקטאר שלאגט אים פאר ער זאל זיך אונטערשרייבן אויף דער
דערציילונג מיט א פסעוודאנים, כדי צו פארדעקן זיין יידישן נאמען. דער שטאל-
צער הערצל ענטפערט אבער: „איך וויל בלייבן בא מיין פאטערס נאמען". דער

[illegible][illegible]

the 1990s, the number of people in the world who are under 15 years of age is expected to increase by 1.5 billion, from 1.1 billion in 1990 to 2.6 billion in 2010. The number of people aged 65 and over is expected to increase by 1 billion, from 350 million in 1990 to 1.4 billion in 2010. The number of people aged 15-64 is expected to increase by 1.5 billion, from 2.5 billion in 1990 to 4.0 billion in 2010. The number of people aged 65 and over is expected to increase by 1 billion, from 350 million in 1990 to 1.4 billion in 2010. The number of people aged 15-64 is expected to increase by 1.5 billion, from 2.5 billion in 1990 to 4.0 billion in 2010.

1. *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud.

[illegible]

רעדאקטאר נעמט ענדלאך צו די דערציילונג און דרוקט זי אפ.

(זע ש. ראזענפעלד, "דישע געשיכטע. 2-טער טייל, זייטן 304-305)

הערצל שרייבט אויף זיין פלאן פון א "דישער מלוכה און דרוקט אים אפ אין א

בראשור:

דער געדאנק וועגן א "דישער מלוכה ווערט בא הערצלען ריפער און ריפער.

ער באשליסט זיך צו ווענדן צו די גרויסע גבירים, - און אין דער ערשטער שורה צום בארימטן באראן הירש -, זיי זאלן אים העלפן אין דעם פלאן. נאך זיי זאגן זיך אפ. דער פלאן איז פאר זיי צו פאנטאסטיש.

הערצל שרייבט אויף זיין פלאן אין א בראשור. אסך מענטשן לאבן אפ פון דעם פלאן, אנדערע שפאטן גאר אפ פון הערצלען אליין און זינען אפילו גענויגט צו מיינען אז ער איז גערייט. הערצל ווערט אבער נישט אנטמוטיקט. אין א קורצע צייט ארום רופט ער צונויף אן אל-ידישן קאנגרעס. אין דער זעלבער צייט פארט ער ארום צו קעניגן, שטאטסלייט און באמיט זיך צו פאראינטערעסירן זיי אין דעם פלאן. דער קאנגרעס ווערט אפגעהאלטן אין באזעל אין 1897, און באשליסט צו ארבעטן פאר דעם אויפבוי פון אן אייגענער "דישער מלוכה.

(זע ש. ראזענפעלד, "דישע געשיכטע. 2-טער טייל, זייטן 308-313)

הערצל'ס מוים.

יארן פון שווערער ארבעט פאר דעם געדאנק פון א "דישער מלוכה גראבן אונטער הערצל'ס געזונט. אין חוץ ווערט הערצל קראנק, און די דאקטוירים זיי-נען זייער באזומרוהיקט. ליגענדיק אין בעט געפערלאך קראנק האט הערצל אלץ אין זינען דעם ציוניזם און פרעגט זיך נאך וועגן דער ארבעט און שרייבט אויך בריוו וואוהין נויטיק. הערצל דערפילט זיך פלוצלינג זייער שלעכט. מע רופט ארויס זיינע אייגענע. הערצל בעט באם דאקטאר ער זאל אים נישט לאזן שטארבן ביז זיינע קינדער און די מוטער וועלן קומען. הערצל שטארבט זייער יונג און זיין מוים רופט ארויס א טיפן טרויער אין דעם "דישן פאלק.

הערצל'ס ארבעט ווערט ווייטער פארטגעזעצט פון דעם קאנגרעס און זינע

פארער.

אין 1917 גיט די ענגלישע רעגירונג ארויס די באלפור דעקלאראציע.

(זע דארט זייט 318)

פאר די און אנדערע פונקטן זע:

ט. דובנאָו, די נייסטע יידישע געשיכטע. 3-טער באנד, זייטן 290-323

ש. ראזענפעלד, יידישע געשיכטע. 2-טער טייל, זייטן 304-318

לייען מאטעריאל פאר קינדער:

בעטי קאלישער, „וואטשמען און די נייט“. זייטן 198-205

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

540 EAST 57TH STREET, CHICAGO, ILL. 60637

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

יוסף טרומפלדור (1880-1920)

פאלגנדע פונקטן קענען דינען אלס הינטערגרונט צו דער לעקציע:

די ערשטע יידישע פיאנערן אין ארץ ישראל באגעגענען גרויסע שוועריקייטן אין זייער ארבעט:

דער קלימאט, שטרעקעס לאנד וואס איז פארוויסט געווארן, שטערונג ען מצד דער מאכט, געפאר מצד די אראבער. די בראזע שומרים היטן דאס האב און גוטס פון די יידישע קאלאניעס. דער אלץ וואקסנדער יידישער ישוב קעמפט מוטיק קעגן די שטרויכלונגען און פארשפרייט זיך איבערן לאנד. די נייע עליה ברענגט א גרויסן שטראם פון יונגע פיאנערן וועלכע בויען אויף נייע קאלאניעס און זינען זיך מוסר נפש פאר דעם אויפבוי פון א יידיש היימלאנד אין ארץ ישראל. די ארבעטער קאלאניעס כפר גלעד און חל-חי צייגן די יידישע שונאים א ביישפיל פון יידישער אומדערשראקענהייט.

יוסף טרומפלדור שטארבט העלדיש אין דעם מוטיקן קאמף פאר חל-חי.

אייניקע פאקטן פון זיין לעבן.

יוסף טרומפלדור איז געבוירן געווארן אין קאחקאז, (פיאטיגארסק) רוסלאנד, זיין פאטער האט אסך יארן געדינט אין דער רוסישער ארמיי, און יוסף האט גע'ידיש'ט דעם קעמפער'ישן מוט פון זיין פאטער.

אין זיין יוגנט באזוכט טרומפלדור די רוסישע שולן און טרעט אריין אין א אוניווערסיטעט. אינגיכן פארלאזט ער דעם אוניווערסיטעט און טרעט אריין אין דער רוסישער ארמיי. אין 1903 בעה דער רוסיש-יאפאנעזישער מלחמה קעמפט טרומפלדור אויפ'ן שלאכטפעלד, ווערט פארוואונדעט און פארלירט זיין לינקע האנט. ער צייכנט זיך אויס מיט זיין מוט און אומדערשראקנהייט און ווערט גע-העכערט אין מיליטערישן ראנג.

נאך דער מלחמה, 1905, פאראינטערעסירט ער זיך מיט'ן ציוניזם און חידמעט פון דאן אן זיין לעבן דעם אידעאל פון א יידיש היימלאנד אין ארץ ישראל.

אין 1912 פארט ער צוזאמען מיט א גרופע פריינט קיין ארץ ישראל און נעמט זיך ענטוויאסטיש און פליסיק פאר דער ארבעט (זיין ארבעט אין מגדל).

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

The history of the United States is a story of growth and change. It begins with the first settlers, who came to the Americas in search of a new life. They found a land of opportunity, but also a land of challenge. The early years were marked by struggle and hardship, but the spirit of the pioneers was strong. They built a nation from scratch, one that was based on the principles of freedom and democracy.

The American Revolution was a turning point in the nation's history. It was a time of great change and upheaval. The colonists fought for their rights and won. They established a new government, one that was based on the principles of the Declaration of Independence. This was the beginning of a new era for the United States.

The 19th century was a time of great growth and expansion. The United States grew from a small colony to a great nation. It was a time of great achievement, but also a time of great challenge. The nation was divided by the issue of slavery, and the Civil War was fought. This was a time of great sacrifice and heroism.

The 20th century was a time of great change and progress. The United States became a world power, and its influence was felt around the globe. It was a time of great achievement, but also a time of great challenge. The nation was divided by the issue of race, and the Civil Rights Movement was fought. This was a time of great sacrifice and heroism.

The 21st century is a time of great change and progress. The United States is a world leader, and its influence is felt around the globe. It is a time of great achievement, but also a time of great challenge. The nation is divided by the issue of climate change, and the fight is on. This is a time of great sacrifice and heroism.

The history of the United States is a story of growth and change. It is a story of a nation that has overcome great challenges and achieved great things. It is a story of a nation that is still growing and still changing. It is a story of a nation that is still full of hope and possibility.

The United States is a land of opportunity. It is a land where anyone can achieve their dreams. It is a land where the American Dream is still alive and well. It is a land where the future is bright and full of promise.

The United States is a land of freedom. It is a land where everyone has the right to life, liberty, and the pursuit of happiness. It is a land where the principles of the Declaration of Independence are still the guiding light. It is a land where the American way of life is still the envy of the world.

The United States is a land of hope. It is a land where the future is bright and full of promise. It is a land where the American Dream is still alive and well. It is a land where the principles of the Declaration of Independence are still the guiding light. It is a land where the American way of life is still the envy of the world.

אין 1914 ברעכט אויס די העלט מלחמה און ער העלפט זייער פיל דער גרינדונג פון א יידישן רעגיסטער. ער הערט פון דער ענגלישער מאכט באשטימט אלס קאפיטאן פון יענעם רעגיסטער.

שפעטער אין 1917 קומט ער קיין רוסלאנד און הידמעט זיך דער החלוצ באהעגונג. ער האלט לעקציעס, שרייבט פאמפלעטן, רייזט ארום אומעטום וואו עס געפינען זיך חלוצים גרופעס, באגייסטערט זיי און גיט זיי צו מוט אין זייער ארבעט. אין 1919 קומט ער אן קיין ארץ ישראל.

ניט קוקענדיק אויף די אומגעווענע שטענדיקייטן האקסט און צעשפרייט

זיך דאן דער יידישער ישוב איבער'ן לאנד א דאנק דעם גרויסן שטראם פון חלוצים.

קאלאניעס, אין אנהויב קליינע, האקסן אויך אויס אין גליל. די קאלא-
ניעס לעבן אין שטענדיקן געפאר פון אטאקעס מצד די אראבער.

די ארבעטער פון כפר גלעד, און חל חי פארשטייען אז פארלאזן די קאלא-
ניעס מיינט זיך איבערשרעקן פאר'ן שונא. זיי באשליסן אין אנויכט פון גע-
פאר צו פארטיידיקן זייער רעכט אויפ'ן לאנד.

פרייהיליקע חלוצים פון די קבוצות מיט טרומפלדורן אין דער שפיץ
קומען העלפן די ארבעטער פון כפר גלעד און חל חי. יוסף טרומפלדור שטארבט
העלדיש מיט די הערטער: „טוב למות בעד ארצנו“.

מיט די שומרים אין גליל (פון מעמארן פון א פרוי)

דאס לעבן פון דעם שומר איז א לעבן פון שטענדיקן געפאר, האנדערן
און נע-זונד זיין.

אייניקע שומרים באשליסן אויפצובויען אן אייגענע חירטשאפט אין דעם
גליל העליון.

מיט גרויס מי און שטענדיקייט הערט די חירטשאפט ענדלאך אויפגעבויט.
דארט וואו עס איז פריער געווען היסטע, האקסט אויס א קאלאניע און קינדערשע
קול'כעלעך פארקלינגען דעם געגנט. דאס לעבן אין דער קאלאניע איז א לעבן
פון ליבע, ארבעט און פאראנטווארטלאכקייט פון יחיד צום כלל.

(זע צפורה זייד'ס, מיט די שומרים אין גליל אין דעם בוך „האט ארבעט-
טארינס דערציילן“).

The first part of the report deals with the general situation of the country. It is a very interesting and informative study of the country's development. The author has done a great deal of research and has gathered a wealth of material. The report is well written and is a valuable contribution to the study of the country's development.

The second part of the report deals with the economic situation of the country. It is a very interesting and informative study of the country's economic development. The author has done a great deal of research and has gathered a wealth of material. The report is well written and is a valuable contribution to the study of the country's economic development.

The third part of the report deals with the social situation of the country. It is a very interesting and informative study of the country's social development. The author has done a great deal of research and has gathered a wealth of material. The report is well written and is a valuable contribution to the study of the country's social development.

(באמערקזונג: ספעציעל אינטערעסאנט איז דער עפיוזאד מיט דער מוטער

פון דעם געפערלאך קראנקן קינד)

יוסף טרומפלדור'ס לעצטע מינוטן:

אין מיטן קאמף ווערט יוסף טרומפלדור שטארק פארהאזונדעט. פאלנדיק צו דער ערד, שרייט ער אזויס צו זיין נאָענטן חבר: „א קויל האט מיך געטראָפֿן, זי דו איצט דער קאמאנדיר און פיר הייטער אָן דעם קאמף“. מע טראָגט אים אריין אין דער דערבייאיקער שטאל. חברים זיינען זייער באזאָרגט. טרומפלדור דערשטיקט אין זיך יעדן סימן פון הייטיק און פרעגט זיך נאָך וועגן דער לאגע. „פארבלייבט אויף אייער פלאץ ביז צום לעצטן מאָמענט“, זאָגט ער צו זי, „פארטיידיקט דעם כבוד פון אונדזער פאלק“. עטלאכע חברים לויפן אין כפר גלעדי נאכ'ן דאָקטאר. דער דאָקטאר קומט און באנדאזשירט אים די וואונדן, אָבער ס'איז שוין צו שפעט. „ס'איז גוט צו שטארבן פאר אונדזער לאנד“ - זיינען געווען די לעצטע ווערטער פון יוסף טרומפלדור.

פאר די און אנדערע פינקטן זע:

„יזכור“, א זאמעלבוך אין אנדענק נאָך די געפאלענע יידישע שומרים און ארבעטער אין ארץ ישראל, רעדאגירט פון א.האשין און ד. בן-גוריון

„וואָס ארבעטאָרינע דערציילן“, צוזאמענגעשטעלט פון רחל כצנלסון - רובאשאו, חל אביב 1931

„די סטאָרי אָן חל-חי“. בראַשור מיט ארטיקלען ארויסגעגעבן פון דעם זיאָניסט יום קאונסיל, נ.י.

the first of these is the fact that the

the second is the fact that the

the third is the fact that the

the fourth is the fact that the

the fifth is the fact that the

the sixth is the fact that the

the seventh is the fact that the

the eighth is the fact that the

the ninth is the fact that the

the tenth is the fact that the

the eleventh is the fact that the

the twelfth is the fact that the

the thirteenth is the fact that the

the fourteenth is the fact that the

the fifteenth is the fact that the

the sixteenth is the fact that the

the seventeenth is the fact that the

א מוסטער-לעקציע פארן 2טן לערניאר

רש"י

היינט, קינדער, וועלן מיר לערנען וועגן א גרויסן יידישן געלערנטן, וואס האט געלעבט מיט אסך יארן צוריק. אויב איר ווילט וויסן ווען ער האט געלעבט, וועל איך איך זאגן: ער האט געלעבט מיט 400 יאר פריער, איידער קאלומבוס האט אנטדעקט אמעריקע, אדער מיט 700 יאר פריער, איידער וואשינגטאן איז געווארן פרעזידענט. דער נאמען פון דעם געלערנטן איז רש"י. אונטער דעם נאמען איז ער באקאנט צו יעדן יידן און איז זייער שטארק באליבט ביי אלע יידן אויף דער וועלט. (דער לערער שרייבט אן אויף דעם טאול די אותיות רש"י און הייסט די קינדער איבערלעבען). מער וועגן אים וועל איך איך דערציילן שפעטער. פריער אבער וועל איך איך דערציילן א מעשה'לע, א מעשה וואס האט טאקע מיט רש"י'ן אליין געטראפן.

אין יענער צייט האבן יידן געלעבט אין אסך אסך לענדער, אין אייראפע און אין אזיע. זיי האבן געלעבט אין פראנקרייך, דייטשלאנד, ענגלאנד, שפאניע, איטאליע און א.וו. אין אונדזער אייגן לאנד ארץ ישראל האבן דאן געלעבט זייער ווייניק יידן.

רש"י האט געלעבט אין פראנקרייך, אין דער שטאט טרוא. ער האט דארט געלערנט מיט אסך מענטשן און געשריבן אסך ביכער. רש"י פלעגט אויך ארום-פארן אין פארשידענע לענדער זען ווי יידן לעבן דארט. אינמאל איז ער געקומען אין דער שטאט פראג. די יידן אין יענער שטאט האבן נאך פריער זייער פיל גע-הערט פון רש"י'ן און האבן אים זייער שיינ אויפגענומען. - דערציילט אונדז, האבן די יידן פון פראג זיך בא אים געבעטן, דערציילט ווי לעבט זיך עס די יידן אין פראנקרייך.

און רש"י האט דערציילט אזוי: - די יידן אין פראנקרייך לעבט זיך ניט שלעכט; זיי זינען נים אזוי רייך ווי די יידן אין שפאניע. זיי האבן נים קיין רעכט צו באטייליקן זיך אין דער רעגירונג, אזוי ווי די יידן אין שפאניע; זיי טארן נים זיין קיין מייערס, קיין ריכטער, זיי טארן אפילו נים זיין קיין פאליציי-

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO LIBRARY
1215 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637
TEL: 773-936-5000
FAX: 773-936-5001
WWW.CHICAGO.LIBRARY.EDU
The University of Chicago Library is a member of the Association of Research Libraries (ARL) and the Association of American Universities (AAU). It is also a member of the Association of Academic Health Sciences Libraries (AAHSL) and the Association of American Medical Colleges (AAMC). The library is a part of the University of Chicago and is located on the main campus in Chicago, Illinois. It is one of the largest and most comprehensive libraries in the world, with a collection of over 15 million volumes. The library is open to the public and is a valuable resource for students, faculty, and the general public. It is a place where knowledge is shared and where learning is a continuous process.

The University of Chicago Library is a member of the Association of Research Libraries (ARL) and the Association of American Universities (AAU). It is also a member of the Association of Academic Health Sciences Libraries (AAHSL) and the Association of American Medical Colleges (AAMC). The library is a part of the University of Chicago and is located on the main campus in Chicago, Illinois. It is one of the largest and most comprehensive libraries in the world, with a collection of over 15 million volumes. The library is open to the public and is a valuable resource for students, faculty, and the general public. It is a place where knowledge is shared and where learning is a continuous process.

The University of Chicago Library is a member of the Association of Research Libraries (ARL) and the Association of American Universities (AAU). It is also a member of the Association of Academic Health Sciences Libraries (AAHSL) and the Association of American Medical Colleges (AAMC). The library is a part of the University of Chicago and is located on the main campus in Chicago, Illinois. It is one of the largest and most comprehensive libraries in the world, with a collection of over 15 million volumes. The library is open to the public and is a valuable resource for students, faculty, and the general public. It is a place where knowledge is shared and where learning is a continuous process.

The University of Chicago Library is a member of the Association of Research Libraries (ARL) and the Association of American Universities (AAU). It is also a member of the Association of Academic Health Sciences Libraries (AAHSL) and the Association of American Medical Colleges (AAMC). The library is a part of the University of Chicago and is located on the main campus in Chicago, Illinois. It is one of the largest and most comprehensive libraries in the world, with a collection of over 15 million volumes. The library is open to the public and is a valuable resource for students, faculty, and the general public. It is a place where knowledge is shared and where learning is a continuous process.

לייט ווי די יידן אין שפאניע, זיי קאנען אבער רואיק האנדלען און פארנעמען זיך מיט פארשידענע מלאכות. אסך פון זיי זיינען אויך קרעמער און האבן קלענערע און גרעסערע קראמען (סטאָרס). זיי לערנען אבער זייער פיל. זיי לערנען די חורה און דעם חלמוד. זיי בויען אסך יידישע שולן, פאר קליינע קינדער און אויך פאר גרויסע מענטשן. זיי האבן אפילו אויפגעבויט אזעלכע גרויסע שולן ווי די יידן האבן אמאל געהאט אין בבל.

נאכדעם ווי רש"י האט פארענדיקט, האבן די יידן פון פראג אים צוגע-
טראגן א שיינע מחנה און אויך געגעבן אים אסך געלט, כדי ער זאל קאנען זיצן
און לערנען און שרייבן זיינע ביכער.
- א דאנק אייך, מיינע פריינט, פאר דער גרויסער מחנה, האט רש"י געזאגט,
אבער איך גלויב ניט אז איך בין עס ווערט. איך גלויב אז א רבי דארף לערנען
זיינע חלמידים אומזיסט און דארף קיינמאל ניט נעמען קיין געלט פאר דעם גוטן
וואס ער טוט פאר זיין פאלק. איך וויל אייך נאכאמאל דאנקען פאר דעם וואס איר
האט מיך אזוי שוין און פריינטלעך אויפגענומען.

- א, נין, האט געענטפערט דער עלטסטער פון די יידן פון פראג. דאס
וואס מיר האבן געטאן פאר דיר איז זייער ווייניק. מיר ווייסן וואס פאר א גוטס דו
האסט אויפגעטאן פאר אונדז, פאר אונדזערע קינדער און פאר די יידישע קינדער
וואס וועלן קומען נאך אונדז. דו האסט געמאכט דעם חנ'ך (ביבל) אזוי קלאר,
אז מיר און אונדזערע קינדער וועלן אים איצט קאנען פארשטיין. דו האסט אין
דיינע ביכער פארטייטשט יעדן זאץ אין דער ביבל; דו האסט אונדז פארטייטשט יעד-
דעם ווארט וואס איז אונדז שווער געווען צו פארשטיין. און ווען מיר ליינען און
לערנען דיינע ביכער פארשטייען מיר בעסער די ביבל. - און די ביבל איז דאך
אונדזער שענסטער בוך, דאס בוך פון דער גאנצער וועלט.

רש"י האט געוואלט עפעס זאגן, אבער פלוצלינג האט זיך אויפגעפראלט
די טיר פון דער שול, און אסך פאליציילייט האבן זיך אריינגעריסן. צוויי פון די
פאליציילייט האבן זיך אלעז געטאן צו רש"י, אים אנגעכאפט פאר דער האנט
און אויסגערופן: - דער דיזוק האט געהייסן דיך ארעסטירן. א שוועק האט ארומ-
גענומען אלע יידן אין שול. עטלאכע עלטערע יידן האבן זיך א לאז געטאן צום

The first part of the paper is devoted to a general discussion of the problem. It is shown that the problem is of great importance in the theory of the structure of the atom. The second part is devoted to a detailed discussion of the problem. It is shown that the problem is of great importance in the theory of the structure of the atom.

References

1. A. E. H. Love, *Some Problems of Geodynamics*, Cambridge University Press, 126 pp., 126 sh.

2. A. E. H. Love, *Some Problems of Geodynamics*, Cambridge University Press, 126 pp., 126 sh.

3. A. E. H. Love, *Some Problems of Geodynamics*, Cambridge University Press, 126 pp., 126 sh.

4. A. E. H. Love, *Some Problems of Geodynamics*, Cambridge University Press, 126 pp., 126 sh.

5. A. E. H. Love, *Some Problems of Geodynamics*, Cambridge University Press, 126 pp., 126 sh.

6. A. E. H. Love, *Some Problems of Geodynamics*, Cambridge University Press, 126 pp., 126 sh.

7. A. E. H. Love, *Some Problems of Geodynamics*, Cambridge University Press, 126 pp., 126 sh.

8. A. E. H. Love, *Some Problems of Geodynamics*, Cambridge University Press, 126 pp., 126 sh.

בעלעמער, וואו רש"י איז געשטאנען. - ארעסטירן איב, האבן זי געשריען. פאר-
וואס?

- אט דער מענטש איז א שפיאן, האבן די פאליציי'ט געענטפערט. ער
איז געקומען אהער אויסצוגעפינען וועגן אונדזער לאנד, כדי צו וויסן ווי אזוי
גרינגער דאס צו אטאקירן אין מלחמה. ער קומט פון א פרעמד לאנד. מ'האט אים
מסתמא אהער געשיקט ער זאל אלעס אויסגעפינען.

רש"י האט א קוק געטאן אויף די דערשראקענע יידן און געזאגט: שרעקט
זיך ניט, יידן, שרעקט זיך ניט, ברידער מינע. עס וועט מיט מיר קיין שלעכטס
ניט געשען, וויל איך בין אומשולדיק. זייט געדולדיק און רואיק ביז דער
משפט וועט פארקומען. איך בין מיט גאטס הילף זיכער אז מען וועט מיך באפרייען.
אזוי האט מען רש"י'ן אפגעפירט אין חפיסה און דארט איז ער געזעסן
גאנצע 4 טעג און נעכט. ענדלעך איז דער טאג פון משפט געקומען. רש"י'ן האט
מען געבראכט פאר'ן דיוק.

- ביסטו עס דער גרויסער יידישער געלעדנטער, וועמען די יידן פון פראג
האבן אפגעגעבן אזוי פיל כבוד? האט דער דיוק מיט כעס געפרעגט.
- יא. מינע ברידער האבן מיך דא אויפגענומען מיט גרויס כבוד, האט
רש"י געענטפערט.

- וויבאלד אזוי, ביסטו, היינט עס, דער שפיאן, האט הענגען דארף מען
דיך!

אין דער זעלבער צייט איז דער בישאף, וואס איז געווען דער עלטסטער
פון דעם דיוקס ריכטער, געזעסן און זיך שטארק איינגעקוקט אין רש"י'ס פנים.
עס האט זיך אים אויסגעדאכט אז ער האט דעם געלעדנטן מאנ'ס פנים שוין ערגעץ
וואו געזען פריער. ער האט זיך אבער ניט געקאנט דערמאנען וואו און ווען ער
האט זיך מיט רש"י'ן געטראפן. מ'האט געקאנט זען, אז דער בישאף שטרענגט זיך
אן עפעס צו דערמאנען.

- יא, דאס איז ער, האט דער בישאף צו זיך געטראכט, דאס איז דער
געלעדנטער. יא, יא, איך בין זיכער, אז איך האב זיך מיט אים ערגעץ געטראפן.
פלוצלינג האט ער זיך אויפגעשטעלט און געווענדט זיך צו רש"י'ן:
- זאג מיר, איך בעט דיך, ביסטו אסאל געווען אין ארץ ישראל?

- יא, האט געענטפערט רש"י. איך פאר ארום פון לאנד צו לאנד, וויל

איך וויל וויסן ווי עס לעבן מינע ידישע ברידער. וואוהין איך קום לערן איך
מיט זי.

רעדנדיק אזוי האט רש"י זיך אינגעקוקט אין בישאפס פנים און אים

אויך דערקענט. דער בישאף האט זיך דאן געווענדט צום דיוק און געזאגט:

- קיין שלעכטם טאר מיט דעם מאן נישט פאסירן. באפרייען דארף מען אים.

איך קען אים. איך ווייס אז נישט נאר איז ער א גרויסער געלערנטער, נאר אויך

א וואונדערלעכער מאן, וואס פארמאגט זייער א גוט הארץ. הער אויס און איך

וועל דיר וועגן אים עפעס דערציילן:

- מיט א צייט צוריק בין איך געווען אין א שטאט. איך בין דאן

אינגעשטאנען אין אן איינפאך-הויז.

אינגעשטאנען א גרויסער ידישער געלערנטער. ווען איך האב זיך וועגן דעם דער-

וואוסט, האב איך זיך געוואלט מיט אים באקענען און איך האב זיך טאקע באלד

מיט אים באקענט. פון דאן אן פלעגן מיר דארטן זיצן און רעדן וועגן רעליגיע,

וועגן דער ידישער און קריסטלאכער. ער האט מיר דערציילט וועגן זיין ארבעט און

וועגן זיין לערנען. ער האט מיר דערציילט, אז ער וויל פארזעצן די שנייע ארבעט

וואס די גרויסע געלערנטע האבן אנגעהויבן אמאל אין ארץ ישראל און אין בבל.

ער האט פאר מיר קלאר געמאכט פילעס פון דער ביבל וואס איך האב פריער נישט

גוט פארשטאנען.

די דריטע נאכט בין איך פלוצלינג קראנק געווארן, און אט דער גע-

לערנטער, דער ייד, איז נישט געשלאפן א גאנצע נאכט און איז געוועסן לעבן מין

געלעגער טאג און נאכט און דערלאנגט מיר רפואות, וואס ער אליין האט פאר מיר

צוגעגרייט, וויל ער האט געוואוסט אז די רפואות וועלן מיר העלפן און איך וועל

געזונט ווערן. ווען נישט אט דער ייד, וואלט איך שוין לאנג טויט געווען. ווען

מיר איז בעסער געווארן און איך האב שוין געקאנט אראפגיין פון בעט, האט

רש"י זיך געלאזט אין וועג אריין. איך האב אים געוואלט געבן געלט, האט ער

נישט געוואלט נעמען; איך האב אים געוואלט געבן א מחנה פאר אן אנדענק, האט

ער אויך נישט געוואלט. און מיט ליבע און פריינטשאפט האט ער צו מיר געזאגט:

„דו ביסט נישט קיין ייד, דיין אמונה איז נישט מינע, נאר דו ביסט געווען קראנק,

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry, no matter how small, should be carefully documented to ensure the integrity of the financial data. This includes recording dates, amounts, and the nature of the transactions.

The second part of the document provides a detailed breakdown of the company's revenue streams. It identifies the primary sources of income and analyzes their contribution to the overall financial performance. This section also includes a comparison of current revenue trends with historical data to identify any significant changes or patterns.

The third part of the document focuses on the company's expenses and how they are managed. It outlines the various categories of costs, from operational expenses to capital expenditures, and discusses the strategies used to optimize spending. This section also includes a review of the budgeting process and how it is used to control costs.

The fourth part of the document presents a summary of the company's financial position. It includes key performance indicators (KPIs) such as profit margins, return on investment, and cash flow. This section also provides a brief overview of the company's financial outlook for the future, based on current trends and projections.

The fifth and final part of the document contains a series of recommendations and conclusions. It offers suggestions for areas where the company can improve its financial performance and provides a final assessment of the overall financial health. This section also includes a list of action items that should be prioritized for implementation in the near future.

האב איך געטאן דאס בעסטע וואס איך האב נאר געקאנט, כדי דו זאלסט געזונט ווערן. איצט בעט איך דייך בלויז אין זאך: אויב דו וועסט אמאל באגעגענען א יידן וואס וועט זייך נויטיקן אין הילף, טו דו אויך פאר אים דאס בעסטע, וואס וועסט נאר קאנען אים צו העלפן."

רש"י האט מיר דערלאנגט זיין האנט און מיר האבן זייך צעזעגנט. און הייסטו, גרויסער דיוק, אט דער מאן וואס שטייט דא איצט פאר אונדז איז נישט קיין אנדערער ווי יענער גרויסער רב און געלערנטער, וואס האט מיך געראטעוועט פון טויט. נו, קאן איך דען איצט טאן עפעס אנדערש ווי בעטן דייך אז דו זאלסט אים באפרייען, וויל ער איז דער ערלעכסטער מענטש, וועמען איך האב אויף מיינ לעבן באגעגנט.

רש"י האט מען גלייך באפרייט. אלע יידן האבן זייך זייער געפרייט און רש"י איז צוריק אפגעפארן צו זייך אהיים קיין פראנקרייך.

פראקטישע ארבעט:

(1) ס'איז זייער וויכטיק אז נאכדעם ווי דער לערער ענדיקט דערציילן אדער פארלייענען די מעשה, זאל ער זייך אפשטעלן, דערלויבנדיק א פאזע אויף א מינוט, כדי די קינדער זאלן פארבלייבן אויף א מינוט אונטער דעם איינדרוק פון דער מעשה.

(2) דער לערער טרעט איצט צו צו באארבעטן פראקטיש - דורך ליכטע פראגעס - דעם מאטעריאל פון דער מעשה. ביי די פראגעס מעג דער לערער ארויסהעלפן די קינדער אין ארויסקריגן דעם געוויינטשטן ענטפער.

פראגעס:

- (1) ווי הייסט דער ייד וועגן וועמען איך האב איך ערשט דערציילט? קינדער ענטפערן: רש"י.
- (2) וואס איז ער געווען? - ענטפער: א גרויסער יידישער געלערנטער.
- (3) וואו האט ער געלעבט? - ענטפער: אין פראנקרייך.
- (4) וואו האט פאמירט (איז זייך פארלאפן) די מעשה? - ענטפער: אין פראג.

(5) פארוואס האבן די יידן אויפגענומען רש"י מיט גרויס כבוד? - ענטפער: וויל ער איז געווען א גרויסער געלערנטער.

(6) וואס פאר א גוטס האט ער אויפגעטאן פאר די יידן? - ענטפער: ער האט פארטייטשט און קלאר געמאכט די ביבל.

(7) פארוואס האט מען רש"י ארעסטירט? - ענטפער: וויל מען האט געמיינט אז ער איז א שפיאן.

(8) ווער האט געראטעוועט רש"י פון טויט? - ענטפער: דער בישאף.

(9) ווער קאן דערציילן פארוואס דער בישאף האט אים געראטעוועט? אויב קינער פון די חלמידים רופט זיך ניט אפ, רופט דער לערער אויס: - ווער וועט דערציילן דעם אנהויב? דער לערער רופט ארויס נאך א קינד, וועלכעס זעצט פאר די מעשה און נאך א קינד אדער צוויי, וועלכע פארענדיקן זי.

דער לערער מאכט ווידער א פאוזע אויף א מינוט און זעצט פאר:

- און איצט, קינדער, וועל איך איך דערציילן עפעס וואס וועגן רש"י,

וועט איר וויסן ווי אזוי ער איז געווארן אזא גרויסער געלערנטער. (דער לערער גיט דא איבער א קורצע ביאגראפיע פון רש"י:) רש"י אמתער נאמען איז געווען שלמה. (דער לערער שרייבט אויף אויפ'ן טאחל שלמה, די ש" פון שלמה עט-וואס גרעסער.) זיין פאטער'ס נאמען איז געווען יצחק. (דער לערער שרייבט אויף דעם נאמען יצחק צו לינקס פון דעם נאמען שלמה.) ווען רש"י איז געווארן א גרויסער געלערנטער, האט מען אים אפגעגעבן כבוד און גערופן אים רבי. (דער לערער רעדט שרייבט אויף דאס ווארט „רבי“ צו רעכטס פון דעם נאמען שלמה, די „ר“ עטוואס גרעסער.)

- איצט, קינדער, קוקט זיך צו און זאגט מיר וואס איז דאס ערשטע אונז

פון דעם ווארט רבי? - ענטפער: „ר“. וואס איז דאס ערשטע אונז פון ווארט

שלמה? - ענטפער: „ש“. און וואס איז דאס ערשטע אונז פון ווארט יצחק? -

ענטפער: „י“. אט פון די ערשטע אונז פון די דריי ווערטער: רבי, שלמה,

יצחק, נעמט זיך דער נאמען רש"י.

היינט עס, אז ווען רש"י איז געווען א קליין ינגל האט מען אים גערופן

1. 1950年10月1日，中华人民共和国中央人民政府成立，标志着新中国的诞生。
2. 1954年9月，第一届全国人民代表大会第一次会议在北京召开，通过了《中华人民共和国宪法》。
3. 1956年，中国完成了对农业、手工业和资本主义工商业的社会主义改造，确立了社会主义制度。
4. 1957年，中国开展了“反右派斗争”，这是中国政治生活中的一件大事。
5. 1958年，中国发动了“大跃进”运动，导致了严重的经济困难。
6. 1960年，中国开展了“反右派斗争”，这是中国政治生活中的一件大事。
7. 1962年，中国召开了“七千人大会”，这是中国政治生活中的一件大事。
8. 1966年，中国发动了“文化大革命”，这是中国政治生活中的一件大事。
9. 1976年，中国结束了“文化大革命”，进入了改革开放的新时期。
10. 1978年，中国召开了十一届三中全会，这是中国政治生活中的一件大事。
11. 1982年，中国召开了十二大，这是中国政治生活中的一件大事。
12. 1987年，中国召开了十三大，这是中国政治生活中的一件大事。
13. 1992年，中国召开了十四大，这是中国政治生活中的一件大事。
14. 1997年，中国召开了十五大，这是中国政治生活中的一件大事。
15. 2002年，中国召开了十六大，这是中国政治生活中的一件大事。
16. 2007年，中国召开了十七大，这是中国政治生活中的一件大事。
17. 2012年，中国召开了十八大，这是中国政治生活中的一件大事。
18. 2017年，中国召开了十九大，这是中国政治生活中的一件大事。
19. 2022年，中国召开了二十大，这是中国政治生活中的一件大事。

שלמה. אט דער שלמה האט זייער ליב געהאט לערנען. זינע לערער זינען מיט אים געווען זייער צעפרידן. וואס א יאָר האט ער אלץ בעסער געלערנט, און אלע אין שטאָט האָבן געוואוסט, אז שלמה איז א גרויסער לערנער און וועט אמאָל אויס-וואקסן א גרויסער מענטש. ער האט זייער יונג חחונה געהאט, און כאטש ער האט געדארפט זאָרגן וועגן פרנסה פאר זיין פאמיליע, האט ער דאָך ניט אויפגעהערט צו לערנען. ער פלעגט אָפטמאָל פאָרן אין איין שטאָט אָדער אין א צווייטער, כדי דארטן צו לערנען זיך ביי די גרעסטע געלערנטע וואס האָבן דארט געלעבט. ער האט געלערנט אפילו דאן, ווען ער האט אין הויז ניט געהאט גענוג ברויט פאר זיך און זיין פאמיליע. אזוי ארום איז ער אויסגעוואקסן א גרויסער געלערנטער מענטש, וואס האט גוט געקענט דעם חנ"ך, דעם חלמוד און אויך אנדערע גרויסע יידישע ביכער. ער האט אויך געקענט אנדערע שפראכן. פיל גרויסע יידישע געלערנטע פלעגן צו אים שרייבן בריוו און בעטן אים ער זאל זי דערקלערן אסך זאכן אין דער חורה, וואס זיי האָבן אליין ניט גוט פארשטאנען.

איינמאָל איז צו רש"י געקומען דער געדאנק, אז ער זאל די ביבל אויסטייטשן אזוי פשוט, אזוי קלאר, אז אפילו קינדער זאלן קאנען פארשטיין און ער האט דאס געטאן. ער האט געארבעט אסך יאָרן אויף דעם ביז ער האט די ארבעט פארענדיקט.

געשטארבן איז רש"י אין דער שטאָט ווארמס, ווען ער איז אלט געווען 65 יאָר. די יידן האָבן זייער באוויינט דעם טויט פון דעם גרויסן געלערנטן. ער האט איבערגעלאזט דריי טעכטער. זינע איידעם און זינע אייניקלאך זינען אויך אויסגעוואקסן גרויסע געלערנטע.

קארטלאך:

עס איז היינטיק און ראטזאט אז דער לערער זאל איצט פארצייכנען א פאך שטריכן אויף קארטלאך. אויף איין זייט פון קארטל דעם נאמען רש"י - רבי שלמה יצחק - אויף דער אנדערער זייט א 3-4 היינטיקע פונקטן.

נאך פראגעס וועלכע קאנען געשטעלט ווערן די קינדער אין פארבינדונג

מיט דער לעקציע:

- (1) וואס האט רש"י דערציילט די יידן פון פראג וועגן די יידן פון פראנקרייך?
  - (2) וואס האבן די יידן פון פראנקרייך ניט געטאט זיין?
  - (3) מיט וואס האבן זיי זיך באשעפטיקט?
  - (4) האבן די יידן אין פראנקרייך געהאט יידישע שולן?
  - (5) זיינען זיי געווען געלערנט?
  - (6) אחוץ שרייבן ביכער וואס נאך האט רש"י געהאט צו טאן? ענטפער: לערנען יענעם; ארומפארן.
  - (7) פאר וואס איז רש"י ארומגעפארן אין פארשידענע לענדער? ענטפער: וויל ער האט געוואלט וויסן ווי די יידן לעבן דארטן.
  - (8) וואו האט זיך די יידן אין יענער צייט געלעבט בעסער? אין פראנקרייך צי אין שפאניע? - ענטפער: אין שפאניע.
  - (9) מיט וואס?
  - (10) ווען האט רש"י געלעבט? מיט וויפיל יאר צוריק? - ענטפער: 700 יאר פאר וואשינגטאנען.
  - דער לערער באמערקט אז היינטיקס יאר איז דא געפייערט געווארן דער 900 יעריקער געבורטסטאג רש"ים.
  - (11) אין וועלכע לענדער האבן יידן געלעבט אין יענע צייטן?
  - (12) האבן אין ארץ ישראל דאמאלט געלעבט אסך יידן? - ענטפער: נין.
-
- באמערקונג: די לעקציע איז צוננויפגעשטעלט לויט דעם מאטעריאל וועלכער איז אנגעגעבן אין דער לעקציע איבער רש"י.

- 1) ...
- 2) ...
- 3) ...
- 4) ...
- 5) ...
- 6) ...
- 7) ...
- 8) ...
- 9) ...
- 10) ...
- 11) ...
- 12) ...
- 13) ...
- 14) ...
- 15) ...
- 16) ...
- 17) ...
- 18) ...
- 19) ...
- 20) ...
- 21) ...
- 22) ...
- 23) ...
- 24) ...
- 25) ...
- 26) ...
- 27) ...
- 28) ...
- 29) ...
- 30) ...
- 31) ...
- 32) ...
- 33) ...
- 34) ...
- 35) ...
- 36) ...
- 37) ...
- 38) ...
- 39) ...
- 40) ...
- 41) ...
- 42) ...
- 43) ...
- 44) ...
- 45) ...
- 46) ...
- 47) ...
- 48) ...
- 49) ...
- 50) ...
- 51) ...
- 52) ...
- 53) ...
- 54) ...
- 55) ...
- 56) ...
- 57) ...
- 58) ...
- 59) ...
- 60) ...
- 61) ...
- 62) ...
- 63) ...
- 64) ...
- 65) ...
- 66) ...
- 67) ...
- 68) ...
- 69) ...
- 70) ...
- 71) ...
- 72) ...
- 73) ...
- 74) ...
- 75) ...
- 76) ...
- 77) ...
- 78) ...
- 79) ...
- 80) ...
- 81) ...
- 82) ...
- 83) ...
- 84) ...
- 85) ...
- 86) ...
- 87) ...
- 88) ...
- 89) ...
- 90) ...
- 91) ...
- 92) ...
- 93) ...
- 94) ...
- 95) ...
- 96) ...
- 97) ...
- 98) ...
- 99) ...
- 100) ...

